

งานจัดทำยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ
ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
รายสาขา/ รายพื้นที่/ รายประเด็น:

การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
ในพื้นที่เมืองเล็ก (Hinterland)

การส่งเสริม SME ในจังหวัดราชบุรี

สารบัญ

1	บทนำ.....	1
1.1	หลักการและเหตุผล.....	1
1.2	วัตถุประสงค์ของโครงการ	1
1.3	แนวคิดการพัฒนาผู้ประกอบการในพื้นที่เมืองเล็ก	2
1.4	นิยามของพื้นที่เมืองเล็ก (Hinterland) และการกำหนดพื้นที่ดำเนินการ.....	4
2	การศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลและแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริม SME ในจังหวัดราชบุรี	8
2.1	ข้อมูลจังหวัดราชบุรี.....	8
2.2	ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสำรวจสถานการณ์ SME ในจังหวัดราชบุรี	27
2.3	การวิเคราะห์ศักยภาพของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี.....	40
2.4	ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME ในจังหวัดราชบุรี.....	51
	ภาคผนวก การจัดลำดับของเมืองในรายภาค ปี พ.ศ. 2600.....	ก-1

1 บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) มีความสำคัญต่อประเทศทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม ครอบคลุมภาคเกษตร ภาคผลิต ภาคการค้า และภาคบริการ ด้วยจำนวนที่มีมากถึง 2,736,744 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.73 ของจำนวนวิสาหกิจทั่วประเทศ ก่อให้เกิดมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) 5,212,004 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 41.1 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งประเทศ รวมถึงมีการจ้างงานจำนวน 10,749,735 คน คิดเป็นร้อยละ 80.44 ของการจ้างงานรวมทั้งหมด ในปี พ.ศ. 2558

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในมิติเชิงพื้นที่ พบว่า พื้นที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงมีการกระจุกตัวของจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงมีค่าความหนาแน่นของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME Density) หรือจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อประชากร 1,000 คน สูงกว่าจังหวัดอื่นที่อยู่ไกลออกไป และสูงกว่าค่า SME Density ของประเทศอีกด้วย นอกจากนี้ วิสาหกิจในแต่ละพื้นที่ มีการดำเนินธุรกิจ ปัญหาและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน ดังนั้น การกำหนดแนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำเป็นต้องทราบข้อมูลสถานการณ์ ประเด็นที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ สภาพปัญหาในแต่ละสาขาธุรกิจและพื้นที่ซึ่งมีการกระจุกตัวของกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยเฉพาะพื้นที่เมืองเล็ก (Hinterland) ไม่ว่าจะเป็นจังหวัดที่ไม่ใช่เมืองใหญ่ หรือชนบทนอกเขตเมือง/นอกเขตเทศบาล

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) จึงได้ทำการศึกษาปัจจัยและมาตรการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่เมืองเล็ก เพื่อทราบถึงศักยภาพและขีดความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่ดังกล่าว และจัดทำเป็นยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในมิติเชิงพื้นที่การดำเนินธุรกิจ: การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่เมืองเล็ก อันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อศึกษาข้อมูลสถานการณ์ ปัญหา อุปสรรค และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจในพื้นที่เมืองเล็ก
- 2) เพื่อให้ได้ยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมิติเชิงพื้นที่การดำเนินธุรกิจ: การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่เมืองเล็ก ที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและทิศทางการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทย และแผนปฏิบัติการอันประกอบด้วยตัวอย่างโครงการต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสม สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

- 3) เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศ
ไทยในมิติเชิงพื้นที่การดำเนินธุรกิจ: การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่เมืองเล็ก

1.3 แนวคิดการพัฒนาผู้ประกอบการในพื้นที่เมืองเล็ก

ในการศึกษาการจัดทำยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่เมืองเล็ก คณะที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดและองค์ประกอบในการศึกษาของโครงการ จากการศึกษาพบว่าแนวคิดในการพัฒนา SME ประกอบด้วยปัจจัยหลักในการพัฒนา 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนาผู้ประกอบการในพื้นที่เมืองเล็ก

1) ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการบริการ (Product and Service Development)

มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนที่เข้มแข็ง ที่ตนเองได้ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างงาน สร้างรายได้ ด้วยการนำทรัพยากร ภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพ มีจุดเด่น มีความหลากหลายและมีมูลค่าเพิ่ม เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ สอดคล้องกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในท้องถิ่น รวมไปถึงการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวที่ดึงดูดเงินตราจากทั้งในประเทศและต่างประเทศมาในพื้นที่ และส่งผลให้คนในท้องถิ่นมีงานทำและมีรายได้มากขึ้น โดยแนวทางการพัฒนาในเบื้องต้นสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่เมืองเล็ก ผ่านการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับอาชีพหลักของประชาชนในพื้นที่ที่เห็นได้อย่างชัดเจน เช่น กิจกรรมการเกษตร เป็นต้น

2) **ด้านการพัฒนาช่องทางการกระจายสินค้าและระบบโลจิสติกส์ (Distribution channel and Logistics Development)**

การพัฒนากระบวนการคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ที่ดี ส่งผลต่อการพัฒนาระบบฯ อื่นด้วย เช่น การขนส่งที่ดีทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์และบริการจากพื้นที่เมืองเล็กสู่เมืองใหญ่ ทำให้คนในพื้นที่เมืองเล็กมีรายได้มากขึ้น โดยแนวทางในการพัฒนาสามารถทำได้โดย 1) การพัฒนาและเพิ่มความหลากหลายของช่องทางการจำหน่ายสินค้า ช่วยให้ SME มีรายได้จากการจำหน่ายสินค้ามากขึ้น และ 2) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์และการคมนาคมขนส่ง สามารถช่วยพัฒนา SME ในพื้นที่เมืองเล็กให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจาก การขนส่งและระบบโลจิสติกส์นั้น เป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนการดำเนินงานของ SME ซึ่งระบบโลจิสติกส์และการคมนาคมขนส่งที่เพียงพอ มีประสิทธิภาพ สะดวกและปลอดภัย ทำให้เศรษฐกิจในพื้นที่นั้นเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว

3) **ด้านการพัฒนาแรงงาน (Skilled Labour Development)**

แรงงานเป็นหนึ่งในปัจจัยการผลิต (Factor of Production) ที่สำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต้องการได้รับการสนับสนุนการพัฒนาทักษะแรงงาน รวมถึงและการจ้างงานแรงงานในพื้นที่ เพื่อลดปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานจากพื้นที่เมืองเล็กไปสู่เมืองหลักเป็นสำคัญ โดยการสนับสนุนด้านแรงงานนี้ สามารถทำได้โดยส่งเสริมการศึกษา การให้ความรู้ด้านการประกอบธุรกิจแก่ผู้ประกอบการ รวมไปถึงการสนับสนุนการทำงานของผู้อยู่โอกาส

4) **ด้านการสนับสนุนทางการเงิน (Fund Raising)**

ปัจจัยทางการเงินถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจในทุกระยะของการดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นระยะแรกเริ่ม ระยะขยายกิจการ และระยะฟื้นฟูกิจการจากปัญหาหรือภัยพิบัติต่างๆ โดยหน่วยงานภาครัฐจะต้องมีแนวทางการสนับสนุนด้านการเงินแก่ผู้ประกอบการที่หลากหลาย มีความเหมาะสมกับผู้ประกอบการในแต่ละระยะ ซึ่งมีความต้องการ และเงื่อนไขการใช้เงินที่แตกต่างกันไป

5) **ด้านการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Communities)**

การรวมกลุ่มของผู้ประกอบการช่วยสร้างเครือข่ายระหว่างผู้ผลิตสินค้าและบริการ เพื่อให้ผู้ผลิตมีอำนาจในการต่อรองกับตลาดมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยกระจายความเสี่ยงในการดำเนินงานที่อาจเกิดขึ้นกับแค่ผู้ประกอบการเดียวไปยังหลายๆ ผู้ประกอบการ ผ่านการสนับสนุนการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการในพื้นที่ห่างไกล ประโยชน์ที่ผู้ประกอบการจะได้รับมีทั้งช่วยสร้างเครือข่ายระหว่างผู้ประกอบการและช่วยให้มีการเข้าถึงอุปทานหรือแหล่งวัตถุดิบใหม่ๆ มากขึ้น ผู้ประกอบการสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และเทคนิคใหม่ๆ เพื่อเพิ่มโอกาสในการพัฒนาสินค้าและบริการ อีกทั้งผู้ประกอบการยังสามารถลดต้นทุนในการผลิตได้ เนื่องจากสามารถแบ่งการผลิตออกเป็นรายย่อยหลายๆ รายได้ตามความถนัดของแต่ละผู้ประกอบการ

6) ด้านนโยบายการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME Development Policy)

แผนพัฒนาจังหวัดเป็นแนวทางในการพัฒนาจังหวัดแบบองค์รวมที่ครอบคลุมทุกมิติในด้าน เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและความมั่นคง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างโอกาส และอาชีพให้สนองต่อความต้องการของประชาชนในจังหวัด การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด ย่อมในพื้นที่เมืองเล็กควรมีการบูรณาการควบคู่กันไปกับแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อช่วยให้การพัฒนาสัมฤทธิ์ ผลมากขึ้นผ่านการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนโดยการจัดทำแผนการพัฒนา SME ที่มีความ สอดคล้องและเชื่อมโยงกันในทุกระดับ

1.4 นิยามของพื้นที่เมืองเล็ก (Hinterland) และการกำหนดพื้นที่ดำเนินการ

ในเบื้องต้น การกำหนดนิยามของพื้นที่เมืองเล็ก (Hinterland) โดยทั่วไป หมายความว่า พื้นที่ซึ่งมีความ ห่างไกลจากตัวเมืองหลัก และมีความเจริญไม่สูงมาก หากแต่ในการศึกษาข้อมูลในการดำเนินงานครั้งนี้ จำเป็นต้องมี เกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดพื้นที่อย่างชัดเจน เพื่อใช้ในการสรุปขอบเขตของพื้นที่เมืองเล็ก ที่จะใช้ในการคัดเลือกเป็น พื้นที่เป้าหมายการดำเนินการต่อไป

แผนภาพที่ 2 การกำหนดนิยามของพื้นที่เมืองเล็ก (Hinterland)

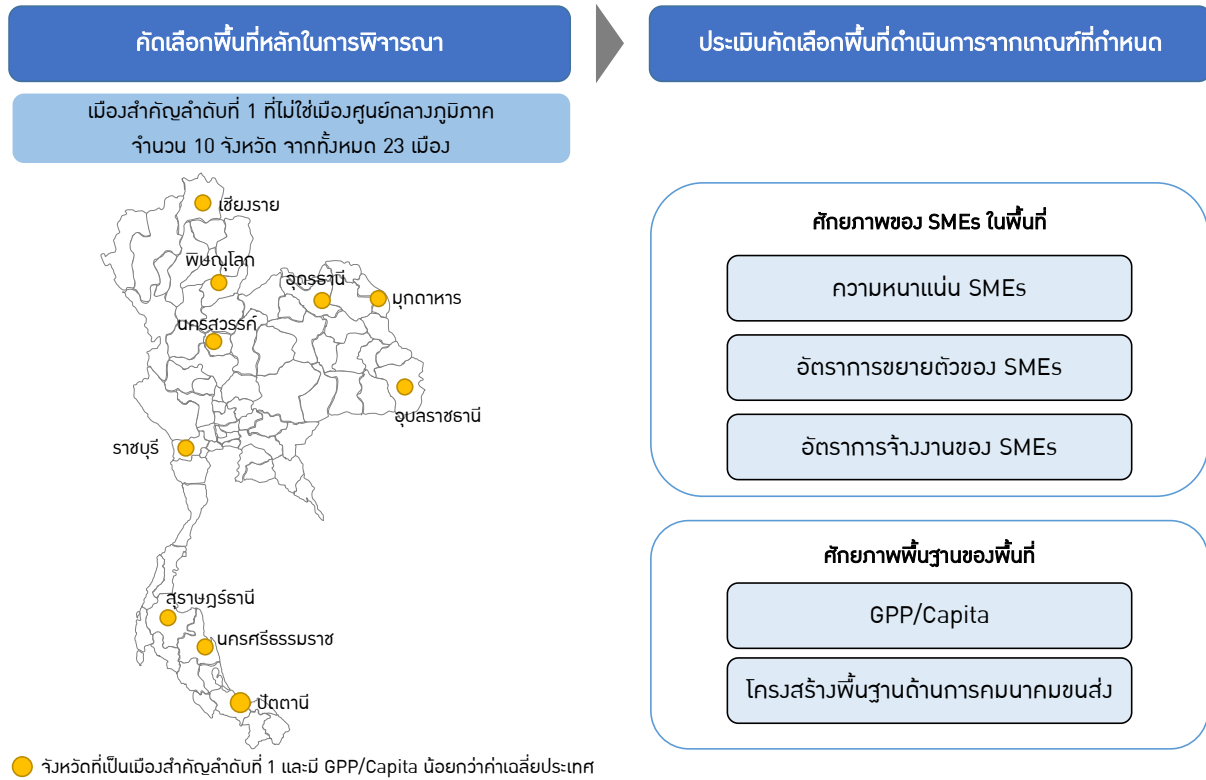

ดังนั้น จากความหมายโดยทั่วไปของพื้นที่เมืองเล็กข้างต้น คณะที่ปรึกษาได้เลือกใช้ข้อมูล 2 ชุดในการกำหนด ขอบเขตพื้นที่เมืองเล็ก คือ

- 1) การพิจารณาความห่างไกลจากตัวเมือง คัดเลือกจากข้อมูลผังประเทศไทย พ.ศ. 2600 จัดทำโดย กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย เพื่อพิจารณาพื้นที่ซึ่งไม่ใช่ตัวเมืองหลัก โดยมีขอบเขตพื้นที่ ในการพิจารณาเมืองในการคัดเลือกจากเมืองสำคัญลำดับที่ 1 ตามข้อมูลผังประเทศไทย พ.ศ. 2600 (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก)
- 2) การพิจารณาความเจริญของพื้นที่ในระดับจังหวัด พิจารณาจากข้อมูลมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว ประชากร (Gross Provincial Product: GPP/ Capita) ปี 2557 ซึ่งกำหนดขอบเขตจังหวัดที่มีมูลค่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวประชากร ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ซึ่งมีมูลค่าอยู่ที่ 195,995 บาท

จากขอบเขตนิยามพื้นที่เมืองเล็กข้างต้น สามารถกำหนดขอบเขตเบื้องต้น 10 จังหวัดจะเป็นจังหวัดหลักที่นำมาพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ SME ในพื้นที่ และปัจจัยหลักที่สนับสนุนการพัฒนา SME ในพื้นที่ต่อไป

แผนภาพที่ 3 กรอบแนวทางการกำหนดพื้นที่ดำเนินการ

เมื่อสามารถคัดกรองพื้นที่หลักที่จะนำมาใช้ในการเปรียบเทียบข้อมูลได้แล้ว จึงได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาข้อมูลรายละเอียดเบื้องต้นของพื้นที่หลัก เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบ ทั้งนี้เกณฑ์ในการพิจารณาดังกล่าวประกอบด้วยข้อมูลใน 2 ส่วนหลัก คือ ข้อมูลศักยภาพของ SME ในพื้นที่ และข้อมูลศักยภาพพื้นฐานของพื้นที่ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

- เกณฑ์ข้อมูลศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่ พิจารณาจากข้อมูลของพื้นที่ซึ่งเกี่ยวข้องกับ SME เพื่อศึกษาถึงศักยภาพของ SME ในพื้นที่ และความเป็นไปได้ในการเติบโตในอนาคต ซึ่งข้อมูลจะนำมาพิจารณานี้ประกอบด้วย
 - ความหนาแน่นของ SME ในพื้นที่ หมายถึงจำนวน SME ต่อประชากร 1,000 คน ในขอบเขตพื้นที่ที่ศึกษา โดยเป็นข้อมูลที่สะท้อนการกระจายตัวของระบบเศรษฐกิจในพื้นที่ ผ่านการสร้างงาน และการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและผลิตภัณฑ์ในพื้นที่เป็นสำคัญ

- อัตราการขยายตัวของจำนวน SME ในพื้นที่ เปรียบเทียบความแตกต่างของจำนวน SME ของพื้นที่ในแต่ละปี เพื่อประเมินถึงศักยภาพ แนวโน้มการขยายตัวของจำนวน SME ในแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะนำไปสู่การศึกษาปัจจัยความสำเร็จการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ได้ต่อไป
 - อัตราการจ้างงานของ SME ในพื้นที่เมืองต่อจำนวนประชากรของจังหวัด เพื่อศึกษาถึงโอกาสในการสร้างรายได้ สร้างอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่ ผ่านการจ้างงานของ SME ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ต่อไป เนื่องจากการจ้างงานของ SME จะเน้นไปที่การจ้างแรงงานที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นสำคัญ โดยไม่จำเป็นต้องโยกย้ายถิ่นฐานเพื่อไปทำงานในเขตพื้นที่เมือง ทำให้เกิดการหมุนเวียนของระบบเศรษฐกิจในชุมชนมากขึ้นด้วยเช่นกัน
- เกณฑ์ข้อมูลศักยภาพพื้นฐานของพื้นที่ ข้อมูลสภาพแวดล้อมซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนา SME ในพื้นที่ พิจารณาจากข้อมูลใน 2 ส่วน คือ
- รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากร เป็นข้อมูลเบื้องต้นของสถานะทางเศรษฐกิจของพื้นที่ รวมไปถึงความเท่าเทียมในการกระจายรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่อีกด้วย
 - โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งในพื้นที่ เป็นข้อมูลปัจจัยพื้นฐานที่สนับสนุนโครงสร้างระบบเศรษฐกิจของพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความสะดวก รวดเร็วในการขนส่งสินค้า และการบริการต่างๆ ผ่านระบบการคมนาคมหลักของประเทศ 4 ระบบ คือ ระบบขนส่งทางบก ระบบขนส่งทางราง ระบบขนส่งทางอากาศ และระบบการขนส่งทางเรือ

จากข้อมูลเบื้องต้นทั้ง 5 ประเด็นดังกล่าวข้างต้น สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพพื้นฐานในการพัฒนา SME ของแต่ละจังหวัดโดยการจัดลำดับและให้คะแนนตามตามข้อมูลในแต่ละประเด็น แล้วจึงนำมาสรุปเป็นคะแนนรวมความน่าสนใจของพื้นที่ พบว่า จังหวัดที่มีคะแนนสูงที่สุดใน 4 อันดับแรก คือ จังหวัดพิษณุโลก ราชบุรี เชียงราย และสุราษฎร์ธานี

แผนภาพที่ 4 พื้นที่ 4 จังหวัดเป้าหมายในการดำเนินงาน

กล่าวโดยสรุปคือ พื้นที่เมืองเล็กที่เป้าหมายดำเนินการทั้ง 4 พื้นที่ ประกอบด้วย จังหวัดพิษณุโลก ราชบุรี เชียงราย และสุราษฎร์ธานี โดยมีลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ

- 1) เป็นจังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อประชากร น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ
- 2) เป็นเมืองสำคัญลำดับที่ 1 ตามผังประเทศไทย พ.ศ. 2600
- 3) มีศักยภาพพื้นฐานในพื้นที่ซึ่งสามารถสนับสนุนการพัฒนา SME ในพื้นที่ได้ ไม่ว่าจะเป็น ความหนาแน่นของ SME ในพื้นที่ อัตราการขยายตัวของ SME ในพื้นที่ อัตราการจ้างงานของ SME ในพื้นที่ รายได้ต่อหัวของประชากรในพื้นที่ รวมไปถึงระบบโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่งในพื้นที่

2 การศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลและแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริม SME ในจังหวัดราชบุรี

2.1 ข้อมูลจังหวัดราชบุรี

จังหวัดราชบุรีเป็นจังหวัดที่อยู่ในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทย ซึ่งถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 โดยศักยภาพพื้นฐานของจังหวัดอยู่ในภาคการเกษตรเป็นหลัก ซึ่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่นๆ จะอาศัยแนวทางการต่อยอดจากภาคการเกษตรด้วยเช่นกัน

ทั้งนี้ รายละเอียดข้อมูลทั่วไปของจังหวัดทั้งด้านเศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐาน แผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด รวมถึงข้อมูล SME ในจังหวัดราชบุรี มีดังต่อไปนี้

2.1.1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

2.1.1.1 ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดราชบุรี

จังหวัดราชบุรีมีพื้นที่ทั้งหมด 3.25 ล้านไร่หรือ 5,396 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 10 อำเภอ ดังนี้ อำเภอเมืองราชบุรี อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอดำเนินสะดวก อำเภอปากท่อ อำเภอจอมบึง อำเภอบางแพ อำเภอสวนผึ้ง อำเภอบ้านคา และอำเภอวัดเพลง โดยในทิศเหนือมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดกาญจนบุรี ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดเพชรบุรี ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดนครปฐม สมุทรสาครและสมุทรปราการ และทิศตะวันตก ติดต่อกับประเทศเมียนมา

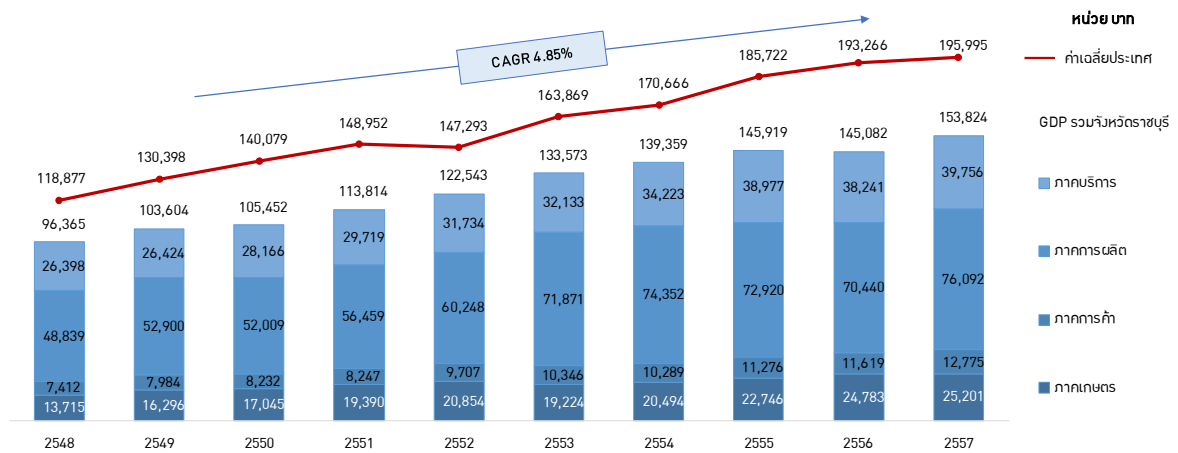
ที่มา: ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอ กรมการปกครอง

ตามรายงานจำนวนประชากรของจังหวัดราชบุรีปี พ.ศ.2559 มีจำนวนประชากรทั้งหมด 867,883 คน โดยแบ่งเป็น ประชากรผู้หญิง 445,585 คนและผู้ชาย 423,298 คน ซึ่งมีจำนวนประชากรมากเป็นลำดับที่ 27 ของประเทศ และเป็นลำดับที่ 7 ของภาคกลาง หากแต่ประชากรในพื้นที่ซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย มีถึงร้อยละ 2.8 หรือ 23,943 คน ซึ่งเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยจำนวนประชากรที่ไม่ได้สัญชาติไทยทั่วประเทศ มีเพียง 11,479 คนเท่านั้น ทั้งนี้ สาเหตุเบื้องต้นมาจากการที่จังหวัดราชบุรีมีพื้นที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน และยังมีความต้องการแรงงานจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ในพื้นที่ จึงมีประชากรที่ไม่ใช่สัญชาติไทยเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ

1. สภาพเศรษฐกิจ

สำหรับสภาพเศรษฐกิจในจังหวัด พิจารณาจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อคน (GPP per Capita) ในปี 2557 มีมูลค่า 153,824 บาท/คน/ปี ซึ่งมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีคิดเป็นร้อยละ 4.85 โดยคำนวณตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 จนถึง พ.ศ. 2557 ซึ่งมีมูลค่าใกล้เคียงกับอัตราการเติบโตของประเทศในภาพรวม ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 5.13

แผนภาพที่ 6 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อคนรายบุรีปี 2547-2557

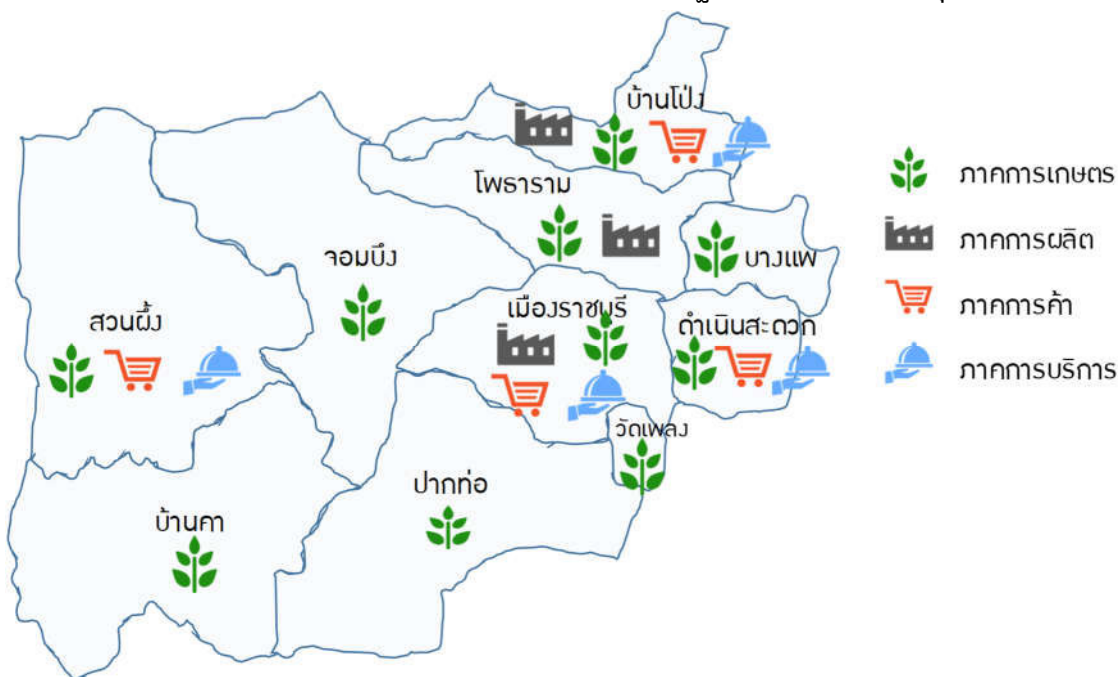

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อคนของจังหวัดราชบุรี จำแนกตามประเภทกิจกรรม ซึ่งแบ่งออกเป็นภาคการเกษตร ภาคการค้า ภาคการผลิต และภาคการบริการ จะเห็นได้ว่าโดยภาพรวมรายได้ทางเศรษฐกิจของจังหวัดราชบุรีอยู่ในภาคการผลิตเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 49.5 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อคนของจังหวัด หรือคิดเป็น 76,092 บาท/คน/ปี รองลงมาคือรายได้จากกิจกรรมในภาคการบริการ คิดเป็น ร้อยละ 25.8 หรือคิดเป็น 39,756 บาท/คน/ปี ส่วนกิจกรรมในภาคการเกษตรและการค้า คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 16.4 และร้อยละ 8.3 หรือ 25,201 บาท/คน/ปี และ 12,775 บาท/คน/ปี ตามลำดับ

จากการพิจารณาข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อคนของจังหวัดราชบุรีในเบื้องต้นนี้ จะเห็นได้ว่า เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพพื้นฐานที่เน้นกิจกรรมหลักในภาคการผลิต และภาคบริการ ซึ่งอาศัยศักยภาพพื้นฐานหลักของจังหวัดที่มีศักยภาพในด้านการเกษตร และด้านการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ

แผนภาพที่ 7 การกระจายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัดราชบุรี

ที่มา: ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอ กรมการปกครอง และการวิเคราะห์ของทีปรึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของการกระจายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจในจังหวัดราชบุรี พบว่ากิจกรรมที่มีการกระจายตัวอยู่ในทุกอำเภอของจังหวัดคือกิจกรรมในภาคการเกษตร หากแต่กิจกรรมในภาคการผลิต ซึ่งมีสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อคนสูงสุด อยู่ในพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอโพธาราม และอำเภอบ้านโป่ง เท่านั้น นอกจากนี้ กิจกรรมในภาคการค้าและการบริการจะเกิดขึ้นในพื้นที่ 4 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอบ้านโป่ง อำเภอดำเนินสะดวก และอำเภอสวนผึ้ง ซึ่งสังเกตได้ว่าเป็นพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดทั้งสิ้น

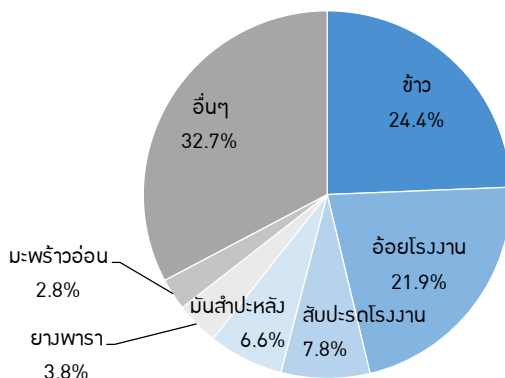
ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดเกิดขึ้นจากศักยภาพทางของจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นด้านศักยภาพทางเศรษฐกิจ ทั้งด้านการเกษตร อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียง รวมไปถึงระบบโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ที่เป็นปัจจัยเอื้อให้เกิดการค้าการลงทุนขึ้นในจังหวัด ซึ่งมีรายละเอียดในเบื้องต้น ดังต่อไปนี้

1.1) ภาคการเกษตร

จังหวัดราชบุรีมีการทำเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยมีการใช้พื้นที่ในการเกษตรทั้งสิ้น 1,152,159 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 35.38 ของพื้นที่จังหวัดทั้งหมด

แผนภาพที่ 8 พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดราชบุรี ปี พ.ศ. 2558

พื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด 1,152,159 ไร่

ที่มา: สำนักงานจังหวัดราชบุรี

พืชเศรษฐกิจที่มีการเพาะปลูกมากที่สุดคือ ข้าว ซึ่งมีพื้นที่การเพาะปลูกคิดเป็น ร้อยละ 24.4 ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด อ้อยโรงงาน ร้อยละ 21.9 ของพื้นที่การเพาะปลูกทั้งหมด และสับปะรดโรงงาน คิดเป็นร้อยละ 7.8 ของพื้นที่การเพาะปลูกทั้งหมด โดยพื้นที่ที่เหลือใช้ในการเพาะปลูก มันสำปะหลัง ยางพารา มะพร้าวอ่อนและอื่นๆ

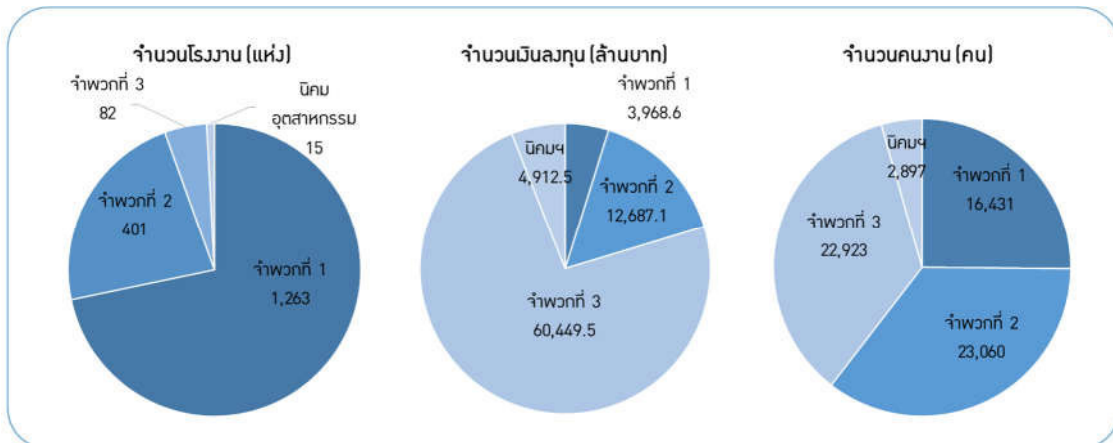
จากข้อมูลพื้นที่การเพาะปลูกในจังหวัดราชบุรี จะเห็นได้ว่า พื้นที่เพาะปลูกส่วนมากเป็นพืชหลักที่มีการเพาะปลูกกันทั่วประเทศ หากแต่จังหวัดราชบุรีมีการเพาะปลูกมะพร้าว ซึ่งมีศักยภาพเป็นจุดเด่นและเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเพิ่มเติมจากจังหวัดอื่นๆ

นอกจากนี้ ในด้านการปศุสัตว์ จังหวัดราชบุรีมีการเลี้ยงสุกรขุน และสุกรพันธุ์เป็นอันดับหนึ่งของประเทศ และยังมีเลี้ยงโคนมเพศเมียที่สามารถผลิตนมมากที่สุดเป็นอันดับ 3 ของประเทศอีกด้วย

1.2) ภาคการผลิต

ทางด้านการผลิต จังหวัดราชบุรีมีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 1,761 โรงงาน โดยแบ่งเป็นโรงงานจำพวกที่ 1 (ขนาดเล็ก) จำนวน 1,263 โรงงานจำพวกที่ 2 (ขนาดกลาง) จำนวน 401 โรงงานจำพวกที่ 3 (ขนาดใหญ่) จำนวน 82 โรงงานและโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม 15 โรง

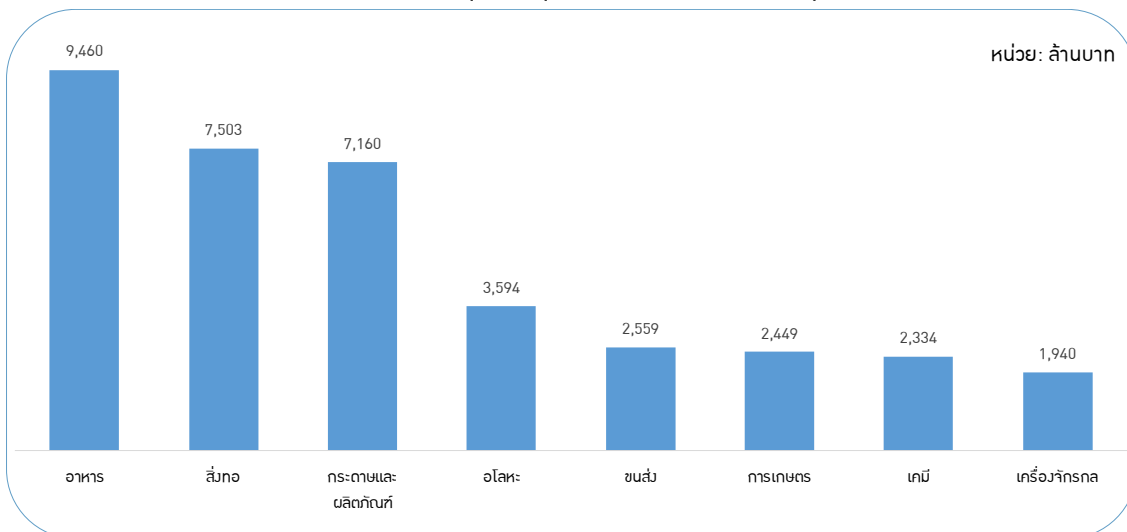
แผนภาพที่ 9 จำนวนโรงงาน เงินลงทุนและจำนวนคนงานภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดราชบุรี ปี พ.ศ. 2559

ที่มา: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดราชบุรี15

โดยเมื่อพิจารณาในด้านการลงทุน โรงงานขนาดใหญ่มีจำนวนเงินลงทุนมากที่สุดที่ 60,449 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ โรงงานขนาดกลาง ขนาดเล็ก และโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมตามลำดับ แต่ในส่วนของจำนวนคนงาน โรงงานขนาดกลางมีจำนวนคนงานมากที่สุดคือ 23,060 คน รองลงมาคือ โรงงานขนาดใหญ่ที่มี คนงาน 22,923 คน โรงงานขนาดเล็ก 16,431 คนและ โรงงานในนิคมอุตสาหกรรมที่มีคนงาน 2,897 คน

แผนภาพที่ 10 จำนวนเงินลงทุนภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดราชบุรี ปี พ.ศ. 2559

ที่มา: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดราชบุรี

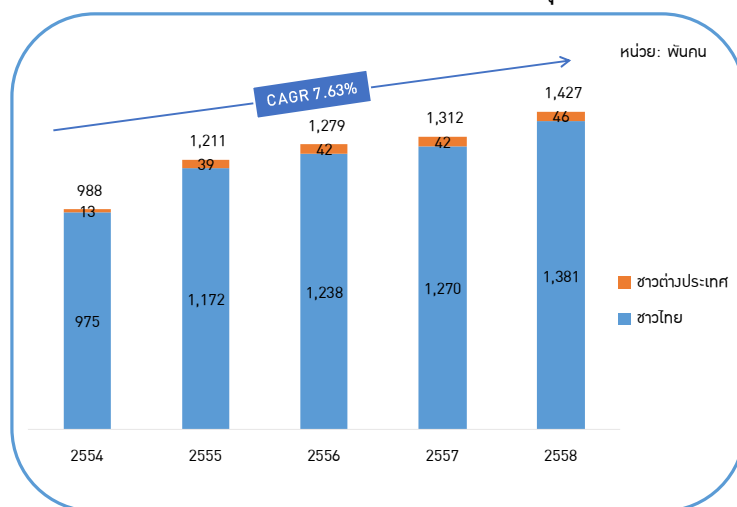
หากพิจารณาในเรื่องของจำนวนการลงทุนในแต่ละภาคอุตสาหกรรม ในปี พ.ศ. 2559 จังหวัดราชบุรีมีการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมเป็นเงิน 71,463 ล้านบาท โดยกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารมีการลงทุนสูงที่สุดที่ 9,460 ล้านบาท และ อันดับที่สองได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอ ที่มีการลงทุน 7,503 ล้านบาท อันดับที่สามคือ กลุ่มอุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์จากกระดาษ มีการลงทุน 7,160

ล้านบาท นอกจากนั้นเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆทั่วไป กลุ่มอุตสาหกรรมโลหะ กลุ่มอุตสาหกรรม
ขนส่ง กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร กลุ่มอุตสาหกรรมเคมี และกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกล

1.3) การท่องเที่ยว

จังหวัดราชบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมหลายแห่ง ยกตัวอย่างเช่น แหล่งท่องเที่ยว
ทางธรรมชาติและฟาร์มแกะ อำเภอสวนผึ้ง ตลาดน้ำดำเนินสะดวก อำเภอดำเนินสะดวก และอุทยาน
หุ่นขี้ผึ้งสยาม อำเภอบางแพ

แผนภาพที่ 11 แนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรี ปี พ.ศ. 2554-2558

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว

โดยที่ในปี พ.ศ.2558 จังหวัดราชบุรีมีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด 1.43 ล้านคน โดยที่มี
จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยคิดเป็นร้อยละ 96.8 และนักท่องเที่ยวต่างชาติ ร้อยละ 3.2 ของจำนวน
นักท่องเที่ยวทั้งหมด โดยจำนวนนักท่องเที่ยวมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีคิดเป็นร้อยละ 7.63 โดยการ
คำนวณการเติบโตในช่วงห้าปีระหว่าง พ.ศ.2554-2558

1.4) ผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียง

ในส่วนของผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดราชบุรียกตัวอย่างเช่น โองมังกรและเครื่องเคลือบ
ดินเผา ที่อำเภอเมืองราชบุรี มะพร้าวน้ำหอม และผลิตภัณฑ์นมสด โดยผลิตภัณฑ์นมสดที่มีชื่อเสียงคือ
ผลิตภัณฑ์นม ยู.เอช.ที ของสหกรณ์โคนมหนองโพ ที่มีการส่งออกไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา และยังมี
ผลิตภัณฑ์ไซโป้หวาน ที่มีการส่งออกไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษและประเทศสิงคโปร์

2. โครงสร้างพื้นฐาน

2.1) ด้านคมนาคม

จังหวัดราชบุรี มีการคมนาคมพื้นฐานทั้งทางถนน และทางราง ทำให้สามารถเดินทางระหว่าง
จังหวัดได้ด้วยทั้งรถยนต์ รถประจำทาง และรถไฟ โดยการคมนาคมของจังหวัดมีแผนการพัฒนา

โครงสร้างหลายโครงการ โดยสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) กระทรวงคมนาคม ได้กำหนด โครงการที่สำคัญภายใต้ยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทย พ.ศ. 2558-2565 โดยมีจังหวัดราชบุรีเป็นหนึ่งในพื้นที่ซึ่งได้รับประโยชน์ในการดำเนินงาน จำนวน 4 แผนงานหลัก คือ

โครงการพัฒนาระบบการขนส่งทางราง

- 1) โครงการพัฒนาโครงข่ายรถไฟระหว่างเมือง ระยะที่ 1 (ระยะเร่งด่วน) สายนครปฐม-หัวหิน มีจุดเริ่มต้นที่จังหวัดนครปฐม ตัดผ่านจังหวัดราชบุรี และสิ้นสุดที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 2) โครงการพัฒนาทางคู่ขนานทางมาตรฐาน: รถไฟความเร็วสูง สายกรุงเทพ-หัวหิน เริ่มต้นที่สถานีบางซื่อ กรุงเทพฯ ตัดผ่านสถานีราชบุรี และสิ้นสุดที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

แผนภาพที่ 12 แผนพัฒนาระบบรางในอนาคตของจังหวัดราชบุรี

ที่มา: แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทย พ.ศ. 2558-2565 กระทรวงคมนาคม

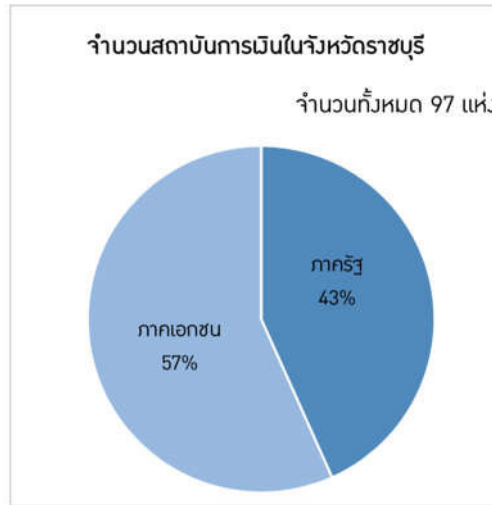
โครงการพัฒนาระบบการขนส่งทางบก

- 1) โครงการเพิ่มขีดความสามารถทางหลวง
- 2) โครงการก่อสร้างศูนย์พักรถบรรทุก

2.2) สถาบันการเงิน

จังหวัดราชบุรีมีจำนวนสถาบันการเงินทั้งสิ้น 97 แห่งโดยแบ่งเป็น ภาครัฐ 42 แห่งและสถาบันการเงินภาคเอกชน 55 แห่ง

แผนภาพที่ 13 จำนวนสถาบันการเงินในจังหวัดราชบุรี ปี พ.ศ. 2557

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

โดยในส่วนของสถาบันการเงินภาครัฐ ธนาคารกรุงไทยมีจำนวนมากที่สุด 14 สาขา รองลงมาคือ ธนาคารออมสิน 10 สาขา ในส่วนของสถาบันการเงินภาคเอกชน ธนาคารไทยพาณิชย์ มีจำนวนสาขามากที่สุด 15 สาขา อันดับรองลงมาคือ ธนาคารกรุงเทพและธนาคารกสิกรไทยตามลำดับ

แผนภาพที่ 14 อัตราส่วน SME ต่อจำนวนสถาบันการเงินของจังหวัดราชบุรี

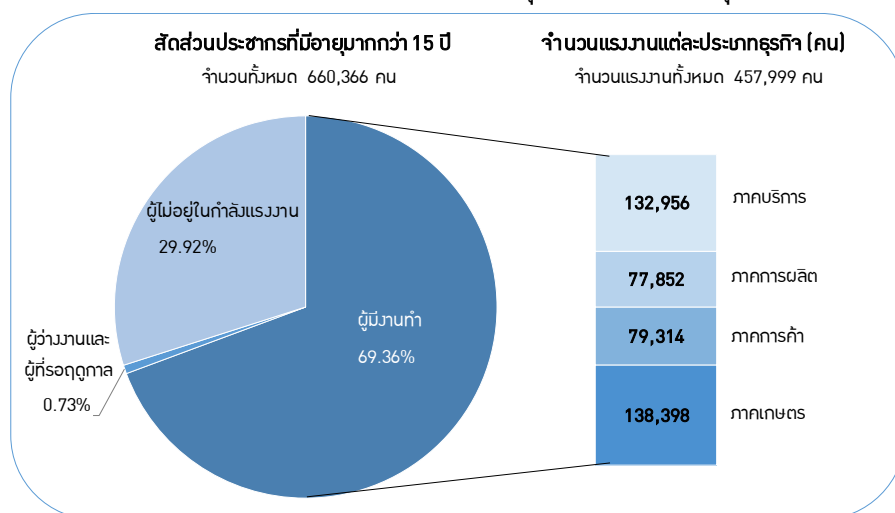
ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย และสสว.

ทั้งนี้ อัตราส่วนจำนวน SME ต่อจำนวนสถาบันการเงินของจังหวัดราชบุรีคือ 280 : 1 ซึ่งมีความหนาแน่นของการใช้บริการสถาบันการเงินค่อนข้างต่ำ เนื่องจากอัตราส่วนจำนวน SME ต่อจำนวนสถาบันการเงินของทั้งประเทศ คือ 466 : 1 ดังนั้น ผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรีมีโอกาสได้รับการบริการจากสถาบันการเงินอย่างทั่วถึง

2.3) ด้านแรงงาน

จากการศึกษาจำนวนแรงงานในจังหวัดราชบุรีในปี พ.ศ. 2559 พบว่า จังหวัดราชบุรีมีจำนวนประชากรวัยทำงานซึ่งมีอายุมากกว่า 15 ปีทั้งหมด 660,366 คน โดยมีแรงงานหรือผู้มีงานทำทั้งหมด 457,999 คน ในปี 2559 คิดเป็น ร้อยละ 69.36 ส่วนผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงานคิดเป็น ร้อยละ 29.92 โดยมีอัตราการว่างงานค่อนข้างต่ำ คิดเป็นเพียง ร้อยละ 0.73 ของจำนวนประชากรที่มีอายุมากกว่า 15 ปี ในจังหวัด

แผนภาพที่ 15 จำนวนแรงงานจำแนกตามประเภทธุรกิจในจังหวัดราชบุรี ปี พ.ศ. 2559

ที่มา: สำนักงานแรงงานจังหวัดราชบุรี

จากการสำรวจของสำนักงานแรงงานจังหวัด สามารถจำแนกกลุ่มของผู้มีงานทำออกเป็น 4 กลุ่มตามแต่ละประเภทของธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วยแรงงานในภาคการเกษตรซึ่งมีจำนวนการจ้างงานมากที่สุด ถึง 138,398 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2 รองลงมาคือภาคการบริการ จำนวน 132,956 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 ส่วนภาคการค้า ภาคการผลิตมีจำนวนแรงงาน 79,314 คน (ร้อยละ 17.3) และ 77,852 คน (ร้อยละ 17.0) ตามลำดับ

2.4) สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัด

สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัด ประกอบด้วย 2 มหาวิทยาลัย คือ

- 1) **มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี วิทยาเขตราชบุรี** เป็นสาขาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี วิทยาเขตบางมด ที่มีการเรียนการสอนเพียงแค่ 1 คณะ คือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ โดยประยุกต์ใช้หลักการ Residential Colleges หรือภายใต้ชื่อ “อาศรมหว่ากอ” ซึ่งเป็นแห่งแรกในไทยที่มีการจัดการจัดการเรียนการสอนแบบลักษณะดังกล่าว โดยได้แนวคิดมาจากมหาวิทยาลัย Oxford และ Cambridge ของสหราชอาณาจักร และมหาวิทยาลัย Harvard และ Yale ของสหรัฐอเมริกา ภายใต้แนวคิดการพัฒนาปฏิสัมพันธ์

เพื่อพัฒนาคนไปพัฒนาสังคม ทั้งนี้ การเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยจะมีการแยกเป็น Colleges เล็กๆ เพื่อให้คณาจารย์และผู้เชี่ยวชาญสามารถเข้าถึงนักศึกษาได้มากขึ้น

นอกจากนี้ ยังมีเน้นการเรียนการสอนนอกห้องเรียน (Co-Curriculum) เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้จากวิชาที่เรียนในห้องเรียนกับโลกแห่งความเป็นจริงใน ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ระบบเศรษฐกิจและสังคมภายนอก ตัวอย่างเช่น การลงมือทำจริงผ่าน Project Based Learning ที่มุ่งเน้นในการพัฒนาชุมชน โดยผลิตภัณฑ์หลักที่สำคัญที่มจร. ราชบุรี พัฒนาและส่งเสริมผู้ประกอบการ SME คือ ผลิตภัณฑ์สบู่ดำ โดยมีเป้าหมายเพื่อต่อ ยอดผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่า รวมทั้งส่งเสริมช่องทางการตลาดให้สามารถจำหน่ายได้เพิ่มขึ้น

- 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีการเรียนการสอนทั้งสิ้น 5 คณะและ 1 วิทยาลัย ได้แก่ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผน ไทย นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงยังมีการจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้อาจารย์ บุคลากร นักศึกษา ศิษย์เก่า และ บุคคลภายนอกที่มีความสนใจและมุ่งมั่นในการจัดตั้งธุรกิจเป็นผู้ประกอบการ สามารถนำ องค์ความรู้และผลงานวิจัยมาจัดตั้งเป็นบริษัทเริ่มต้น (Start-Up Company) ที่มีประสิทธิภาพ และพัฒนาเป็นธุรกิจเต็มรูปแบบต่อไปในอนาคต ซึ่งดำเนินงานภายใต้การบริหารงานของฝ่าย สร้างสรรค์และส่งเสริมการมีงานทำของนักศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

เป้าหมายการดำเนินงานการบ่มเพาะวิสาหกิจ

- ถ่ายทอดองค์ความรู้และทักษะการเป็นผู้ประกอบการตามความสามารถแต่ละธุรกิจ
- นำผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงต่อยอดไปสู่นวัตกรรมใหม่ใน เชิงพาณิชย์
- ผู้เข้ารับการบ่มเพาะ สามารถจัดตั้งธุรกิจจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล
- การพัฒนาธุรกิจที่มีอยู่เดิม ต้องได้รับผลการประกอบการที่ดีขึ้นชัดเจนอย่างต่อเนื่อง
- เป็นส่วนหนึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น และส่งเสริมพัฒนาการสร้างมูลค่าของภูมิ ปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นตามหลักเศรษฐกิจศาสตร์

กลุ่มเป้าหมาย

1. อาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
2. ศิษย์เก่า หรือบัณฑิต ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
3. บุคคลทั่วไป

หน้าที่ของศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ

1. จัดหาที่ปรึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางของแต่ละธุรกิจ
2. การจัดให้มีพี่เลี้ยง (Mentor) ที่จะดูแลผู้เข้ารับการบ่มเพาะตลอดระยะเวลาการบ่ม เเพาะในการทำหน้าที่ประสานงานกับขณะที่ปรึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญของแต่ละธุรกิจ

3. ให้บริการสถานที่ และอุปกรณ์สำหรับการจัดตั้งเป็นสำนักงานธุรกิจ
4. สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการขออนุญาตใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ งานวิจัย การวิเคราะห์ และทดสอบผลิตภัณฑ์
5. จัดกิจกรรมเสริมทักษะความรู้ในการประกอบธุรกิจ เช่น การอบรม การจัด นิทรรศการต่างๆ เป็นต้น
6. จัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการ เช่น โครงการอายุน้อย ร้อยล้าน แนะนำอาชีพ การตั้งชมรมเจ้าแกนน้อย เป็นต้น
7. ประสานแหล่งทุนการสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์

จากข้อมูลในข้างต้น จะเห็นได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดราชบุรีมีเพียง 2 แห่งเท่านั้น ซึ่งอาจส่งผลให้สถาบันการศึกษาในพื้นที่มีไม่เพียงพอต่อจำนวนของประชากรในวัยเรียนของจังหวัด อีกทั้งยังขาดความหลากหลายของคณะหรือสาขาวิชา ประชากรในวัยอุดมศึกษาส่วนใหญ่จึงต้องออกไปศึกษาต่อยังสถาบันการศึกษานอกพื้นที่หรือในจังหวัดใกล้เคียงอย่างเช่น จังหวัดนครปฐม ที่มีสถาบันการศึกษามากถึง 15 แห่ง ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งค้นคว้าวิจัย และสนับสนุนการผลิตบุคลากรให้กับผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดราชบุรีได้อีกทางหนึ่งนั่นเอง

2.1.1.2 แผนการพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

สำหรับการพัฒนาพื้นที่จังหวัดราชบุรีนี้ ประกอบไปด้วยแผนการพัฒนาหลักจำนวน 2 แผน คือ แผนพัฒนาจังหวัดราชบุรี (พ.ศ.2561-2564) และ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 (พ.ศ. 2558 - 2561) โดยมีรายละเอียดการแผนการพัฒนา ดังต่อไปนี้

1. แผนการพัฒนาจังหวัดราชบุรี (พ.ศ.2561 - 2564)

วิสัยทัศน์ “เมืองเกษตรสีเขียว เศรษฐกิจมั่นคง สังคมมีความสุข”

พันธกิจ ประกอบไปด้วยพันธกิจหลักในการดำเนินงานใน 4 ประเด็น คือ

1. ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต การบริการ และพัฒนาระบบการตลาดในแต่ละสาขาการผลิตของจังหวัด
2. พัฒนาครอบครัวและชุมชนให้เข้มแข็ง ส่งเสริมสุขภาวะ การมีวินัยทางสังคม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม
3. ยกระดับมาตรฐานการบริการ และส่งเสริมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อการสร้างรายได้
4. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ จังหวัดราชบุรีมีประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดใน 5 ประเด็นหลัก คือ

1. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและความสามารถในการแข่งขัน

2. ส่งเสริมและพัฒนาเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยว
3. ส่งเสริมคุณภาพชีวิต และชุมชนเข้มแข็ง
4. ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคง

โดยรายละเอียดของแผนการพัฒนาจังหวัดราชบุรี มีความเกี่ยวเนื่องกับการพัฒนา SME ในจังหวัดใน 2 ยุทธศาสตร์หลัก คือยุทธศาสตร์ที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นการสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดสอดคล้องกับกรอบแนวทางการพัฒนา SME ใน 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ซึ่งเป็นการยกระดับสินค้าเกษตรของจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาอุปกรณ์เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีชีวภาพ หรือพัฒนามาตรฐานการผลิตและสร้างเอกลักษณ์ผลผลิต รวมถึงยุทธศาสตร์ที่ 2 ในการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว ผ่านการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงการเรียนรู้ สร้างสรรค์สังคม
2. ด้านการพัฒนาช่องทางการกระจายสินค้าและระบบโลจิสติกส์ สำหรับการพัฒนาของจังหวัดราชบุรี นั้น ได้ระบุถึงแนวทางในการพัฒนาศักยภาพช่องทางการตลาดสำหรับสินค้าเกษตรแปรรูป และพัฒนาบริการและโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็ปัจจัยสนับสนุน SME ของจังหวัดให้มีโอกาสในการกระจายสินค้าและบริการไปยังกลุ่มลูกค้าที่กว้างขึ้น และสะดวกมากยิ่งขึ้น
3. ด้านการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการ โดยระบุภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 กลยุทธ์ที่ 2 คือ การพัฒนาความเข้มแข็งธุรกิจท้องถิ่นและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อสร้างให้เกิดความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนและเครือข่ายท้องถิ่น ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของระบบเศรษฐกิจของจังหวัดต่อไป

2. แผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 (พ.ศ.2558 - 2561)

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ประกอบไปด้วย 4 จังหวัด คือ นครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และกาญจนบุรี โดยมีแนวทางการพัฒนาดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์ “แหล่งผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานการค้าผ่านแดนและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์”

พันธกิจ ประกอบด้วยแนวทางการดำเนินงานใน 5 ด้านคือ

1. ศึกษา ค้นคว้า วิจัยเพื่อนำไปใช้พัฒนาการผลิต การแปรรูป การตลาด และการท่องเที่ยว
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถรองรับการผลิต การแปรรูป และการท่องเที่ยว
3. จัดหาและพัฒนาปัจจัยการผลิตให้มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอต่อการผลิตแปรรูป และการท่องเที่ยว

4. ผลิต แปรรูปสินค้าเกษตรและบริการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับทั้งภายในและต่างประเทศ
5. แสวงหาตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ ตลอดจนเสริมสร้างช่องทางการจัดจำหน่ายที่สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีแนวทางการพัฒนาใน 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1: การส่งเสริมความปลอดภัยและคุณภาพในการผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรและเกษตรอุตสาหกรรมที่ได้มาตรฐาน
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2: การสร้างความเข้มแข็งให้แก่ภาคการเกษตรอย่างยั่งยืน
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3: การเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างสร้างสรรค์
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4: ส่งเสริมการค้าผ่านแดนและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

ทั้งนี้ประเด็นการพัฒนาในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านการเกษตร ซึ่งเป็นพื้นฐานกิจกรรมหลักของพื้นที่ทั้ง 4 จังหวัด ควบคู่ไปกับการผลักดันด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยมีส่วนในการสนับสนุนผู้ประกอบการ SME ของกลุ่มจังหวัดและจังหวัดราชบุรี โดยอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐภายในกลุ่มจังหวัดใน 3 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 กลยุทธ์ที่ 1 และ 3 ได้สนับสนุนให้มีการพัฒนากลไกในการเพิ่มผลผลิตให้ได้มาตรฐาน และส่งเสริม สนับสนุนการนำนวัตกรรมมาใช้ในการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร
2. ด้านการพัฒนาช่องทางการกระจายสินค้าและระบบโลจิสติกส์ โดยเน้นไปที่การส่งเสริมช่องทางการตลาดทั้งส่วนของสินค้าเกษตรแปรรูป และด้านการท่องเที่ยว ซึ่งระบุเป็นกลยุทธ์ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 1 และ 3 ตามลำดับ
3. ด้านการพัฒนาแรงงาน ซึ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ โดยระบุเป็นกลยุทธ์ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 3 เท่านั้น

โดยการพัฒนาในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ยังมีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาจากหน่วยงานหลักอีก 4 หน่วยงาน คือกระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เพื่อสนับสนุนและยกระดับเศรษฐกิจในพื้นที่โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกจังหวัดภายในกลุ่ม ซึ่งมีแนวทางดังนี้

แผนภาพที่ 16 เป้าหมายการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1

หน่วยงาน	ภาคการเกษตร	ภาคการบริการ	ภาคการค้า	ภาคการผลิต
 กระทรวงมหาดไทย				
 กระทรวงพาณิชย์				
 กระทรวงอุตสาหกรรม				
 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน				

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.)

กระทรวงมหาดไทย ได้ศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพพื้นฐานของกลุ่มจังหวัด และได้กำหนดเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มจังหวัดขึ้น โดยมีความเห็นว่ากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 เป็นกลุ่มที่มีอัตลักษณ์ในด้าน **“เมืองแห่งนวัตกรรมอาหาร”** ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญในการพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปภาคการเกษตรเป็นหลัก

สำหรับกระทรวงพาณิชย์ ได้กำหนดตำแหน่งยุทธศาสตร์ทางการค้าของกลุ่มจังหวัดคือ **“ศูนย์กลางการค้าการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมภาคตะวันตก”** ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญในด้านการบริการและภาคการค้า

ส่วนกระทรวงอุตสาหกรรม เล็งเห็นถึงศักยภาพของกลุ่มจังหวัดและมุ่งเน้นให้มีการพัฒนาในด้าน **แปรรูปการเกษตร** (ไก่ สุกร ข้าว อ้อย ผลไม้) ซึ่งเป็นการสนับสนุนการแปรรูปสินค้าการเกษตร และภาคการผลิต

นอกจากนี้ยังมีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งได้กำหนดการรวมกลุ่มในรูปแบบ Super cluster โดยอาศัยศักยภาพในเชิงพื้นที่เป็นแนวทางในการขับเคลื่อน ประกอบไปด้วย 2 กลุ่มหลักในพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง 1 คือ **กลุ่มเกษตรแปรรูป และกลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม** โดยจังหวัดราชบุรีก็ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่ม Super cluster ทั้ง 2 กลุ่มด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาในภาพรวมศักยภาพและแนวนโยบายการพัฒนาพื้นที่จังหวัดราชบุรีแล้ว จะให้ความสำคัญในด้านการแปรรูปสินค้าการเกษตรเป็นหลัก โดยมีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเป็นประเด็นเสริม ทั้งนี้การสร้างความร่วมมือกับจังหวัดอื่นๆ ภายในกลุ่มจังหวัดให้มีแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกัน จะมีส่วนช่วย

สนับสนุนให้เกิดสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการ SME ในพื้นที่มีโอกาสในการลงทุน และขยายธุรกิจให้เติบโตต่อไปได้

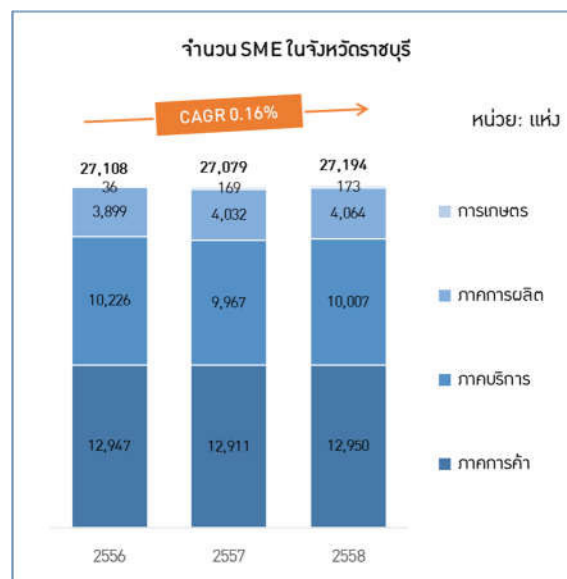
2.1.2 ข้อมูลวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของจังหวัด

ในการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของ SME ในจังหวัด โดยใช้ข้อมูลจำนวน SME ในจังหวัด จำแนกตามประเภทธุรกิจ ประกอบกับข้อมูลการจ้างงานของ SME ตามประเภทธุรกิจนำมาวิเคราะห์หาความสามารถทางการแข่งขันของ SME ในจังหวัดราชบุรีเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ โดยมีรายละเอียดการศึกษา ดังต่อไปนี้

2.1.2.1 จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดราชบุรี

ในปี พ.ศ. 2558 จังหวัดราชบุรีมีจำนวน SME ทั้งสิ้น 27,194 แห่ง โดยอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) คือร้อยละ 0.1 โดยคำนวณระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2556 - 2558 โดย SME ในจังหวัดราชบุรีมีการเพิ่มขึ้นจากจำนวน 27,108 แห่งในปี พ.ศ. 2556 เป็น 27,194 แห่งในปี พ.ศ. 2558 ในขณะที่อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของ SME ในภาพรวมทั้งประเทศอยู่ที่ร้อยละ 0.92 ซึ่งประเมินได้เบื้องต้นว่าอัตราการขยายตัวของจำนวน SME ในจังหวัดราชบุรี นี้อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

แผนภาพที่ 17 จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดราชบุรี

ที่มา: สสว.

หากจำแนกวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดราชบุรีตามภาคธุรกิจ จะเห็นได้ว่า SME ในภาคการค้ามีจำนวนมากที่สุดโดยมีจำนวนทั้งสิ้น 12,950 แห่ง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 47.6 ของจำนวนทั้งหมด รองลงมาคือ ภาคการบริการ 10,007 แห่งหรือคิดเป็นร้อยละ 36.8 ภาคการผลิต 4,064 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 14.94 ส่วนภาคการเกษตรมีผู้ประกอบการเพียง 173 แห่งซึ่งคิดเป็นร้อยละ 0.64 เท่านั้น

หากพิจารณาจำนวน SME ประกอบกับมูลค่า GPP ต่อคนของจังหวัด จะเห็นได้ว่ามูลค่า GPP ต่อคนของจังหวัดราชบุรีมีสัดส่วนมากที่สุดอยู่ในภาคการผลิต แต่จำนวนผู้ประกอบการ SME ในภาคการค้า มีจำนวนมากที่สุด และในทางกลับกัน มูลค่า GPP ต่อคนของจังหวัดมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 8.3 ของมูลค่า GPP ต่อคนของจังหวัดในภาพรวมเท่านั้น

2.1.2.2 จำนวนการจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดราชบุรี

ส่วนการพิจารณาถึงข้อมูลจำนวนการจ้างงานของ SME ในปี พ.ศ. 2558 จังหวัดราชบุรีมีการจ้างงานทั้งสิ้น 92,387 อัตราโดยแบ่งเป็นการจ้างงานโดย SEs จำนวน 85,105 อัตราและ MEs จำนวน 7,282 อัตรา โดยการจ้างงานของจังหวัดราชบุรีมีอัตราการหดตัวเฉลี่ยต่อปีที่ร้อยละ 1.01 คำนวณระหว่างปี พ.ศ.2556 ถึงปี พ.ศ. 2558 ขณะที่ค่าเฉลี่ยอัตราการเติบโตในภาพรวมของประเทศอยู่ที่ร้อยละ 3.4

แผนภาพที่ 18 จำนวนการจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดราชบุรี

ที่มา: สสว.

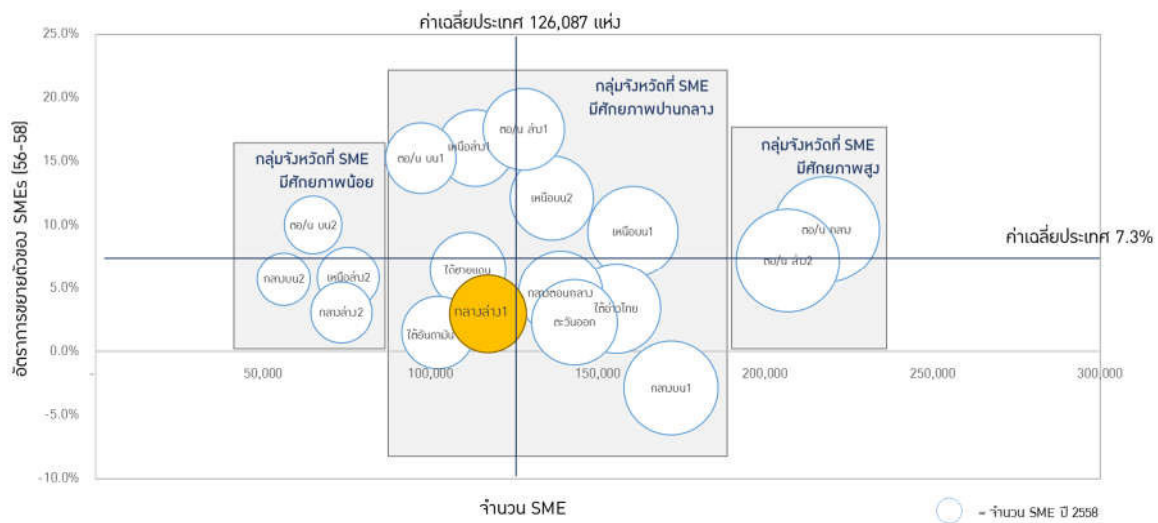
เมื่อจำแนกวิเคราะห์จำนวนการจ้างงานแบ่งตามภาคธุรกิจ พบว่าภาคการบริการ มีจำนวนการจ้างงานมากที่สุดคือ 33,500 อัตรา คิดเป็นร้อยละ 36.26 ของจำนวนการจ้างงานทั้งหมด รองลงมาคือ ภาคการค้า ที่มีการจ้างงานคิดเป็นร้อยละ 35.28 ภาคการผลิต ร้อยละ 27.61 และอันดับสุดท้ายคือภาคการเกษตรที่มีจำนวนการจ้างงานเพียง 781 อัตราหรือร้อยละ 0.85 ของจำนวนทั้งหมด

เมื่อพิจารณาข้อมูลจำนวน SME ประกอบกับข้อมูลการจ้างงาน จะเห็นได้ว่า สถานการณ์ของ SME ในภาพรวมของจังหวัดนั้น มีแนวโน้มค่อนข้างคงตัว สังเกตได้จากอัตราการขยายตัวของจำนวน SME ที่คงที่และอัตราการจ้างงานที่ลดลง

2.1.2.3 การวิเคราะห์ตำแหน่งของ SME ในจังหวัดราชบุรี

จังหวัดราชบุรีเป็นหนึ่งในสมาชิกของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ซึ่งตามการวิเคราะห์โดยใช้กราฟความสัมพันธ์ระหว่างจำนวน SME และอัตราการขยายตัวของ SME ระหว่างปี พ.ศ. 2556 ถึง พ.ศ. 2558 ของ 18 กลุ่มจังหวัดทั่วประเทศ พบว่ากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยระหว่างปี พ.ศ. 2556 ถึง พ.ศ. 2558 น้อยกว่าค่าเฉลี่ยการขยายตัวของทั้งประเทศ (ร้อยละ 7.3) และจำนวน SME ของกลุ่มภาคกลางตอนล่าง 1 มีจำนวนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของทั้งประเทศ (126,087 แห่ง) เช่นกัน

แผนภาพที่ 19 การวิเคราะห์ศักยภาพของ SME ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1

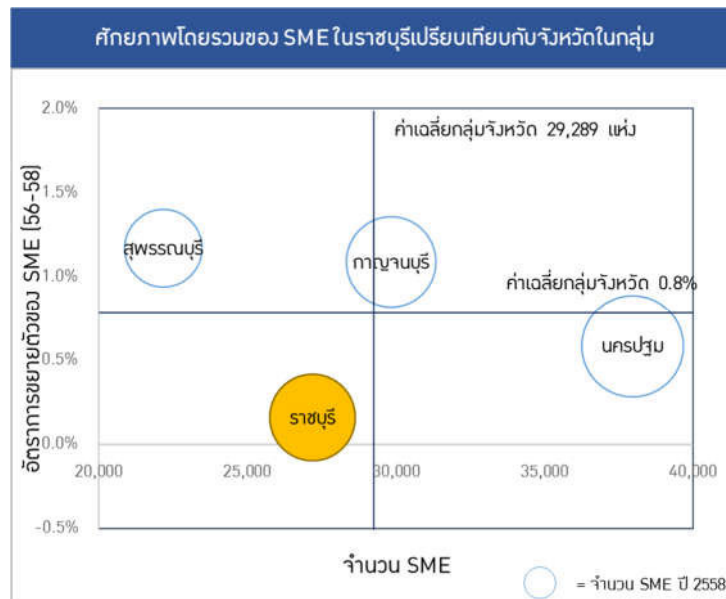

ที่มา: สสว. และการวิเคราะห์ของทีปรึกษา

จากภาพรวมการวิเคราะห์ศักยภาพของ SME ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มภาคกลางตอนล่าง 1 จัดเป็นกลุ่มจังหวัดที่ SME มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ เนื่องจากมีอัตราการเติบโตของจำนวน SME และ จำนวน SME ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ

ทั้งนี้ เพื่อให้เห็นถึงศักยภาพการพัฒนาผู้ประกอบการ SME ในพื้นที่จังหวัดราชบุรีชัดเจนมากยิ่งขึ้น จึงวิเคราะห์เปรียบเทียบกับจังหวัดภายในกลุ่มภาคกลางตอนล่าง 1 ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 20 ศักยภาพโดยรวมของ SME ในจังหวัดราชบุรีเปรียบเทียบกับ
จังหวัดในกลุ่มภาคกลางตอนล่าง 1

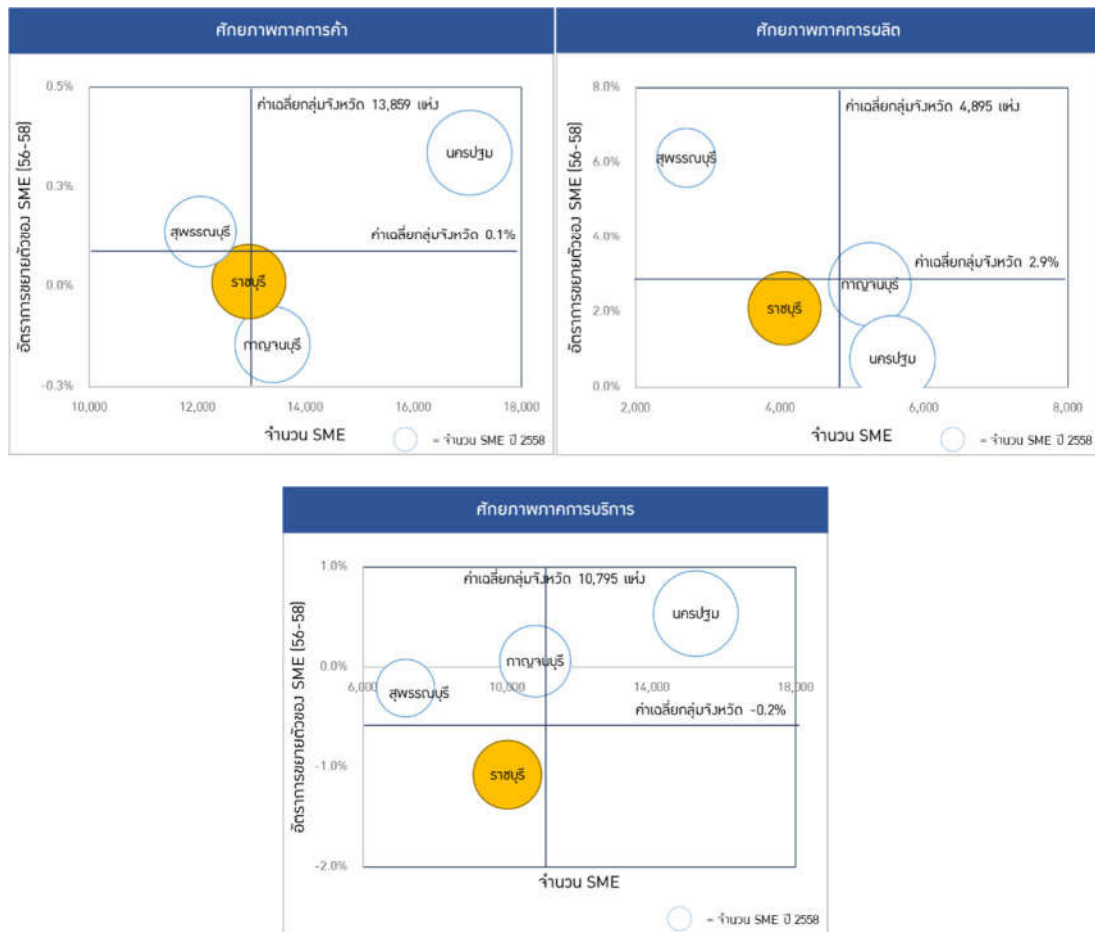

ที่มา: สสว. และการวิเคราะห์ของทีปรึกษา

หากทำการวิเคราะห์เฉพาะจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 โดยภาพรวมจังหวัดราชบุรีมีจำนวน SME ที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในกลุ่มจังหวัดโดยมีจำนวน SME ใกล้เคียงกับจังหวัดกาญจนบุรี แต่ในด้านของอัตราการขยายตัวของ SME จังหวัดราชบุรีมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่มจังหวัด ในขณะที่จังหวัดนครปฐมจะเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพสูงที่สุดในกลุ่ม และจังหวัดสุพรรณบุรีมีอัตราการขยายตัวของจำนวน SME สูงที่สุดในกลุ่ม

นอกจากนี้ หากวิเคราะห์รายละเอียดศักยภาพของการพัฒนา SME ในจังหวัดราชบุรีจำแนกตามประเภทของธุรกิจหลักของผู้ประกอบการ SME คือ ภาคการค้า ภาคการผลิต และภาคการบริการ จะมีผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 21 ศักยภาพด้านการค้า การผลิต และการบริการของ SME ในจังหวัดราชบุรีเปรียบเทียบกับ
จังหวัดในกลุ่มภาคกลางตอนล่าง 1

ที่มา: สสว. และการวิเคราะห์ของทีปรึกษา

ทางด้านศักยภาพของ SME ทั้งภาคการค้า การผลิต และการบริการจังหวัดราชบุรีมีจำนวน SME และอัตราการขยายตัวของจำนวน SME ของจังหวัดต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มจังหวัดเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคการบริการ อัตราการขยายตัวของจำนวนผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรีมีการหดตัวถึงประมาณร้อยละ 1 ในขณะที่จังหวัดนครปฐม และกาญจนบุรี มีอัตราการเพิ่มจำนวนผู้ประกอบการที่มากขึ้น

ในส่วนของภาคการผลิต จังหวัดราชบุรีซึ่งมีมูลค่า GPP ต่อคนสูงที่สุด เมื่อพิจารณารายละเอียดถึงศักยภาพของ SME ในจังหวัดเองพบว่า มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นบ้าง แต่ไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยอัตราการขยายจำนวน SME ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 แล้ว จังหวัดราชบุรียังคงมีอัตราการขยายตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอยู่ ต่างจากจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งมีอัตราการขยายตัวสูงที่สุดในกลุ่มจังหวัด

จากข้อมูล SME ทั้งหมดข้างต้น หากพิจารณาเพียงจำนวน SME ในจังหวัดราชบุรีเพียงจังหวัดเดียว จำนวน SME ที่มีอยู่ในภาคการค้าและภาคการบริการมากที่สุด แสดงให้เห็นในเบื้องต้นว่า SME ในจังหวัดราชบุรีมีศักยภาพ

ทั้งสองด้านนี้มากที่สุด แต่เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลกับจังหวัดอื่นๆ ภายในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 แล้ว ทำให้เห็นว่า ศักยภาพของ SME ของจังหวัดราชบุรี ยังอยู่ในตำแหน่งที่ด้อยกว่าจังหวัดอื่นๆ ในกลุ่มอยู่บ้าง

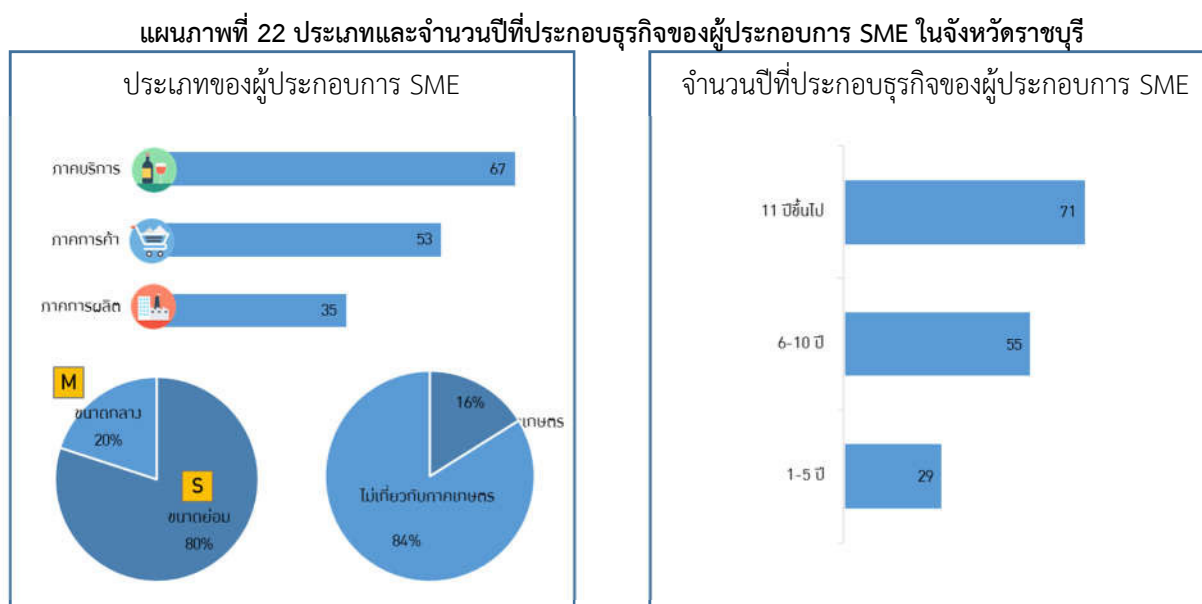
อย่างไรก็ดี ผลการวิเคราะห์ตำแหน่งของ SME ในจังหวัดราชบุรีเปรียบเทียบกับจังหวัดต่างๆ นี้ จะเป็นข้อมูลที่น่าไปพัฒนาหาโอกาสสร้างความเชื่อมโยงกับศักยภาพของกลุ่มจังหวัด และสร้างความร่วมมือกับจังหวัดต่างๆ เพื่อให้ SME ในจังหวัดราชบุรีมีความพร้อมและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดต่อไป

2.2 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสำรวจสถานการณ์ SME ในจังหวัดราชบุรี

ในการสำรวจสถานการณ์ SME ในจังหวัดราชบุรีได้เก็บข้อมูลในภาพรวมของผู้ประกอบการในพื้นที่ โดยได้กำหนดขอบเขตของการสำรวจจาก SME ประเภทนิติบุคคลเป็นหลัก และจำแนกการสำรวจตามประเภทของธุรกิจ ซึ่งแบ่งออกเป็นภาคการค้า ภาคการผลิต และภาคการบริการ พร้อมทั้งกำหนดจำนวนของผู้ประกอบการเป้าหมายในการสำรวจทั้งสิ้น 155 ราย โดยได้แบ่งข้อมูลจากการสำรวจออกเป็น 3 ประเด็น ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของการสัมภาษณ์ สถานการณ์ของผู้ประกอบการ SME รวมถึงปัจจัยและปัญหาสำคัญในการดำเนินธุรกิจในจังหวัด โดยมีรายละเอียดจากการรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

2.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการในจังหวัดราชบุรีจากการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME

จากการรวบรวมข้อมูลด้วยการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี จำนวน 155 ราย โดยสามารถแบ่งประเภทของผู้ประกอบการออกเป็น 3 ประเภทตามลักษณะการประกอบธุรกิจ ประกอบด้วย ภาคการผลิต ภาคการค้า และภาคการบริการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

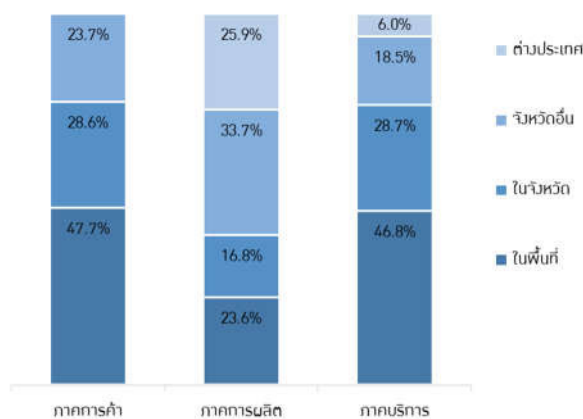

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดราชบุรี

ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า อัตราส่วนจำนวนผู้ประกอบการ SME ในภาพรวมส่วนมากจะอยู่ในภาคการบริการ ภาคการค้า และภาคการผลิตตามลำดับ ดังนั้น จึงได้ทำการกำหนดสัดส่วนของการสำรวจผู้ประกอบการตามประเภทของธุรกิจ โดยเป็นผู้ประกอบการในภาคบริการจำนวน 67 ราย ประกอบไปด้วยธุรกิจที่หลากหลาย อาทิ โรงแรม ร้านอาหาร คลินิกเวชกรรม สถาบันสอนพิเศษ และบริการตรวจสอบบัญชี รองลงมาคือผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้า โดยมีจำนวน 53 ราย ประกอบไปด้วยกิจการทั้งค้าปลีกและค้าส่ง อาทิ ข้าวสาร เครื่องดื่ม เครื่องแต่งกาย และวัสดุก่อสร้าง และผู้ประกอบการที่อยู่ในภาคการผลิต จำนวน 35 ราย ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการผลิตจะนับรวมถึงผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร อาทิ ไข่ไก่ เต้าหู้ และกุ้งแช่แข็ง และผลิตภัณฑ์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเกษตร อาทิ รถโดยสาร วัสดุก่อสร้าง และเครื่องเคลือบดินเผา เป็นต้น

นอกจากนี้จากจำนวนผู้ประกอบการที่สำรวจทั้งหมด พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่จัดอยู่ในกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อม โดยมีจำนวนถึงร้อยละ 80 ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเกษตร และในส่วนของจำนวนปีที่ประกอบการของผู้ประกอบการ SME พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จำนวน 71 รายประกอบกิจการมากกว่า 11 ปีขึ้นไป รองลงมาคือ ผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 55 ราย และมีผู้ประกอบการที่เริ่มประกอบธุรกิจในระหว่าง 1-5 ปี จำนวน 29 ราย ตามลำดับ

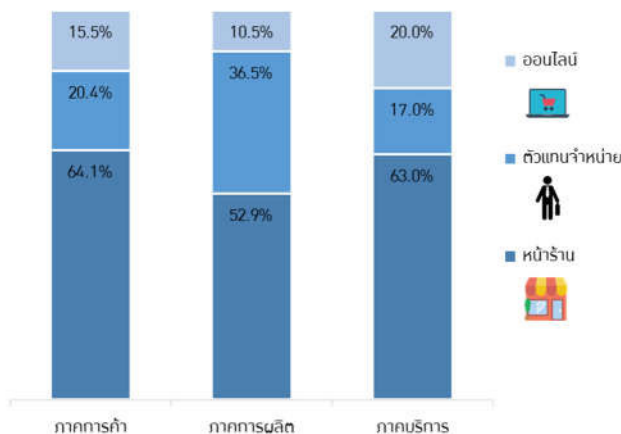
แผนภาพที่ 23 กลุ่มลูกค้าของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดราชบุรี

ในภาพรวมกลุ่มลูกค้าของผู้ประกอบการในจังหวัดราชบุรี สามารถแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มลูกค้าในพื้นที่ กลุ่มลูกค้าในจังหวัด กลุ่มลูกค้าจากจังหวัดอื่น และกลุ่มลูกค้าต่างประเทศ จากการสำรวจพบว่ากลุ่มลูกค้าโดยส่วนใหญ่ของผู้ประกอบการในภาคการค้าและภาคบริการจะเป็นลูกค้าในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 47.7 และ 46.8 ตามลำดับ โดยลูกค้าของภาคการผลิตจะเป็นกลุ่มลูกค้าจากจังหวัดอื่นและกลุ่มลูกค้าต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 33.7 และ 25.9 ตามลำดับ

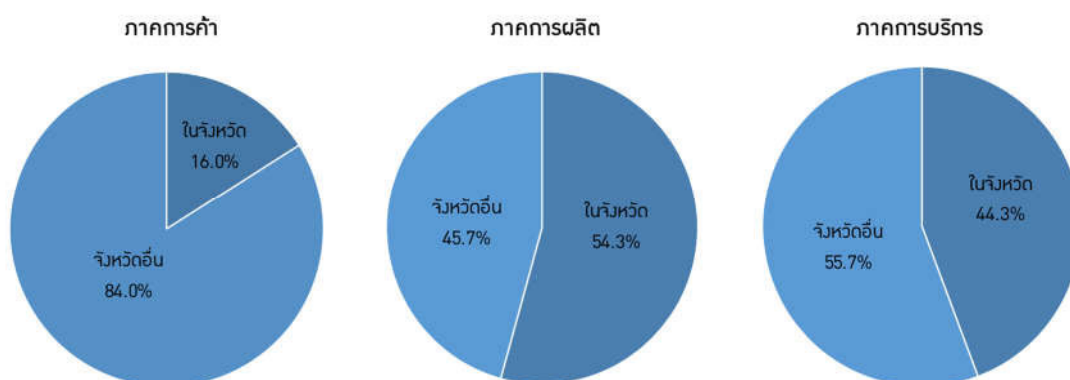
แผนภาพที่ 24 ช่องทางจัดจำหน่ายของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดราชบุรี

สำหรับช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าของผู้ประกอบ SME ในแต่ละประเภท พบว่า ร้อยละ 64.1, 52.9 และ 63.0 ของผู้ประกอบการภาคการค้า ภาคการผลิต และภาคการบริการตามลำดับ จำหน่ายสินค้าและบริการผ่านทางหน้าร้านเป็นหลัก ในขณะที่การจัดจำหน่ายสินค้าและบริการผ่านช่องทางการค้าออนไลน์ยังไม่เป็นที่นิยมมากนักในกลุ่มผู้ประกอบการของจังหวัดราชบุรี เนื่องจากผู้ประกอบการบางส่วนเป็นกลุ่มคนรุ่นเก่าที่ยังไม่มีแนวคิดที่จะเปลี่ยนแปลงการพัฒนาหรือดำเนินธุรกิจให้ทันสมัยมากยิ่งขึ้น รวมถึงการขาดทักษะและความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีต่างๆ เป็นต้น อย่างไรก็ตามจากการสำรวจ พบว่าผู้ประกอบการภาคบริการจัดเป็นกลุ่มที่มีการใช้ช่องทางออนไลน์มากที่สุดในการจัดจำหน่ายสินค้าและบริการ โดยคิดเป็นร้อยละ 20 ของผู้ประกอบการในภาคการบริการ

แผนภาพที่ 25 แหล่งวัตถุดิบของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรีจำแนกตามประเภทธุรกิจ

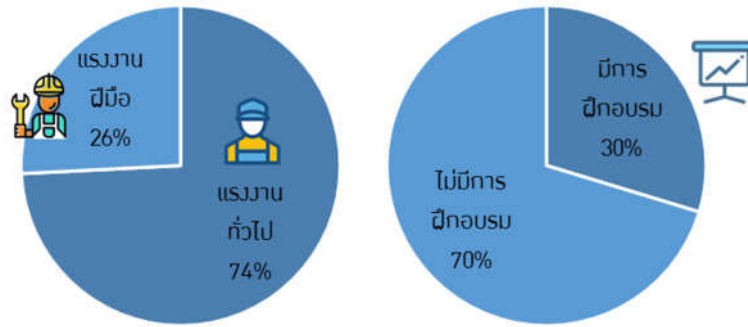

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดราชบุรี

จากการสัมภาษณ์และสำรวจข้อมูลของแหล่งวัตถุดิบหลักที่ใช้ในการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัด พบว่า ผู้ประกอบการภาคการค้าร้อยละ 84.0 นำวัตถุดิบที่ใช้ในการประกอบธุรกิจมาจากจังหวัดอื่น ในขณะที่ผู้ประกอบการภาคการผลิตใช้วัตถุดิบจากแหล่งวัตถุดิบทั้งในจังหวัดและจังหวัดอื่นในปริมาณใกล้เคียงกัน โดยคิดเป็นร้อยละ 54.3 ของผู้ประกอบการภาคการผลิตที่ใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในพื้นที่ ในขณะที่ร้อยละ 45.7 นำวัตถุดิบ

ที่ใช้ในการผลิตมาจากจังหวัดอื่น ส่วนผู้ประกอบการภาคบริการมีส่วนการนำวัตถุดิบจากจังหวัดอื่นเข้ามาใช้ คิดเป็นร้อยละ 55.7 และผู้ประกอบการที่เหลือหรือร้อยละ 44.3 จะใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ภายในจังหวัด

แผนภาพที่ 26 ประเภทแรงงานและการฝึกอบรมในจังหวัดราชบุรี

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดราชบุรี

ในส่วนของการจัดการด้านแรงงานของผู้ประกอบการในจังหวัดราชบุรี สามารถแบ่งแรงงานได้เป็น 2 ประเภท ประกอบด้วย แรงงานฝีมือและแรงงานทั่วไป จากการสำรวจพบว่าร้อยละ 74 ของแรงงานทั้งหมดในจังหวัดราชบุรีเป็นแรงงานทั่วไป ในขณะที่แรงงานฝีมือมีเพียงแค่ร้อยละ 26 ของแรงงานที่เหลือ นอกจากนี้ยังพบว่าแรงงานที่ได้รับการฝึกอบรมในพื้นที่มีเพียงแค่ร้อยละ 30 ของจำนวนแรงงานทั้งหมด ซึ่งร้อยละ 70 ของแรงงานยังไม่ได้รับการฝึกอบรม นอกจากนี้แรงงานที่พบส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคบริการ โดยเฉพาะแรงงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการบริการด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม

แผนภาพที่ 27 การเป็นสมาชิกของกลุ่มผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี

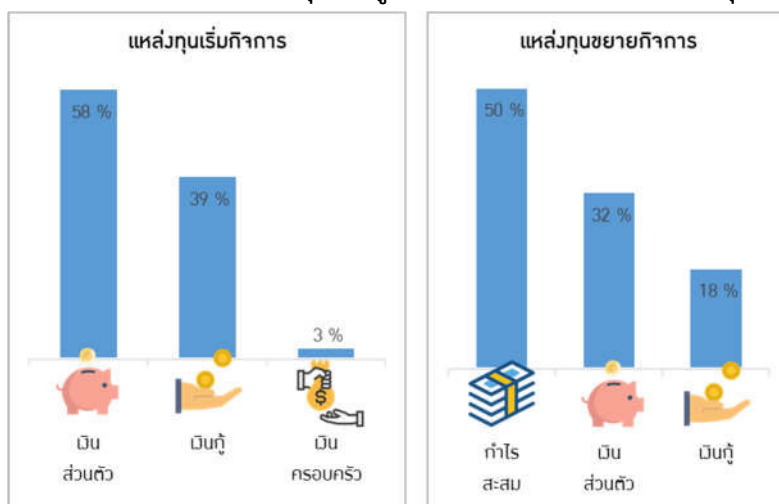

ที่มา: ผลจากการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี

ในด้านของการรวมกลุ่มผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี พบว่า จังหวัดราชบุรียังมีการเข้าเป็นสมาชิกหรือมีการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการไม่มากนัก โดยมีผู้ประกอบการที่เป็นสมาชิกของกลุ่มผู้ประกอบการเพียงร้อยละ 18 ของผู้ประกอบการที่สำรวจทั้งหมด ในขณะที่ผู้ประกอบการร้อยละ 82 ยังไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มผู้ประกอบการใดๆ ในพื้นที่ นอกจากนี้ผู้ประกอบการที่มีการรวมกลุ่มในพื้นที่เห็นว่า การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มผู้ประกอบการต่างๆ ยังไม่มีความร่วมมือที่แน่นชัดและไม่มีความร่วมมือกันเท่าที่ควร เช่น บทบาทหรือ

การสนับสนุนกันและกันระหว่างสมาชิกของกลุ่ม หรือการจัดประชุมระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มก็ยังไม่มีความต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ เป็นต้น

แผนภาพที่ 28 แหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี

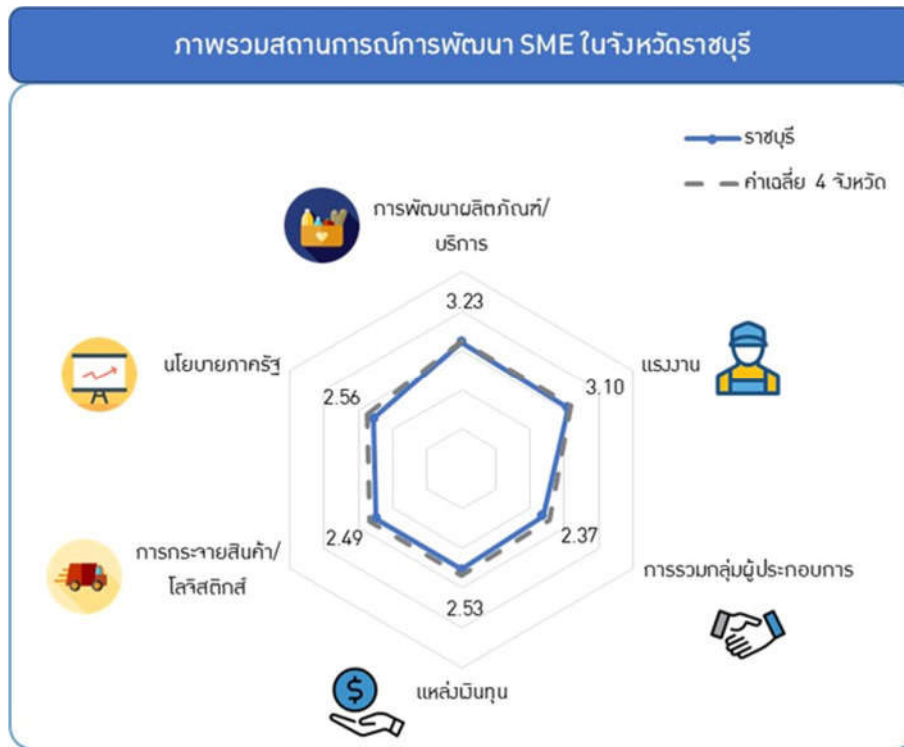
ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดราชบุรี

สำหรับสถานการณ์ด้านแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสำรวจผู้ประกอบการในพื้นที่ พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 58 ใช้เงินที่กู้ยืมจากสถาบันการเงินหรือแหล่งอื่นๆ มาใช้ในการเริ่มต้นกิจการ รองลงมาร้อยละ 39 จะใช้เงินส่วนตัวในการลงทุนหรือเริ่มกิจการ และร้อยละ 3 ของผู้ประกอบการที่เหลือจะนำเงินจากครอบครัวมาใช้ในการเริ่มกิจการ ทั้งนี้จากการสำรวจยังพบว่า แหล่งเงินทุนสำหรับขยายกิจการที่ผู้ประกอบการโดยส่วนใหญ่นำมาใช้คือ กำไรสะสม โดยมีจำนวนร้อยละ 50 ของผู้ประกอบการทั้งหมด รองลงมาคือ เงินส่วนตัว จำนวนร้อยละ 32 และเงินกู้จากสถาบันทางการเงินหรือแหล่งอื่นๆ จำนวนร้อยละ 18 ตามลำดับ

2.2.2 สถานการณ์ของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสำรวจสถานการณ์การพัฒนาผู้ประกอบการ SME ในจังหวัด โดยอาศัยกรอบแนวคิดและทฤษฎีหลักในการจัดทำยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่เมืองเล็ก สามารถสรุปสถานการณ์ที่เป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาธุรกิจ SME ของผู้ประกอบการออกเป็น 6 ด้าน โดยแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 29 ภาพรวมสถานการณ์การพัฒนา SME ในจังหวัดราชบุรี

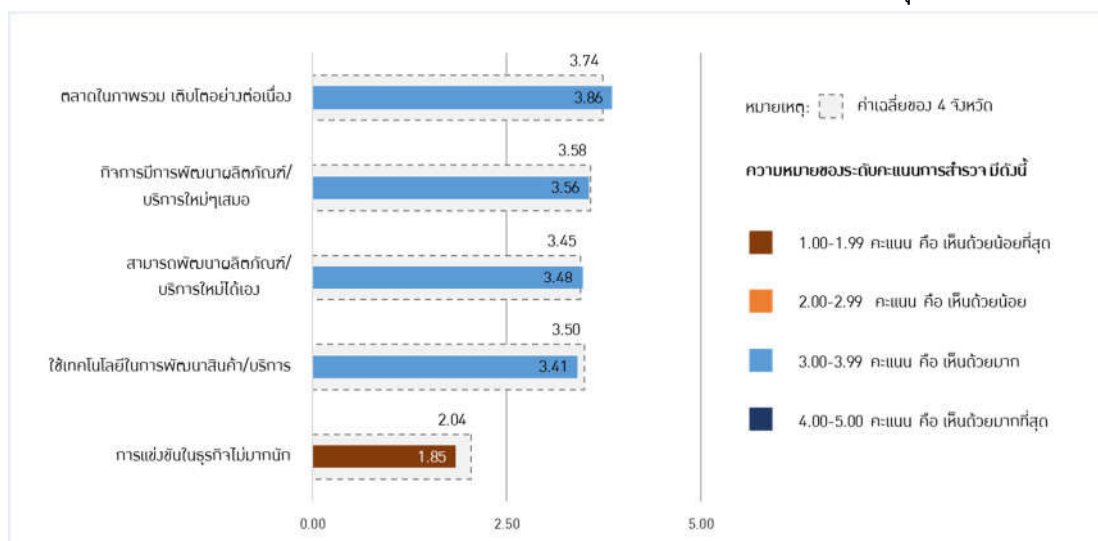

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ของผู้ประกอบการในจังหวัดราชบุรี และการวิเคราะห์ของที่ปรึกษา

1. สถานการณ์ด้านสินค้า/บริการ และตลาด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสำรวจสถานการณ์ด้านสินค้า บริการ และการตลาดของผู้ประกอบการ SME ในพื้นที่ สามารถแบ่งเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย สถานการณ์ด้านสินค้าและบริการในพื้นที่ และสถานการณ์ด้านตลาด โดยแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

แผนภาพที่ 30 สถานการณ์ด้านสินค้า/บริการ และตลาดในจังหวัดราชบุรี

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดราชบุรี

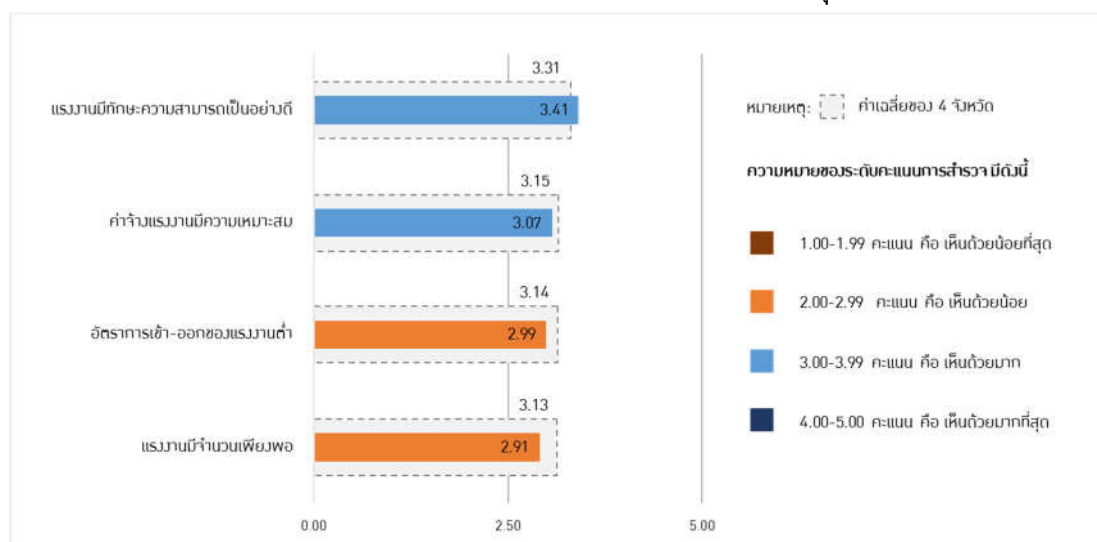
ในการสำรวจสถานการณ์ด้านสินค้าและบริการ พบว่า ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เป็นผลผลิตทางการเกษตร ขึ้นต้น เช่น มะพร้าว สับปะรด เป็นต้น ส่วนผลิตภัณฑ์แปรรูปมักจะเป็นเพียงการแปรรูปอย่างง่าย เช่น ข้าว นม ผลไม้ อบกรอบ น้ำพริก ไซโป้ และกุนเชียง เป็นต้น รวมถึงผู้ประกอบการฐานรากส่วนใหญ่ในพื้นที่ยังไม่มีหรือนำนวัตกรรม หรือเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการเท่าที่ควร ดังนั้นสินค้าแปรรูปส่วนใหญ่ จึงมักจะทำการแปรรูปในลักษณะคล้ายกัน ส่งผลให้สินค้าภายในพื้นที่มีความหลากหลายค่อนข้างน้อยและมีผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวกันภายในท้องตลาดเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ ในด้านของการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ยังถือว่ามีความจำกัดบางประการ เนื่องจากสินค้าส่วนใหญ่จะใช้บรรจุภัณฑ์เหมือนกัน หรือมีความคล้ายคลึงกัน และยังไม่มีการออกแบบเฉพาะตัว ทำให้ไม่มีจุดเด่นของแต่ละผลิตภัณฑ์ในการดึงดูดผู้บริโภค

นอกจากนี้ การสำรวจสถานการณ์ด้านตลาด พบว่าภาพรวมของตลาดในจังหวัดมีการแข่งขันสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแข่งขันทางด้านราคา เนื่องจากผู้ประกอบการเห็นว่า ปัจจัยทางด้านราคามีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภค ในขณะที่การแข่งขันทางด้านราคากลับส่งผลให้ผลประกอบการของแต่ละกิจการน้อยลงอย่างมาก แต่ผู้ประกอบการเห็นว่าตลาดในจังหวัดราชบุรีมีแนวโน้มที่จะเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการบริการด้านการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการในพื้นที่ถือว่ามีความสามารถในการต่อยอดทางธุรกิจจากโอกาสในพื้นที่ค่อนข้างน้อย

2. สถานการณ์ด้านแรงงาน

ในการสำรวจสถานการณ์ด้านแรงงาน สามารถแบ่งข้อมูลเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย สถานการณ์ด้านผู้ประกอบการ และสถานการณ์ด้านแรงงาน โดยในแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

แผนภาพที่ 31 สถานการณ์ด้านแรงงานในจังหวัดราชบุรี

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดราชบุรี

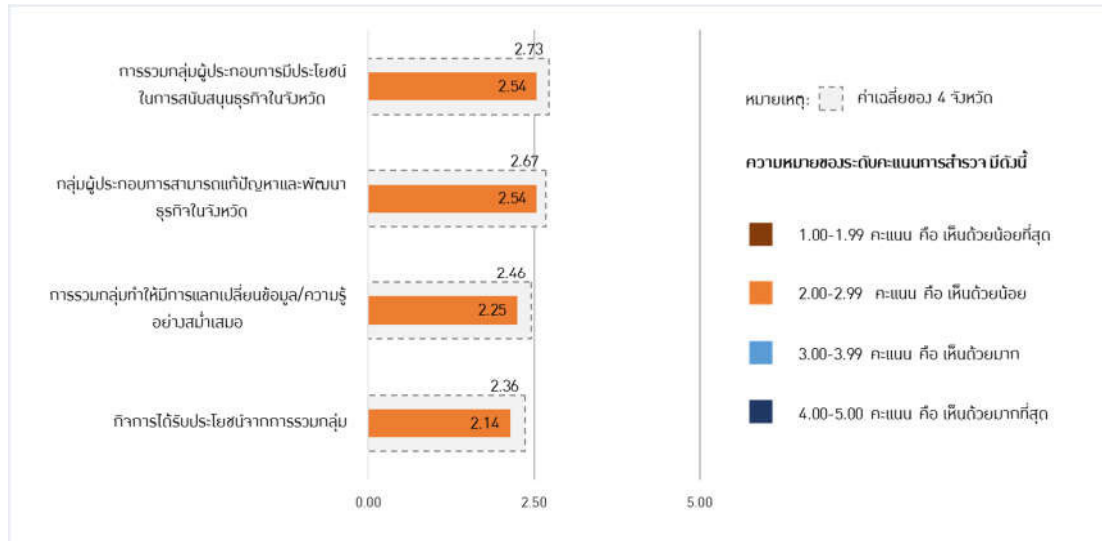
จากการสำรวจสถานการณ์ด้านผู้ประกอบการในจังหวัด พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ที่ประกอบกิจการมาเป็นระยะเวลานานจะมีความต้องการในการต่อยอดหรือพัฒนาธุรกิจ แต่ยังคงขาดแนวคิดและองค์ความรู้ในการพัฒนากิจการ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นอกจากนี้ ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในพื้นที่ยังมีความรู้และความเข้าใจในการประกอบธุรกิจค่อนข้างน้อย และขาดทักษะการวางแผนธุรกิจอย่างเป็นระบบ ทำให้การพัฒนาหรือเริ่มต้นธุรกิจใหม่ยังไม่มีประสิทธิภาพในการแข่งขันกับกลุ่มผู้ประกอบการขนาดใหญ่หรือกลุ่มอื่นๆ ในตลาดได้

นอกจากนี้ ภาพรวมของแรงงานในจังหวัดถือว่า จำนวนแรงงานในพื้นที่อยู่ในระดับที่ค่อนข้างขาดแคลน และมีการหมุนเวียนเข้า-ออกของแรงงานอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากแรงงานที่ทำงานในจังหวัดส่วนใหญ่จะมาจากหลากหลายพื้นที่ เช่น แรงงานในพื้นที่ แรงงานจากจังหวัดใกล้เคียง และแรงงานต่างด้าว (เมียนมาและลาว) ซึ่งแรงงานส่วนมากจะจัดอยู่ในกลุ่มแรงงานทั่วไป อาทิ เกษตรกร ชาวสวน รับจ้างทั่วไป พนักงานบริการในธุรกิจท่องเที่ยว เป็นต้น อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจพบว่า จังหวัดราชบุรีเริ่มจะประสบปัญหาด้านแรงงานฝีมือ เนื่องจากแรงงานฝีมือบางกลุ่มมีแนวโน้มที่จะขาดแคลนในอนาคต จากการที่บุคลากรที่ประกอบอาชีพเหล่านั้น เริ่มมีอายุมากขึ้นและขาดการถ่ายทอดความรู้/ทักษะให้คนรุ่นใหม่ เช่น กลุ่มช่างศิลป์และช่างปั้น เป็นต้น ซึ่งแรงงานในกลุ่มนี้ถือเป็นแรงงานที่เสริมสร้างอัตลักษณ์ความเป็นเมืองแห่งการสร้างสรรค์และศิลปะให้กับจังหวัดราชบุรี จึงควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนแรงงานในด้านนี้ให้มีการเพิ่มจำนวนอย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับต่อการพัฒนาภายในจังหวัดในอนาคต

3. สถานการณ์ด้านการรวมกลุ่มผู้ประกอบการ

ในการสำรวจสถานการณ์ด้านการรวมกลุ่มผู้ประกอบการในจังหวัด ได้รวบรวมข้อมูลหลักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว อาทิ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ประกอบการและมุมมองเรื่องประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มผู้ประกอบการ เป็นต้น เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้ประกอบการ SME ภายในจังหวัดต่อไป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แผนภาพที่ 32 สถานการณ์ด้านการรวมกลุ่มผู้ประกอบการในจังหวัดราชบุรี

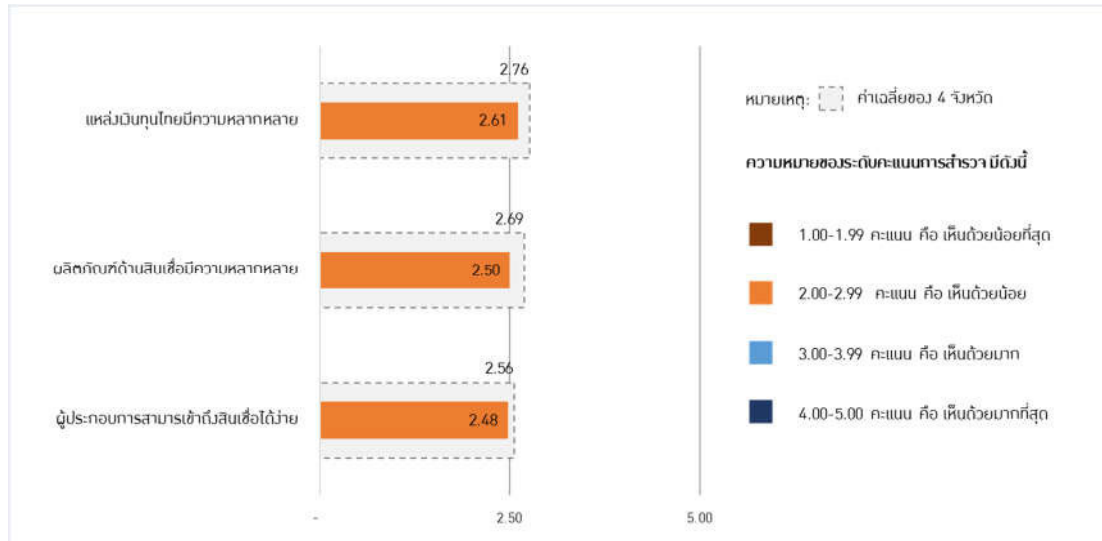
ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดราชบุรี

จากการสำรวจสถานการณ์ด้านการรวมกลุ่มผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรีเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มผู้ประกอบการค่อนข้างน้อย โดยผู้ประกอบการที่เป็นสมาชิกของกลุ่มผู้ประกอบการมีเพียงจำนวนร้อยละ 18 จากจำนวนผู้ประกอบการทั้งหมด 155 รายที่ได้ทำการสำรวจ และผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับประโยชน์หรือยังไม่เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มเท่าที่ควร โดยผู้ประกอบการที่มีการรวมกลุ่มให้ความเห็นว่า การรวมกลุ่มยังไม่สามารถแก้ปัญหาหรือช่วยพัฒนาธุรกิจภายในจังหวัดได้ รวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจประเภทเดียวกันยังมีค่อนข้างน้อย จึงทำให้การรวมกลุ่มเป็นไปได้ค่อนข้างยาก เช่น ผู้ประกอบการภาคการบริการ โดยเฉพาะกลุ่มโรงแรมซึ่งมีการแข่งขันกันทางด้านราคาอย่างมากภายในพื้นที่ ส่งผลให้โครงสร้างและมาตรฐานของราคาโรงแรมในจังหวัดไม่สอดคล้องกับต้นทุนจริง ทำให้ผู้ประกอบการในกลุ่มนี้มีการรวมกลุ่มกันค่อนข้างน้อย อีกทั้งยังพบว่าผู้ประกอบการบางกลุ่มมีภูมิลำเนาเดิมมาจากจังหวัดอื่นแต่มาประกอบธุรกิจในจังหวัดราชบุรี จึงไม่เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมในการรวมกลุ่ม เนื่องจากผู้ประกอบการอาจจะไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่หรือไม่ได้เข้าไปดูแลกิจการตลอด

4. สถานการณ์ด้านแหล่งเงินทุน

จากการสำรวจสถานการณ์ด้านแหล่งเงินทุนในจังหวัด ซึ่งรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และมุมมองของผู้ประกอบการเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนในพื้นที่ มีรายละเอียด ดังนี้

แผนภาพที่ 33 สถานการณ์ด้านแหล่งเงินทุนในจังหวัดราชบุรี

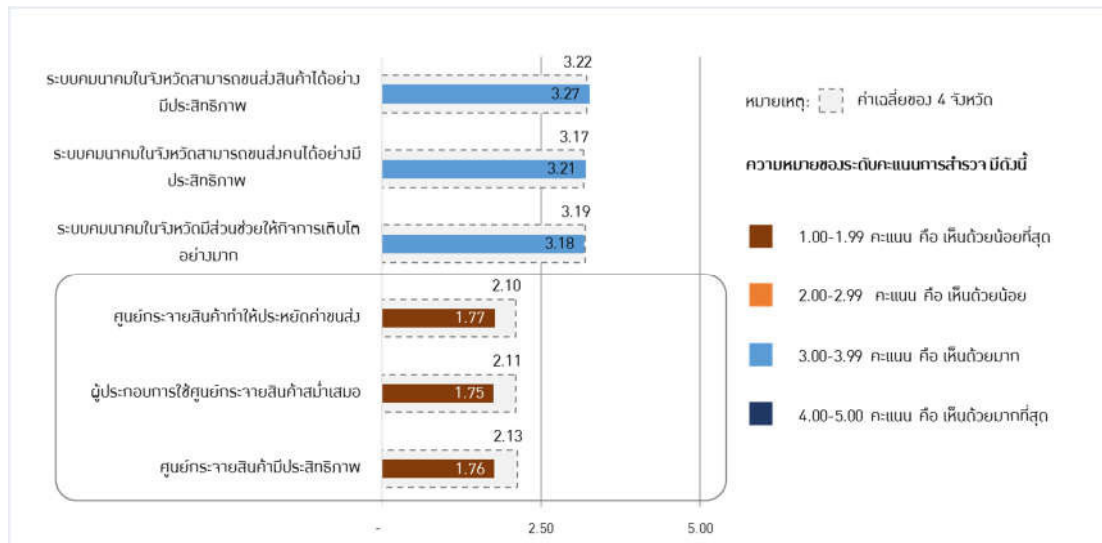
ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดราชบุรี

สถานการณ์ด้านแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการในจังหวัดราชบุรี จากการสำรวจพบว่า ผู้ประกอบการในพื้นที่เห็นว่า แหล่งเงินทุนและผลิตภัณฑ์ด้านสินเชื่อของไทยยังขาดความหลากหลาย และมีรูปแบบหรือเงื่อนไขไม่ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการในกลุ่มธุรกิจต่างๆ เท่าที่ควร รวมถึงการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและสินเชื่อของผู้ประกอบการยังไม่ได้รับการอำนวยความสะดวก หรือได้รับการอนุมัติเงินกู้ในวงเงินที่จำกัด ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ประกอบการ ซึ่งถือเป็นปัญหาที่สำคัญของกลุ่มผู้ประกอบการขนาดย่อมภายในพื้นที่ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาและขาดความเข้าใจในการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายตามเงื่อนไขของธนาคาร ส่งผลให้ความน่าเชื่อถือในการกู้ยืมเงินลดลง

5. สถานการณ์ด้านช่องทางการกระจายสินค้าและระบบโลจิสติกส์

ในการสำรวจสถานการณ์ด้านช่องทางการกระจายสินค้าและระบบโลจิสติกส์ สามารถแบ่งข้อมูลเป็น 2 ประเด็น ประกอบด้วย สถานการณ์ด้านระบบคมนาคมภายในพื้นที่ที่เอื้ออำนวยต่อการเดินทางในจังหวัด และสถานการณ์ด้านการใช้บริการศูนย์กระจายสินค้าของผู้ประกอบการในพื้นที่ โดยในแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

แผนภาพที่ 34 สถานการณ์ด้านช่องทางกระจายสินค้าและระบบโลจิสติกส์ในจังหวัดราชบุรี

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดราชบุรี

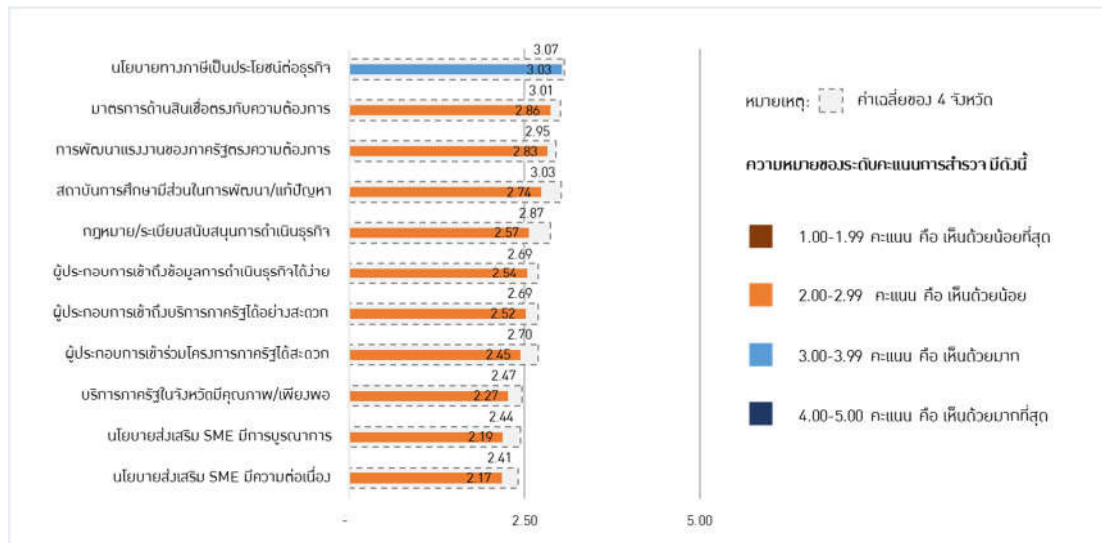
ในภาพรวมของระบบคมนาคมภายในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ถือว่ามีประสิทธิภาพปานกลาง โดยมีระบบขนส่งผู้โดยสารทั่วไป เช่น รถตู้และรถบัส สำหรับการเดินทางภายในจังหวัดแต่ระบบการขนส่งยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และขาดการประชาสัมพันธ์ถึงวิธีการเดินทางภายในพื้นที่ที่ชัดเจน ส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่ไม่มีรถยนต์ส่วนตัว หรือนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติไม่ได้รับความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวภายในพื้นที่เท่าที่ควร ทำให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางไปจังหวัดราชบุรี จะไปเพียงสถานที่จุดใดจุดหนึ่งมากกว่าหลายๆ สถานที่ เนื่องจากนักท่องเที่ยวขาดความเข้าใจเกี่ยวกับระบบขนส่งผู้โดยสารภายในจังหวัด และผู้ประกอบการภาคบริการท่องเที่ยวไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มเหล่านั้นให้เข้ามาท่องเที่ยวภายในพื้นที่ได้

ในการสำรวจด้านศูนย์กระจายสินค้าภายในจังหวัด พบว่า ผู้ประกอบการ SME ยังไม่นิยมใช้บริการของศูนย์กระจายสินค้า เนื่องจากผู้ประกอบการเห็นว่าศูนย์กระจายสินค้าภายในจังหวัดยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และไม่มีส่วนในการช่วยลดค่าใช้จ่ายของการขนส่งสินค้า อย่างไรก็ตามในพื้นที่มีศูนย์กระจายสินค้าทางการเกษตร (ขั้นต้น) ที่มีประสิทธิภาพขนาดใหญ่เพียงแห่งเดียว นั่นคือ “ตลาดศรีเมือง” โดยมีภาคเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อเป็นศูนย์กลางการค้าส่งและค้าปลีกสินค้าเกษตรปลอดภัยของภูมิภาค และมีการจัดตั้งฝ่ายพัฒนาการผลิตเพื่อทดสอบความสะอาดและความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรภายในตลาด โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐบางส่วน อาทิ สำนักวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข และกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น

6. สถานการณ์ด้านนโยบายภาครัฐในการสนับสนุนผู้ประกอบการ

ในส่วนของสถานการณ์ด้านนโยบายภาครัฐในการสนับสนุนผู้ประกอบการ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย การสนับสนุนผู้ประกอบการในพื้นที่ ความต่อเนื่องในการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการ และความสะดวกในการเข้ารับบริการจากหน่วยงานภาครัฐ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แผนภาพที่ 35 สถานการณ์ด้านนโยบายภาครัฐในการสนับสนุนผู้ประกอบการในจังหวัดราชบุรี

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดราชบุรี

ในด้านการบริการและนโยบายของภาครัฐในการสนับสนุนผู้ประกอบการ SME ภายในพื้นที่ผู้ประกอบการในจังหวัดราชบุรี เห็นว่า หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่มีส่วนช่วยในการสนับสนุนผู้ประกอบการในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้ประกอบการโดยส่วนใหญ่เห็นว่านโยบายภาครัฐยังไม่ตรงต่อความต้องการของผู้ประกอบการ อาทิ กลุ่มผู้ประกอบการต่อตัวถังรถบัสที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากการที่รัฐสนับสนุนการละเว้นภาษีนำเข้ารถโดยสารจากต่างชาติ ทำให้ราคาของรถโดยสารต่างชาติถูกกว่าราคารถโดยสารที่ต่อโดยผู้ประกอบการในประเทศเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังเห็นว่า การเข้าถึงบริการต่างๆ จากภาครัฐยังไม่ได้รับการอำนวยความสะดวกหรือมีการประชาสัมพันธ์ในด้านของข่าวสารข้อมูลเท่าที่ควร อีกทั้ง การจัดอบรมส่วนใหญ่ของภาครัฐยังขาดความต่อเนื่อง และมีความซ้ำซ้อนระหว่างหน่วยงาน เช่น การจัดอบรมแรงงานในด้านการบริการและโรงแรม เป็นต้น ทำให้ผลของการฝึกอบรมต่างๆ ยังไม่ส่งผลในแง่ของการพัฒนาธุรกิจต่างๆ ในพื้นที่ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการยังไม่สามารถเข้าถึงการบริการทางวิชาการของสถาบันการศึกษาหรือสถาบันวิจัยในพื้นที่เท่าที่ควร

2.2.3 ปัจจัยและปัญหาสำคัญในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี

ในการรวบรวมข้อมูลปัจจัยและปัญหาสำคัญในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการในจังหวัดราชบุรี สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย ปัจจัยสำคัญในการแข่งขันทางธุรกิจในจังหวัด และปัญหาสำคัญในการดำเนินธุรกิจในจังหวัด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แผนภาพที่ 36 ปัจจัยสำคัญในการแข่งขันทางธุรกิจในจังหวัดราชบุรี

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดราชบุรี

จากการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่าปัจจัยหลักในการแข่งขันทางธุรกิจที่ผู้ประกอบการทั้งภาคการค้า การผลิตและการบริการให้ความสำคัญอันดับแรกคือคุณภาพของสินค้าและบริการ เนื่องจากเป็นภาพลักษณ์สำคัญของผู้ประกอบการในการสร้างความเชื่อมั่นของสินค้าและบริการต่อผู้บริโภค และเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการ รองลงมาคือราคาของสินค้าและบริการ เนื่องจากผู้ประกอบการเห็นว่า ราคาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค อีกทั้งสถานการณ์ในการแข่งขันด้านราคาในตลาดที่มีสูง ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ในการตั้งราคาที่เหมาะสม และอันดับสาม คือ ความหลากหลายของสินค้าและบริการ ซึ่งถือว่าเป็นหนทางหนึ่งของผู้ประกอบการในการสร้างทางเลือกให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

แผนภาพที่ 37 ปัญหาสำคัญในการดำเนินธุรกิจในจังหวัดราชบุรี

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดราชบุรี

ส่วนปัญหาสำคัญในการดำเนินธุรกิจในจังหวัดที่ผู้ประกอบการเห็นตรงกันคือ สถานการณ์ของตลาดที่มีการชะลอตัวลงอย่างมาก เนื่องจากผลกระทบของภาพรวมเศรษฐกิจภายในประเทศที่มีการหดตัวลง ทำให้ผลประกอบการของธุรกิจจังหวัดช่วงที่ผ่านมาลดลงอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการมีผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่ยากมีธุรกิจเป็นของตัวเองหรือกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่ไม่ต้องการเป็นพนักงานหรือแรงงานประจำเกิดขึ้นใหม่เป็นจำนวนมาก ทำให้มีการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นระหว่างผู้ประกอบการในธุรกิจประเภทต่างๆ โดยเฉพาะการแข่งขันในภาคการค้าและบริการเป็นอย่างมาก รองลงมาคือ มีการขาดแคลนแรงงานในพื้นที่ที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะแรงงานที่มีความสามารถหรือแรงงานฝีมือเฉพาะทาง เช่น ช่างปั้น ช่างศิลป์ เป็นต้น ซึ่งผู้ประกอบการเล็งเห็นว่าในอนาคตอาจจะไม่มีแรงงานกลุ่มนี้เหลือเนื่องจากคนรุ่นใหม่ไม่ให้ความสนใจในงานชนิดนี้เท่าที่ควร รวมถึงไม่มีการอบรมหรือสร้างความรู้ในกลุ่มรุ่นใหม่ และปัญหาสำคัญลำดับถัดมา คือ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนด้านเทคโนโลยี หรือได้รับความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ในการพัฒนาสินค้าและบริการอย่างเต็มรูปแบบ ทำให้การพัฒนาสินค้าและบริการเป็นไปอย่างล่าช้า และไม่ทันสมัย รวมถึงการมีเงินลงทุนที่ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์

2.3 การวิเคราะห์ศักยภาพของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี

จากข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการในจังหวัดราชบุรีได้วิเคราะห์ศักยภาพของผู้ประกอบการในประเด็นต่างๆ ประกอบด้วย ภาพรวมการพัฒนาจังหวัด การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าของกิจกรรมหลักในจังหวัด การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของผู้ประกอบการ SME และการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก โดยรายละเอียดจากการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

2.3.1 ภาพรวมการพัฒนาจังหวัดราชบุรี

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการในจังหวัด พบว่า ภาพรวมการพัฒนาของจังหวัดราชบุรีจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ แนวทางการพัฒนาในปัจจุบัน และทิศทางการพัฒนาในอนาคต โดยมีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

แผนภาพที่ 38 ภาพรวมการพัฒนาของจังหวัดราชบุรี

ที่มา: การวิเคราะห์ของทีปรึกษา

สำหรับภาพรวมการพัฒนาของจังหวัดราชบุรีในปัจจุบันนั้น ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคการเกษตร และอาหารแปรรูปเป็นหลัก โดยมีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรขั้นต้นที่สำคัญ คือ สับปะรดบ้านคา และมะพร้าว จากนั้นนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นหรือมะพร้าวกระป๋อง เป็นต้น ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตรที่ทำรายได้หลักให้กับผู้ประกอบการในจังหวัดราชบุรี ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวต่างๆ น้ำพริก และ ไซโป้ ซึ่งบรรจุภัณฑ์ของแต่ละผลิตภัณฑ์ค่อนข้างมีความคล้ายคลึงกันและไม่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว นอกจากนี้ จังหวัดราชบุรียังมีผลิตภัณฑ์จากงานหัตถกรรมและงานฝีมือที่เป็นสินค้าขึ้นชื่อของจังหวัด เช่น ผ้าทอพื้นเมืองผ้าขึ้นดินจก เครื่องเคลือบดินเผาและเซรามิค เป็นต้น นอกจากนี้การพัฒนาช่องทางทางการจำหน่ายสินค้าภายในจังหวัดราชบุรียังสามารถเชื่อมโยงเข้ากับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยว Man-made ที่สำคัญในจังหวัด เช่น แหล่งท่องเที่ยวในอำเภอสวนผึ้ง และตลาดน้ำต่างๆ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของทิศทางการพัฒนาในอนาคต ทางจังหวัดราชบุรีมีเป้าหมายในการพัฒนาเป็นเมืองสร้างสรรค์ (Creativity City) ที่มีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ (Creative Product) เพื่อสามารถสร้างสรรค์มูลค่า (Value Creation) ให้กับสินค้าและบริการได้มากกว่าแค่เป็นการเพิ่มมูลค่า (Value Added) อีกทั้งมีการประยุกต์ร่วมกับการนำศิลปะ และวัฒนธรรมต่างๆ ในจังหวัดราชบุรี อาทิ การส่งเสริมด้านวิจิตรศิลป์ด้วยงานประติมากรรมจากเครื่องปั้นดินเผาหรือเซรามิคในโรงงานแก้ว ฮง ไถ่ การส่งเสริมด้านนาฏศิลป์ สวนศิลป์ บ้านดิน ธรรมชาติสถานเพื่องานศิลปะ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีทิศทางในการพัฒนาจังหวัดที่ควบคู่ไปกับการเป็นเมืองเกษตรปลอดภัยของภูมิภาค (Smart Farmer City) เพื่อส่งเสริมให้ผลิตผลทางการเกษตรมีคุณภาพ ปลอดภัยต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ประกอบการในพื้นที่ หันมาปลูกผลิตผลด้านเกษตรอินทรีย์มากขึ้น และลดการใช้สารเคมีในการปลูกผลิตผลทางการเกษตร เพื่อสร้างจุดเด่นและชื่อเสียงที่มากขึ้นให้กับผลิตภัณฑ์ภายในพื้นที่

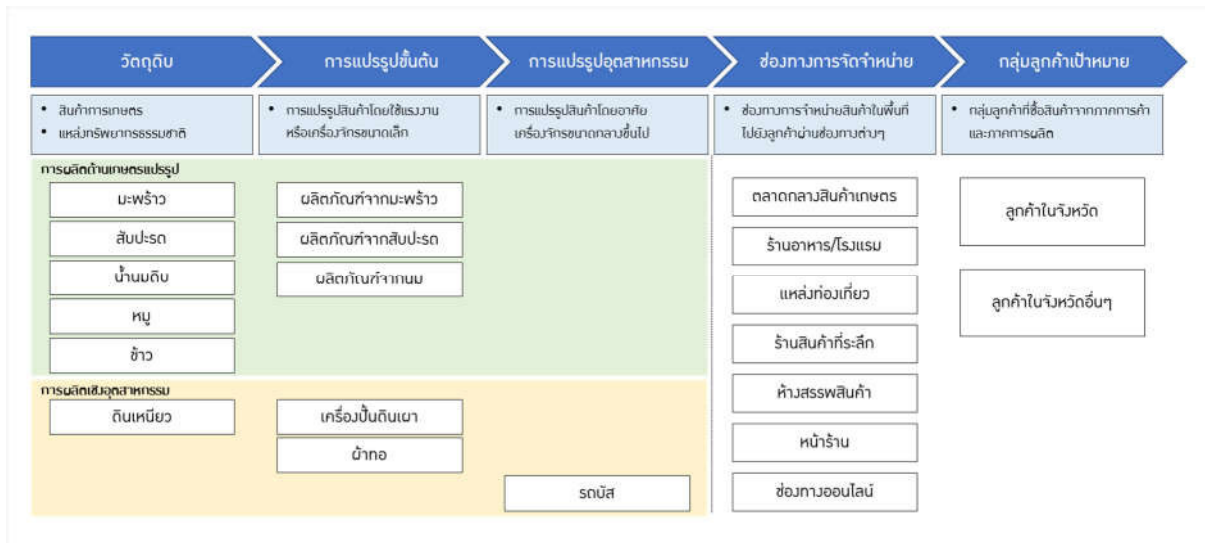
2.3.2 การวิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่าของกิจกรรมหลักในจังหวัดราชบุรี

จากการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของกิจกรรมหลักในจังหวัดราชบุรีตามห่วงโซ่มูลค่า ได้แบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 แผนภาพตามกิจกรรมหลัก ประกอบด้วย กิจกรรมหลักด้านการค้าและการผลิต และด้านการบริการท่องเที่ยวของจังหวัดราชบุรี โดยมีรายละเอียดจากการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

2.3.2.1 ความเชื่อมโยงกิจกรรมหลักด้านการค้าและการผลิตของจังหวัดราชบุรีตามห่วงโซ่มูลค่า

จากการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงกิจกรรมหลักด้านการค้าและการผลิตของจังหวัดราชบุรีตามห่วงโซ่มูลค่า ได้แบ่งประเภทธุรกิจหลักที่ทำรายได้ให้กับจังหวัดออกเป็น 2 ประเด็น ประกอบด้วย การผลิตด้านเกษตรแปรรูป และการผลิตในเชิงอุตสาหกรรม โดยมีรายละเอียดจากการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 39 สรุปความเชื่อมโยงกิจกรรมหลักด้านการค้าและการผลิตของจังหวัดราชบุรีตามห่วงโซ่คุณค่า

ที่มา: การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่า

■ **การผลิตด้านเกษตรแปรรูป**

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดในส่วนของการเกษตรแปรรูป พบว่าผู้ประกอบการมีการใช้มะพร้าว สับปะรด และน้ำมันถั่วเป็นวัตถุดิบในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่างๆ โดยวัตถุดิบเหล่านี้จะถูกนำมาแปรรูปขั้นต้นเท่านั้น กล่าวคือเป็นเพียงการใช้แรงงานหรือเครื่องจักรขนาดเล็กในการแปรรูป เช่น น้ำมันมะพร้าว สับปะรดกระป๋อง เป็นต้น โดยโรงงานส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็ก และภายในพื้นที่ที่มีโรงงานที่มีศักยภาพในการผลิตเพียงพอต่อการส่งออกเพียงไม่กี่โรงงานเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการในพื้นที่ที่ยังไม่มีการนำวัตถุดิบดังกล่าวมาแปรรูปในเชิงอุตสาหกรรมที่อาศัยเครื่องจักรขนาดกลางขึ้นไป ในขณะที่ วัตถุดิบที่สำคัญอีก 2 ชนิด คือ หนุและข้าว ซึ่งผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังแปรรูปหนุเป็นสินค้าในรูปแบบเดิม คือ การแปรรูปเป็นกุนเชียง และจัดจำหน่ายในช่องทางหรือบรรจุภัณฑ์แบบเดิม โดยไม่มีการนำมาแปรรูปเพิ่มเติมหรือพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความโดดเด่นมากยิ่งขึ้น

■ **การผลิตเชิงอุตสาหกรรม**

ในส่วนของการผลิตเชิงอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการมีการใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ภายในพื้นที่เพียงชนิดเดียว คือ ดินเหนียว โดยมีการนำดินเหนียวมาแปรรูปขั้นต้นเป็นเครื่องปั้นดินเผา และมีการตกแต่งลวดลายให้มีความสวยงามเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ในปัจจุบันจังหวัดมีผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเพียงไม่กี่รายที่มีศักยภาพในการส่งออกไปต่างประเทศ

นอกจากนี้ ในส่วนของผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ ถือเป็นผลิตแปรรูปขั้นต้นที่มีชื่อเสียงอย่างหนึ่งของจังหวัด โดยมีการนำวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตมาจากพื้นที่อื่นๆ อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจยังไม่พบการนำผ้าทอมาแปรรูปในเชิงอุตสาหกรรมในระดับที่สูงขึ้นแต่อย่างใด

สำหรับอุตสาหกรรมต่อตัวถังรถโดยสาร ถือว่าเป็นการแปรรูปอุตสาหกรรมขั้นสูงเพียงอย่างเดียวภายในจังหวัด ทั้งนี้วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตนั้น ผู้ประกอบการต้องนำเข้ามาจากแหล่งวัตถุดิบอื่นๆ ภายในประเทศ

นอกเหนือจากผลิตภัณฑ์ในภาคการผลิตด้านเกษตรแปรรูปและการผลิตเชิงอุตสาหกรรมแล้วนั้น ในส่วนของช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าของภาคการค้าและการผลิตของจังหวัดราชบุรี มีการจัดจำหน่ายผ่านช่องทางทั้งหมด 7 ช่องทาง ประกอบด้วย ตลาดกลางสินค้าเกษตร ร้านอาหาร/โรงแรม แหล่งท่องเที่ยว ร้านสินค้าที่ระลึก ห้างสรรพสินค้า หน้าร้าน และช่องทางออนไลน์ โดยผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะทำการจำหน่ายสินค้าผ่านทางหน้าร้านเป็นหลัก และมีการฝากขายตามร้านอาหารและโรงแรม หรือตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอยู่บ้าง แต่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังขาดการประชาสัมพันธ์ถึงจุดเด่นของสินค้าให้ผู้บริโภคโดยทั่วไปรับรู้ในวงกว้าง

นอกจากนี้ ยังมีการจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ค่อนข้างน้อย ส่งผลให้การขยายฐานลูกค้าในพื้นที่อื่นเป็นไปได้ยาก ถึงแม้ว่าในจังหวัดจะมีตลาดกลางสินค้าเกษตรที่สำคัญและมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพโดยภาคเอกชน แต่สินค้าส่วนใหญ่ที่ทำการจัดจำหน่ายจะเป็นเพียงสินค้าเกษตรขั้นต้นเท่านั้น

ลำดับสุดท้ายในห่วงโซ่คุณค่า คือ กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย โดยจังหวัดราชบุรีมีกลุ่มลูกค้าหลักที่บริโภคสินค้าจากภาคการค้าและการผลิตอยู่ 2 กลุ่มหลัก ประกอบด้วย ลูกค้าภายในจังหวัดและลูกค้าจากจังหวัดอื่น ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้ประกอบการในจังหวัดราชบุรียังมีช่องว่างที่สามารถทำการขยายตลาด โดยมุ่งเน้นการขยายฐานลูกค้าไปยังกลุ่มลูกค้าต่างชาติได้

2.3.2.2 ความเชื่อมโยงกิจกรรมหลักด้านการบริการท่องเที่ยวของจังหวัดราชบุรีตามห่วงโซ่คุณค่า

ความเชื่อมโยงกิจกรรมหลักด้านการบริการท่องเที่ยว จะพิจารณาจากองค์ประกอบหลักของการบริการท่องเที่ยวในจังหวัดคือ การเดินทาง ที่พัก กิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยว และกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 40 สรุปความเชื่อมโยงกิจกรรมหลักด้านการบริการท่องเที่ยวของจังหวัดราชบุรีตามห่วงโซ่คุณค่า

การเดินทาง	ที่พัก	กิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยว	กลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย
<ul style="list-style-type: none"> การเดินทางจากตัวพื้นที่เข้ามาในจังหวัด การเดินทางภายในจังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่มากกว่าหนึ่งวัน 	<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมที่ทำในพื้นที่ระหว่างการเดินทาง 	<ul style="list-style-type: none"> กลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายที่เดินทางเข้ามาในจังหวัด
รถโดยสารประจำทาง	โรงแรม	แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ	กลุ่มนักท่องเที่ยวในประเทศ
รถตู้โดยสารประจำทาง	รีสอร์ต	แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	วัยรุ่น/วัยเริ่มทำงาน
สทพ	โฮฟัก	แหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม	ครอบครัว
รถยนต์ส่วนตัว	Homestay	แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์	นักศึกษา (วัย/วัยรุ่น)
	แค้มป์ปิ้ง	แหล่งท่องเที่ยว Man-made	แรลลี่
		ร้านอาหาร	

ที่มา: การวิเคราะห์ของทีปรึกษา

ในส่วนของการสรุปความเชื่อมโยงกิจกรรมหลักด้านการบริการท่องเที่ยวของจังหวัดราชบุรี พบว่านักท่องเที่ยวสามารถเลือกรูปแบบของการเดินทางเพื่อเข้ามาท่องเที่ยวภายในจังหวัด โดย 4 วิธีการ ประกอบด้วย รถโดยสารประจำทาง รถตู้โดยสารประจำทาง รถไฟ และรถยนต์ส่วนตัว อย่างไรก็ตามการเดินทางท่องเที่ยวภายในตัวจังหวัดเพื่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างอำเภอยังมีข้อจำกัดบางประการสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้เดินทางเข้ามาด้วยรถยนต์ส่วนตัว เนื่องจากระบบขนส่งมวลชนในจังหวัดยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และไม่มีการประชาสัมพันธ์ในเรื่องของข้อมูลและเวลาการเดินทางที่ชัดเจน ทำให้นักท่องเที่ยวในกลุ่มนี้ไม่ได้รับการอำนวยความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ ดังนั้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ไม่ได้เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว จะมีจุดหมายปลายทางเดียวในการท่องเที่ยว ในขณะที่ประเภทของที่พักในจังหวัดค่อนข้างมีความหลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางท่องเที่ยวและพักผ่อนภายในจังหวัดมากกว่าหนึ่งวัน เช่น โรงแรม รีสอร์ท หอพัก Homestay แคมป์ปิ้ง นั้นเอง

นอกจากนี้ จังหวัดราชบุรียังเป็นจังหวัดที่มีกิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวหลายประเภท ประกอบด้วย

- แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เช่น น้ำตกแก๊วโจน เขาคะโงม และอุทยานเขาหินงู
- แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น ตลาดน้ำดำเนินสะดวก และ The Blooms Orchid Park
- แหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม เช่น โรงงานเซรามิค และหนังใหญ่วัดขนอน
- แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เช่น เมืองโบราณคูบัว และอุทยานหุ่นขี้ผึ้งสยาม
- แหล่งท่องเที่ยว Man-made เช่น ถ้ำ ฮง ไถ่ และสวนผึ้ง
- ร้านอาหารต่างๆ

จากแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดในข้างต้น จะเห็นได้ว่าจังหวัดราชบุรีถือว่าเป็นจังหวัดที่สามารถรองรับกลุ่มของนักท่องเที่ยวได้หลากหลายและตลอดทั้งปี รวมถึงตำแหน่งที่ตั้งของแต่ละแหล่งท่องเที่ยวยังมีการกระจายตัวอยู่ใน 4 อำเภอ ซึ่งสามารถรองรับต่อปริมาณของนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้น หากได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากระบบคมนาคมในพื้นที่ นอกจากนี้การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดยังช่วยให้เกิดการกระจายตัวของกลุ่มนักท่องเที่ยว ทั้งยังไม่ก่อให้เกิดปัญหาของการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวในทีเดียวอีกด้วย

ในส่วนของกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายในจังหวัดราชบุรี จะมีกลุ่มลูกค้าที่ค่อนข้างกว้าง เนื่องจากการมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทำให้ตอบเจตยานักท่องเที่ยวในหลายประเภท ทั้งนี้ กลุ่มนักท่องเที่ยวหลักของราชบุรียังเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวในประเทศ ซึ่งประกอบด้วย วัยรุ่น วัยทำงาน ครอบครัว นักกีฬาต่างๆ และผู้เข้าร่วมแข่งขันแรลลี่ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ผู้ประกอบการในจังหวัดราชบุรียังมีโอกาสขยายฐานกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติให้เพิ่มขึ้นได้ หากมีกิจกรรมหรือแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองหรือดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มเติมในพื้นที่

2.3.3 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการพัฒนา SME ในจังหวัดราชบุรี

จากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการพัฒนา SME ในจังหวัด ได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสำรวจสถานการณ์ของผู้ประกอบการในพื้นที่ และนำมาวิเคราะห์ โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ประเด็นตามสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการประกอบธุรกิจ ประกอบด้วย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่ผู้ประกอบการเผชิญในการประกอบธุรกิจ โดยมีรายละเอียดจากการวิเคราะห์ ดังนี้

แผนภาพที่ 41 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี

จุดแข็งของผู้ประกอบการ	จุดอ่อนของผู้ประกอบการ
<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ประกอบการภาคการผลิตและภาคการผลิตแปรรูปในพื้นที่โดยส่วนใหญ่ใช้วัตถุดิบที่อยู่ในพื้นที่ ทำให้ได้เปรียบในด้านการบริหารต้นทุนการผลิต 2. มีศูนย์กระจายสินค้าเกษตรที่มีประสิทธิภาพที่มีการดำเนินการโดยภาคเอกชนในพื้นที่ อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางการค้าและการกระจายสินค้าเกษตรของภาคตะวันตก 3. แร่วานิชีมีอยู่ในภาคการผลิตเครื่องเคลือบดินเผาและผู้ประกอบการท่องเที่ยวมีนักท่องเที่ยวและจำนวน เนื่องจากส่งเสริมประสบการณ์มาเป็นเวลานาน ส่งผลให้สินค้าที่ผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของจังหวัด 4. มีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของจังหวัดที่มีชื่อเสียงและได้รับความเชื่อมั่นจากตลาด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลิตภัณฑ์ส่วนมากเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปขั้นต้น และขาดความหลากหลาย 2. ผู้ประกอบการในพื้นที่ได้รับการสนับสนุนด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม่ทั่วถึง 3. มีการพัฒนาช่องทางการจำหน่ายสินค้าทาง Online น้อยทำให้ขยายฐานลูกค้ายาก 4. ความเข้าใจในการทำบัญชีธุรกิจของผู้ประกอบการไม่ตรงกับเงื่อนไขของธนาคาร 5. ผู้ประกอบการบางส่วนขาดความเข้าใจในประโยชน์จากการรวมกลุ่มผู้ประกอบการ 6. ผู้ประกอบการไม่เชื่อมั่นในประสิทธิภาพของศูนย์บริการส่งเสริมสินค้าในพื้นที่ และเห็นว่าไม่มีส่วนช่วยผลักดันธุรกิจในการขนส่ง
โอกาสของผู้ประกอบการ	อุปสรรคของผู้ประกอบการ
<ol style="list-style-type: none"> 1. ตำแหน่งที่ตั้งของจังหวัดราชบุรีตั้งอยู่ในใกล้กรุงเทพฯ ทำให้สะดวกในการเดินทาง 2. ในจังหวัดมีสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้หลายกลุ่มและต่อเนื่องตลอดทั้งปี 3. มีอัตราส่วนจำนวน SMEs ต่อสถาบันการศึกษาก่อนเข้าตัว ทำให้สถาบันการศึกษามีบริการรับบริการผู้ประกอบการในจังหวัดได้อย่างทั่วถึง 4. สถาบันอุดมศึกษาหลักในพื้นที่ให้ความสำคัญกับการบริการทางวิชาการให้กับผู้ประกอบการในจังหวัด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. แหล่งเงินทุนในพื้นที่ค่อนข้างมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดเล็กสามารถกู้ได้ในวันจันทร์จำกัด 2. ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจนเรื่องวิธีการเดินทางในจังหวัด ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ได้รับการอำนวยความสะดวกในการเดินทางเท่าที่ควร 3. นโยบายสนับสนุนจากภาครัฐไม่ตรงต่อความต้องการของผู้ประกอบการ 4. มีแนวโน้มขาดแคลนแรงงานฝีมือที่เกี่ยวข้องกับงานช่างฝีมือและงานศิลป์ในอนาคต 5. ขาดข้อมูลด้านความต้องการจัดหาแรงงานของตลาดแรงงาน ทำให้การสนับสนุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นไปได้ยาก

ที่มา: การวิเคราะห์ของที่ปรึกษา

2.3.3.1 จุดแข็งของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี

1. ผู้ประกอบการที่อยู่ในภาคการผลิตและภาคการผลิตแปรรูปในจังหวัดส่วนใหญ่มีวัตถุดิบที่มีอยู่ในพื้นที่มาใช้ในขั้นตอนการผลิต ทำให้ได้เปรียบในด้านการบริหารต้นทุน อีกทั้งยังลดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง
2. แรงงานฝีมือในภาคการผลิต เช่น เครื่องเคลือบดินเผา และการต่อตัวถังรถโดยสาร มีความเชี่ยวชาญและชำนาญเป็นอย่างมาก เนื่องจากสั่งสมประสบการณ์ทำงานมาเป็นระยะเวลานาน ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการผลิตโดยแรงงานกลุ่มนี้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและมีชื่อเสียงของจังหวัด
3. การเพาะปลูกและการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของจังหวัดหลายชนิด เช่น มะพร้าว น้ำหอม สับปะรด ที่มีชื่อเสียง และได้รับความเชื่อมั่นจากผู้บริโภคและตลาด

2.3.3.2 จุดอ่อนของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี

1. ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรส่วนใหญ่ในจังหวัดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีการแปรรูปเพียงขั้นต้น โดยมีการแปรรูปขั้นสูงหรือการแปรรูปขั้นอุตสาหกรรมค่อนข้างน้อย อีกทั้ง ลักษณะของผลิตภัณฑ์และ

- บรรจุกิจยังมีความคล้ายคลึงกัน ขาดความหลากหลาย เช่น ขาดแนวคิดในการต่อยอดห่วงโซ่คุณค่า หรือขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยใช้เทคโนโลยีผนวกกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ผู้ประกอบการในพื้นที่ได้รับการสนับสนุนด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างไม่ทั่วถึง ทำให้ผู้ที่เข้ารับการบริการต่างๆ ของภาครัฐ เช่น การอบรม การสัมมนา เป็นผู้ประกอบการกลุ่มเดิมๆ เนื่องจากมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานต่างๆ ไม่ทั่วถึง
 3. ผู้ประกอบการในพื้นที่มีการพัฒนาช่องทางการจำหน่ายสินค้าผ่านทางออนไลน์ค่อนข้างน้อย โดยส่วนใหญ่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ่านทางหน้าร้านเป็นหลัก ส่งผลให้มีโอกาสในการขยายฐานลูกค้าไปจังหวัดอื่นๆ หรือต่างประเทศลดลง
 4. ความเข้าใจในเรื่องการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดไม่ตรงกับเงื่อนไขที่ธนาคารกำหนด ทำให้การทำธุรกรรมทางการเงินและการขอกู้เงินกับธนาคารเป็นไปได้ยาก
 5. ผู้ประกอบการบางส่วนขาดความเข้าใจในประโยชน์ของการรวมกลุ่มผู้ประกอบการ และเห็นว่ากลุ่มผู้ประกอบการมีบทบาทค่อนข้างน้อยในการพัฒนา SME ในจังหวัด จึงทำให้มีการรวมกลุ่มกันในกลุ่มผู้ประกอบการบางประเภทของธุรกิจเท่านั้น เช่น สมาคมเครื่องเคลือบดินเผา ในขณะที่ผู้ประกอบการบางกลุ่ม เช่น การรวมกลุ่มของผู้ประกอบการภาคการบริการด้านโรงแรมในอำเภอเมือง สมาชิกในกลุ่มมีความคิดเห็นหรือแนวทางการดำเนินธุรกิจที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดการขัดแย้งกันด้านข้อตกลงต่างๆ จึงทำให้การรวมกลุ่มไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร
 6. ผู้ประกอบการ SME ไม่เชื่อมั่นในประสิทธิภาพของศูนย์บริการขนส่งในพื้นที่ และเห็นว่าการใช้บริการศูนย์ดังกล่าวไม่มีส่วนช่วยในการลดต้นทุนในการขนส่ง เนื่องจากไม่ไว้ใจในประสิทธิภาพของศูนย์ดังกล่าว และไม่ได้รับความสะดวกเท่ากับการดำเนินการด้านการขนส่งด้วยตนเอง

2.3.3.3 โอกาสของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี

1. ตำแหน่งที่ตั้งของจังหวัดราชบุรีตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพฯ ซึ่งมีระยะเวลาเดินทางไม่เกิน 3 ชั่วโมง สามารถเดินทางโดยรถยนต์ รถไฟ และรถโดยสารสาธารณะได้อย่างสะดวก
2. ในจังหวัด มีแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นต้น นอกจากนี้ ยังสามารถรองรับการบริการนักท่องเที่ยวได้หลากหลายกลุ่มและต่อเนื่องตลอดทั้งปี
3. ในพื้นที่มีศูนย์กระจายสินค้าเกษตรที่มีประสิทธิภาพ โดยมีเกษตรกรจากในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียงมาใช้บริการศูนย์ ซึ่งมีการบริหารจัดการโดยหน่วยงานเอกชนในจังหวัดที่มีนโยบายในการส่งเสริมเกษตรกรในเรื่องต่างๆ เช่น การส่งเสริมเกษตรปลอดภัย เป็นต้น อีกทั้ง ศูนย์กระจายสินค้าแห่งนี้ ยังเป็นศูนย์กลางการค้าและการกระจายสินค้าของภาคตะวันตกด้วย
4. อัตราส่วนจำนวน SME ต่อสถาบันการเงินในพื้นที่ค่อนข้างต่ำ ทำให้ความหนาแน่นในการใช้บริการสถาบันการเงินของผู้ประกอบการค่อนข้างน้อย ส่งผลให้สถาบันการเงินสามารถรองรับการบริการและการเข้าถึงผู้ประกอบการจังหวัดได้อย่างทั่วถึง

5. สถาบันอุดมศึกษาหลักในพื้นที่ เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี เป็นต้น ให้ความสำคัญกับการบริการทางวิชาการในด้านต่างๆ ให้กับผู้ประกอบการในจังหวัด รวมถึงการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรและแรงงานที่มีศักยภาพ

2.3.3.4 อุปสรรคของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี

1. แหล่งเงินทุนและสถาบันการเงินในพื้นที่มีการอนุมัติวงเงินไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดเล็กที่สามารถกู้เงินได้ในวงเงินที่จำกัด ส่งผลให้การริเริ่มกิจการ หรือการขยายกิจการของผู้ประกอบการเป็นไปได้ค่อนข้างยาก
2. ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจนเรื่องวิธีการเดินทางภายในจังหวัด หรือการเดินทางจากแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งไปอีกแหล่งท่องเที่ยวหนึ่ง ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ได้รับความสะดวกในหารเดินทางเท่าที่ควร
3. มีแนวโน้มขาดแคลนแรงงานฝีมือที่เกี่ยวข้องกับช่างปั้นและช่างศิลป์ในอนาคต เนื่องจากแรงงานในกลุ่มนี้มีอายุโดยเฉลี่ยค่อนข้างสูง และขาดการถ่ายทอดทักษะสู่คนรุ่นใหม่
4. หน่วยงานภาครัฐขาดข้อมูลด้านความต้องการจัดหาแรงงานของตลาดแรงงานในพื้นที่ ส่งผลให้สนับสนุนหรือการบริการให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานของที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นไปได้ยาก

2.3.4 การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (PEST Analysis) ของการพัฒนา SME ในจังหวัดราชบุรี

นอกเหนือจากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการพัฒนา SME ในจังหวัด ได้วิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้ประกอบการ SME ในจังหวัด โดยการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์ และสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME รวมทั้งข้อมูลและข่าวสารของสถานการณ์ในปัจจุบัน ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก สามารถแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ประเด็น ประกอบด้วย ปัจจัยทางนโยบายและการเมือง ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ โดยมีรายละเอียดจากการวิเคราะห์ ดังนี้

แผนภาพที่ 42 การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี

 ปัจจัยภายนอกนโยบายและการเมือง	 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ
<ol style="list-style-type: none"> 1. หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญและสนับสนุนการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย/อินทรีย์ รวมไปถึงการแปรรูปสินค้าเกษตรที่มีมาตรฐาน 2. มีช่องว่างในการถ่ายทอดแผนพัฒนาจังหวัดให้กับหน่วยงานภาคเอกชน 3. การดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัดบางส่วนไม่ตรงกับสถานการณ์ความต้องการในปัจจุบัน เนื่องจากในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด จะจัดทำล่วงหน้า 2 ปี 4. นโยบายสนับสนุนจากภาครัฐ มีประโยชน์กับผู้ประกอบการมะพร้าวน้ำหอม เนื่องจากมี การละเว้นภาษีนำเข้าในช่วงที่ไม่มีมะพร้าว ในขณะที่ นโยบายการละเว้นภาษีนำเข้าสำหรับผู้ประกอบการต่อตัวรถมอเตอร์ไซด์ เนื่องจากส่งผลให้สินค้ามีราคาถูกลงกว่า 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การชะลอตัวของตลาดโลกและเศรษฐกิจไทย ส่งผลให้ผู้บริโภคมีกำลังซื้อลดน้อยลง 2. ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของไทย ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการส่งออก เนื่องจากก่อให้เกิดการผูกพันจากการจำหน่ายสินค้าในสกุลเงินอื่นๆ 3. การปรับเพิ่มอัตราค่าแรงขั้นต่ำ ส่งผลให้ผู้ประกอบการแบกรับภาระต้นทุนที่สูงขึ้น ส่งผลต่อการลดจำนวนพนักงาน และจำนวนผู้ว่าจ้างที่เพิ่มขึ้น 4. คู่แข่งต่างชาติมีต้นทุนในการผลิตต่ำกว่าในการผลิตสินค้าบางประเภท เช่น รถมอเตอร์ไซด์ เป็นต้น ส่งผลให้แย่งส่วนแบ่งที่การลดต้นทุนของผู้ประกอบการในจังหวัด 5. ความนิยมของโซเชียลมีเดียที่เพิ่มขึ้นส่งผลกระทบต่อส่วนแบ่งการตลาดของแบรนด์สินค้า
 ปัจจัยทางสังคม	 ปัจจัยทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่
<ol style="list-style-type: none"> 1. แรงงานส่วนใหญ่อยู่ในภาคการบริการ ส่งผลให้แรงงานในภาคการเกษตรขาดแคลน 2. แนวโน้มอัตราส่วนประชากรไทยในภาคเกษตรเป็นสังคมผู้สูงอายุส่งผลให้ขาดแคลนประชากรในวัยทำงานมากขึ้น 3. ผู้บริโภคในปัจจุบันหันมาบริโภคสินค้าผ่านช่องทาง Online มากขึ้น และข้อมูลบนสื่อ Online เป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกซื้อสินค้าและบริการชมคอนเท้นต์ใหม่เป็นอย่างมาก 4. ผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบดินเผาและเซรามิก เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคเสมอ โดยรูปแบบการเลือกซื้อขึ้นอยู่กับความ ฐานะ และรายได้ของผู้บริโภคแต่ละกลุ่ม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ประกอบการในพื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนการบริการจากภาครัฐ สถาบันการศึกษา และสถาบันวิจัยในด้านการส่งเสริมการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ๆ ไม่น่ามากเท่าที่ควร 2. ต้นทุนเครื่องจักร เทคโนโลยี และนวัตกรรมต่างๆ ที่ใช้ในการผลิต อาทิ การต่อตัวรถมอเตอร์ไซด์ เครื่องเคลือบดินเผา และเซรามิก มีต้นทุนสูง ทำให้ผู้ประกอบการบางรายไม่สามารถแบกรับภาระต้นทุนและค่าดูแลรักษาที่เพิ่มขึ้นได้ 3. การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่

ที่มา: การวิเคราะห์ของทีพีพี

2.3.4.1 ปัจจัยทางนโยบายและการเมืองที่ส่งผลต่อผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี

1. หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และการสนับสนุนการผลิตสินค้าเกษตรภายใต้แนวคิด “เกษตรปลอดภัย” และ “เกษตรอินทรีย์” รวมไปถึงการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีมาตรฐานระดับสากลรับรอง
2. การสื่อสารหรือการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดในพื้นที่ มีช่องว่างในการถ่ายทอดแผนพัฒนาจังหวัดระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ส่งผลให้แต่ละหน่วยงานดำเนินการตามเป้าหมายที่แตกต่างกัน
3. การดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัดบางส่วนไม่ตรงกับสถานการณ์ความต้องการในปัจจุบัน เนื่องจากในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด จะมีการจัดทำล่วงหน้า 2 ปี นอกจากนี้ ขั้นตอนในการปรับเปลี่ยนรายละเอียดยังมีความซับซ้อน และต้องทำเรื่องเข้าส่วนกลาง ทำให้การดำเนินการล่าช้าและเป็นไปได้ยาก
4. นโยบายสนับสนุนจากภาครัฐบางนโยบายมีประโยชน์ต่อผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรบางประเภท เช่น ผู้ประกอบการมะพร้าว น้ำหอม ที่ได้รับการละเว้นภาษีนำเข้ามะพร้าวในฤดูที่ไม่มีมะพร้าว ในขณะที่ บางนโยบายส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการ เช่น นโยบายการละเว้นภาษีนำเข้ารถโดยสารจากต่างประเทศส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการต่อตัวรถโดยสารในพื้นที่ เนื่องจากส่งผลให้รถโดยสารนำเข้ามีราคาถูกกว่า

2.3.4.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี

1. สถานการณ์การชะลอตัวของตลาดโลก และเศรษฐกิจของประเทศไทย ส่งผลให้ผู้บริโภคมีกำลังซื้อลดลง และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์และบริการที่มีราคาถูกลงมาก่อนคุณภาพ

2. สถานการณ์ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของเงินบาทไทย ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการที่ส่งออกและที่เกี่ยวข้องกับการส่งออก เนื่องจากความผันผวนดังกล่าวก่อให้เกิดภาวะผูกพันจากการจำหน่ายสินค้าในสกุลเงินอื่นๆ
3. การปรับเพิ่มอัตราค่าแรงขั้นต่ำจากนโยบายของรัฐบาล ส่งผลให้ผู้ประกอบการแบกรับภาระต้นทุนที่สูงขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการบางรายต้องแก้ปัญหาโดยการลดจำนวนพนักงาน และกระทบต่อจำนวนผู้ว่าจ้างที่เพิ่มขึ้น
4. คู่แข่งต่างชาติมีต้นทุนในการผลิตสินค้าต่ำกว่าการผลิตภายในพื้นที่ เช่น การต่อตัวถังรถโดยสารเซรามิกส์ เป็นต้น ส่งผลให้เกิดการแข่งขันแย่งส่วนแบ่งการตลาดเดิมของผู้ประกอบการในพื้นที่
5. ความนิยมของผู้บริโภคในการใช้อีโคโนมีที่เพิ่มขึ้นส่งผลกระทบต่อส่วนแบ่งการตลาดของผู้ประกอบการโอดินเผาในพื้นที่

2.3.4.3 ปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี

1. แรงงานในพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในภาคบริการ ทำให้แรงงานในภาคการเกษตรขาดแคลน ดังนั้นผู้ประกอบการบางรายต้องแก้ปัญหาโดยการจ้างแรงงานต่างด้าวเข้ามาแทนที่
2. อัตราส่วนของประชากรไทยในอนาคต มีแนวโน้มจะเป็นสังคมผู้สูงอายุ ส่งผลให้ขาดแคลนประชากรในวัยทำงานมากขึ้น อีกทั้ง ประชากรในวัยทำงานยังต้องแบกรับภาระที่สูงขึ้น
3. ผู้บริโภคในปัจจุบันหันมาบริโภคสินค้าผ่านทางช่องทางจัดการจำหน่ายออนไลน์มากขึ้น เนื่องจากมีความสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น นอกจากนี้ ข้อมูลบนสื่อออนไลน์ยังเป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกซื้อสินค้าและบริการของคนรุ่นใหม่เป็นอย่างมาก
4. ความนิยมของผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบดินเผาและเซรามิกส์เป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคอยู่เสมอ โดยผู้บริโภคมีรูปแบบการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับค่านิยม ฐานะ และรายได้ของแต่ละกลุ่ม

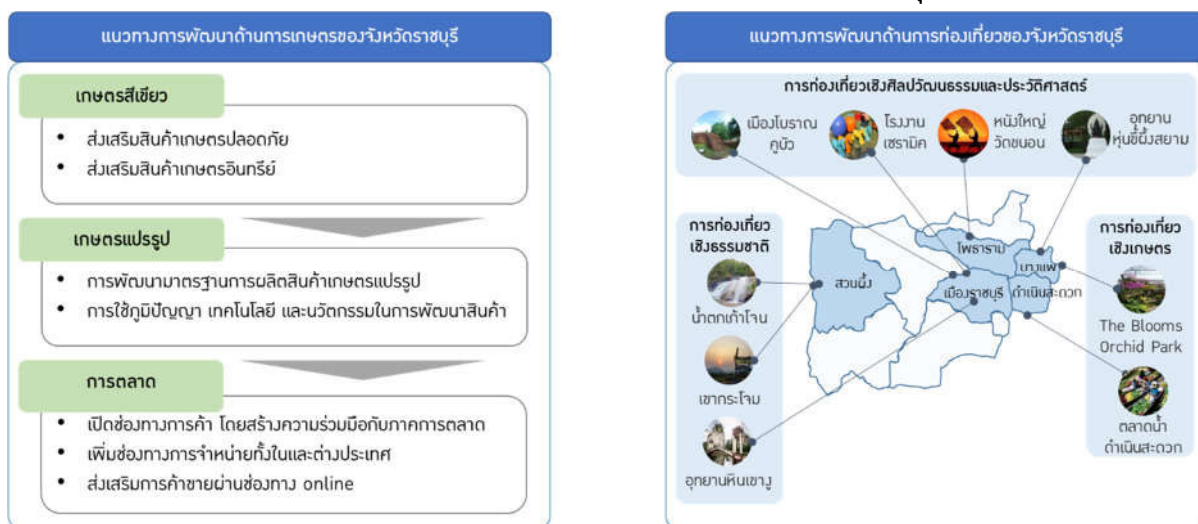
2.3.4.4 ปัจจัยทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ที่ส่งผลต่อผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี

1. ผู้ประกอบการในพื้นที่ได้รับการสนับสนุนการบริการจากภาครัฐ สถาบันอุดมศึกษาหลัก และสถาบันวิจัยในด้านการส่งเสริมการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ๆ ไม่มากเท่าที่ควร
2. ต้นทุนของเครื่องจักร เทคโนโลยี หรือนวัตกรรมต่างๆ ที่ใช้ในการผลิต เช่น การต่อตัวถังรถโดยสารเครื่องเคลือบดินเผา และเซรามิกส์ มีต้นทุนสูง ทำให้ผู้ประกอบการบางรายไม่สามารถแบกรับภาระต้นทุนและค่าดูแลรักษาที่เพิ่มขึ้นได้ จึงยังคงใช้วิธีการแบบเดิมๆ ในการผลิต ซึ่งอาจมีระยะเวลาและประสิทธิภาพในการผลิตต่ำกว่าเทคโนโลยีใหม่ๆ
3. การใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ๆ ในการผลิตสินค้าส่วนใหญ่มักกระจุกตัวอยู่ในผู้ประกอบการในเมืองใหญ่ จึงยังไม่เป็นที่นิยมสำหรับผู้ประกอบการในพื้นที่

2.3.5 แนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรี

จากข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการตรวจสอบสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME สามารถสรุปแนวทางในการพัฒนาได้เป็น 2 แนวทางหลัก ประกอบด้วย การส่งเสริมด้านการเกษตร และการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว โดยแต่ละแนวทางมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 43 แนวทางหลักในการพัฒนาพื้นที่ของจังหวัดราชบุรี

ที่มา: สำนักงานจังหวัดราชบุรีและการวิเคราะห์ของทีปรีกษา

2.3.5.1 แนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรของจังหวัดราชบุรี

จากการศึกษาแผนพัฒนาจังหวัดและการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากสำรวจหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา SME และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ SME ในจังหวัด พบว่า มีแนวทางการในการพัฒนาด้านการเกษตร 3 แนวทาง ประกอบด้วย การพัฒนาด้านเกษตรสีเขียว การพัฒนาเกษตรแปรรูป และการพัฒนาด้านการเกษตร โดยแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาด้านเกษตรสีเขียว

จังหวัดราชบุรีมีแนวทางในการพัฒนาด้านเกษตรสีเขียว โดยการส่งเสริมขั้นตอนการปลูกและบรรจุภัณฑ์ให้มีความปลอดภัย และปราศจากสารเคมี ภายใต้แนวความคิดเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของผู้บริโภค ซึ่งแนวทางในการพัฒนาด้านนี้มีความร่วมมือของทุกๆ ฝ่ายในพื้นที่ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และมีเป้าหมายเดียวกันในการพัฒนาเป็นเมืองเกษตรสีเขียว

2. แนวทางการพัฒนาด้านเกษตรแปรรูป

หลังจากที่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตรให้ได้รับความเชื่อมั่นจากผู้บริโภคแล้ว ในพื้นที่มีแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาเกษตรแปรรูป โดยการยกระดับผู้ประกอบการให้ได้รับมาตรฐานรับรองสินค้าเกษตร

แปรรูประดับสากล รวมถึงการต่อยอดพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยการใช้ภูมิปัญญาเดิมในท้องถิ่น เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ๆ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

3. แนวทางในการพัฒนาด้านการตลาด

นอกเหนือจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์แล้ว จังหวัดราชบุรียังเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาตลาดเพื่อรองรับสินค้า โดยการส่งเสริมการเปิดช่องทางการค้า โดยการสร้างความร่วมมือกับภาคการตลาด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้ง ส่งเสริมการขยายฐานลูกค้าจากเดิมทั้งในพื้นที่ นอกพื้นที่ และต่างประเทศ รวมถึงการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านทางออนไลน์ เพื่อขยายฐานลูกค้าให้เพิ่มมากขึ้น

2.3.5.2 แนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดราชบุรี

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่ พบว่า จังหวัดราชบุรีเป็นจังหวัดที่เน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยจังหวัดเองมีแหล่งท่องเที่ยวหลายรูปแบบและสามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจที่แตกต่างกันได้หลายกลุ่ม อีกทั้งแหล่งท่องเที่ยวยังกระจายตัวในหลายๆ อำเภอ ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ เช่น เมืองโบราณคูบัว โรงงานเซรามิกส์ หนองใหญ่ที่วัดขนอน อุทยานหุ่นขี้ผึ้งสยาม แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เช่น น้ำตกเก้าโจม เขากะโจน อุทยานเขาหินงู และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น The Blooms Orchid Park ตลาดน้ำดำเนินสะดวก

2.4 ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME ในจังหวัดราชบุรี

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้ประกอบการและแนวทางการพัฒนา SME ในพื้นที่ พบว่า ในพื้นที่ควรมีการพัฒนาอย่างมีเป้าหมายและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ภายใต้วิสัยทัศน์ “ผู้ประกอบการ SME ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยที่มีความหลากหลาย มีคุณภาพ และใช้แหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นช่องทางการกระจายสินค้า” ทั้งนี้ จากวิสัยทัศน์ดังกล่าว จึงได้แบ่งแนวทางการพัฒนาเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้ประกอบการ SME และแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME โดยในแต่ละส่วน มีรายละเอียดดังนี้

แผนภาพที่ 44 ยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้ประกอบการของจังหวัดราชบุรี

ที่มา: จากการวิเคราะห์ของทีปรึกษา

2.4.1 ยุทธศาสตร์การส่งเสริม SME ในจังหวัดราชบุรี

จากวิสัยทัศน์และเป้าหมายข้างต้น ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อการส่งเสริมผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดไว้ 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

2.4.1.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรอินทรีย์และเกษตรแปรรูป

ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตรให้มีความหลากหลาย โดยการร่วมมือกับสถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย และหน่วยงานภาครัฐต่างๆ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ รวมถึงพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการในด้านการตลาดเพื่อขยายช่องทางการจัดจำหน่ายและเพิ่มฐานลูกค้า พร้อมทั้งยกระดับมาตรฐานสินค้าเพื่อรองรับตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ดังนี้

- 1) ส่งเสริมความหลากหลายของสินค้าเกษตร เพื่อเพิ่มช่องทางเลือกให้กับผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้า
- 2) พัฒนาผลิตภัณฑ์เพิ่มมูลค่า ส่งเสริมการต่อยอดห่วงโซ่คุณค่า โดยการยกระดับการแปรรูปสู่ขั้นสูง หรือขั้นอุตสาหกรรม รวมถึงการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ๆ ในการผลิต
- 3) พัฒนาศักยภาพด้านการตลาด ส่งเสริมแนวทางขยายฐานลูกค้าทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการส่งเสริมช่องทางการจัดจำหน่ายออนไลน์
- 4) ยกระดับมาตรฐานสินค้า ส่งเสริมการผลิตสินค้าที่ได้รับมาตรฐานระดับสากล เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค

2.4.1.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในจังหวัด

สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวในเมืองมากขึ้น และเชื่อมโยงกับการค้าในพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ดังนี้

- 1) **พัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวและเชื่อมโยงการค้า** นำเสนอเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ๆ และเชื่อมโยงกับการค้าต่างๆ เช่น การพัฒนาสินค้าที่ระลึกประจำจังหวัด
- 2) **ยกระดับมาตรฐานการบริการด้านการท่องเที่ยว** เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น โดยการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งการยกระดับมาตรฐานโรงแรมและที่พัก และการจัดทำฐานข้อมูลโรงแรมที่มีมาตรฐาน
- 3) **ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด** ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ และนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวอย่างกระจายในทุกอำเภอ ผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ต่างๆ

2.4.1.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมบทบาทและกิจกรรมของกลุ่มผู้ประกอบการ

ส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่อย่างหลากหลาย รวมถึงการพัฒนาสิทธิประโยชน์ให้กับกลุ่มผู้ประกอบการ ซึ่งประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ดังนี้

- 1) **สร้างความร่วมมือในการดำเนินธุรกิจ** ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการตระหนักถึงประโยชน์ที่จะได้รับของการรวมกลุ่มผู้ประกอบการ และสนับสนุนการรวมกลุ่มในกลุ่มที่ธุรกิจที่หลากหลาย
- 2) **พัฒนาสิทธิประโยชน์ให้กับสมาชิก** ร่วมกันหาแนวทางการพัฒนาความร่วมมือ และสิทธิประโยชน์ต่างๆ ให้กับกลุ่มสมาชิก
- 3) **ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน** ยกระดับความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน และการดำเนินการในทิศทางเดียวกัน

2.4.1.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างความรู้แก่ผู้ประกอบการและพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน

ส่งเสริมและยกระดับศักยภาพของผู้ประกอบการภายในพื้นที่ให้เป็นผู้ประกอบการที่มองการณ์ไกล สามารถสร้างและบริหารธุรกิจได้อย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานตามความต้องการ และทิศทางการพัฒนาของจังหวัดในอนาคต ซึ่งประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ดังนี้

- 1) **พัฒนาทักษะการประกอบธุรกิจแก่ผู้ประกอบการ** ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการในพื้นที่มีทักษะและความสามารถในการดำเนินธุรกิจ และทักษะการทำบัญชี

- 2) **พัฒนาทักษะฝีมือแรงงานตามความต้องการในจังหวัด** ส่งเสริมและพัฒนาทักษะแรงงานในพื้นที่ โดยเฉพาะด้านการบริการด้านการโรงแรม เช่น ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ และการปฏิบัติตามกฎระเบียบของแรงงานต่างด้าว

2.4.1.5 ยุทธศาสตร์ที่ 5 เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการเงินแก่ผู้ประกอบการ

ส่งเสริมและช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ประสบปัญหาทางการเงิน ด้วยการจัดหาและสนับสนุนแหล่งเงินทุนที่ตรงต่อความต้องการและสถานการณ์ของผู้ประกอบการในพื้นที่ พร้อมทั้งพัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการในเรื่องของการกู้เงินจากธนาคาร เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ซึ่งประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ดังนี้

- 1) **จัดหาแหล่งเงินทุนที่หลากหลาย** รวมถึงการประชาสัมพันธ์ขั้นตอนและเอกสารที่ต้องใช้ในการขอกู้เงิน
- 2) **ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการเงิน** ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการสามารถบริหารจัดการด้านการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.2 แผนปฏิบัติการส่งเสริม SME ในจังหวัดราชบุรี

จากกรอบประเด็นยุทธศาสตร์ข้างต้นในแต่ละประเด็น ประกอบด้วยแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME ในประเด็นนั้นๆ ซึ่งมีกลยุทธ์แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความต้องการพัฒนาในพื้นที่ โดยระบุถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.4.2.1 แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรอินทรีย์และเกษตรแปรรูป

ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. **ส่งเสริมความหลากหลายของสินค้าเกษตร โดยมีแนวทางการพัฒนา 2 โครงการ ดังนี้**

1.1 **โครงการให้ความรู้ผู้ประกอบการเกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่เพาะปลูกแบบบูรณาการ (Planning & Zoning)**

รายละเอียดเบื้องต้น: ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของผู้ประกอบการ เช่น การจัด Zoning แยกสัดส่วนระหว่างผลผลิตสำหรับการค้าขั้นต้น และผลผลิตเพื่อการนำไปแปรรูป เพื่อเป็นการรักษาสมดุลของธุรกิจระหว่างการผลิตและการตลาด รวมถึงการหมุนเวียนของสินค้าและการบริหารทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: เกษตรจังหวัด

1.2 โครงการศึกษาและส่งเสริมการผลิต Key product ด้านสินค้าเกษตรขั้นต้นและสินค้าเกษตรแปรรูปที่ตรงกับความต้องการของตลาด

รายละเอียดเบื้องต้น: ศึกษาข้อมูลสินค้าที่มีชื่อเสียงและมีศักยภาพของจังหวัด พร้อมทั้งสินค้าแปรรูปที่มีความน่าสนใจ และมีแนวโน้มตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคได้ เพื่อพัฒนาและต่อยอดผลิตภัณฑ์เด่น หรือผลิตภัณฑ์ขึ้นชื่อของจังหวัด จากนั้น ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่เพาะปลูก และแปรรูป เช่น ไข่ไก่ ทุเรียน เป็นต้น ภายใต้แนวคิดเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: เกษตรจังหวัด, พาณิชย์จังหวัด

2. พัฒนาผลิตภัณฑ์เพิ่มมูลค่า โดยมีแนวทางในการพัฒนา 4 โครงการ ดังนี้

2.1 โครงการพัฒนาสินค้าประจำจังหวัด (Product Champion) โดยใช้เทคโนโลยี/นวัตกรรมในการต่อยอดจากสินค้าที่มีอยู่ในพื้นที่

รายละเอียดเบื้องต้น: คัดเลือกสินค้าทางการเกษตรที่มีศักยภาพของจังหวัด เช่น สับปะรดมะพร้าวหอม และนม จากนั้น สร้างความร่วมมือกับสถาบันวิจัยหรือสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปชนิดใหม่จากสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพภายในจังหวัด เช่น การผลิตผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากสับปะรด หรือนม เป็นต้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: พัฒนาการจังหวัด, พาณิชย์จังหวัด, สถาบันวิจัย/สถาบันการศึกษาในพื้นที่, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.2 โครงการ Matching Core Product กับภาคส่วนต่างๆ เพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ จากวัตถุดิบที่มีศักยภาพในพื้นที่

รายละเอียดเบื้องต้น: สร้างความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการแต่ละประเภททั้งในและนอกพื้นที่ เพื่อสร้างสินค้าใหม่ ผ่านความร่วมมือกันระหว่างกลุ่มผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น การผลิตนมกล้วย การหาผู้ผลิตแบรนด์เพื่อนำผ้าคูบัวมาตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าตามแฟชั่นที่ตรงกับความต้องการของตลาด เป็นต้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: พัฒนาการจังหวัด, อุตสาหกรรมจังหวัด, พาณิชย์จังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.3 โครงการประชาสัมพันธ์และถ่ายทอดข่าวสารทางด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูป สินค้าทางการเกษตรแก่กลุ่มผู้ประกอบการที่สนใจ

รายละเอียดเบื้องต้น: รวบรวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นเป็นการเกษตรในขั้นต้น การเกษตรแปรรูป รวมทั้งเทคโนโลยีต่างๆ ที่สนับสนุนการเกษตร เช่น เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการเพาะปลูก การเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ เป็นต้น พร้อมทั้งเผยแพร่ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการในพื้นที่ เพื่อนำไปเป็นแนวคิดในการต่อยอดสินค้าต่างๆ ต่อไป

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: เกษตรจังหวัด

2.4 โครงการต่อยอดองค์ความรู้จากฐานข้อมูลการผลิตสินค้า OTOP

รายละเอียดเบื้องต้น: รวบรวม จัดกลุ่ม และจำแนกลักษณะของภูมิปัญญาการผลิตสินค้า OTOP จากฐานข้อมูลของกรมพัฒนาชุมชน (www.otoptoday.com) พร้อมทั้งเผยแพร่องค์ความรู้ดังกล่าว ผ่านช่องทางต่างๆ ทั้งในเว็บไซต์ การสื่อสารประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือผู้ผลิต นำไปพัฒนาต่อยอดสินค้าต่อไป

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: พัฒนาการจังหวัด, กรมการพัฒนาชุมชน

3. พัฒนาศักยภาพด้านการตลาด โดยมีแนวทางในการพัฒนา 5 โครงการ ดังนี้

3.1 โครงการรวบรวมข้อมูล (Digital Content) เกี่ยวกับสินค้าและบริการของจังหวัดผ่านสื่อออนไลน์

รายละเอียดเบื้องต้น: การจัดทำช่องทางออนไลน์เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เด่น หรือของดีประจำเดือนภายในพื้นที่ ซึ่งควรมีการหมุนเวียนการโปรโมทสินค้าใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ ผ่านเว็บไซต์ของพาณิชย์จังหวัด

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: พาณิชย์จังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3.2 โครงการเชื่อมโยงความร่วมมือในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการวิเคราะห์ตลาด

รายละเอียดเบื้องต้น: สนับสนุนให้กรมพัฒนาชุมชนรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในฐานข้อมูลบนเว็บไซต์ OTOPTODAY (www.otoptoday.com) รวมทั้งยอดขายและคัดเลือกสินค้าดีเด่น จากนั้น ส่งต่อให้กรมส่งเสริมการค้าส่งออก กระทรวงพาณิชย์ เพื่อนำไปปรับปรุงข้อมูลสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานบนเว็บไซต์ thaitrade.com ซึ่งจะเป็นการสร้างโอกาสให้กับผู้ประกอบการในการต่อยอดช่องทางการตลาด พร้อมทั้ง

วิเคราะห์ข้อมูลลูกค้า เพื่อใช้ในการพัฒนาสินค้าให้ตรงตามความต้องการของลูกค้าแต่ละกลุ่มต่อไป

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: กระทรวงพาณิชย์, กรมพัฒนาชุมชน, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3.3 โครงการอบรมการจัดทำช่องทางทางการจัดจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์

รายละเอียดเบื้องต้น: การพัฒนาผู้ประกอบการให้หันมาใช้สื่อออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เด่น ซึ่งจะเป็นการเพิ่มทางเลือกในการซื้อผลิตภัณฑ์ รวมถึงสร้างฐานลูกค้ากลุ่มใหม่เพิ่มเติม พร้อมทั้งวิเคราะห์และศึกษาพฤติกรรมกลุ่มลูกค้าของผลิตภัณฑ์ เพื่อเข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภคและสามารถพัฒนาแนวทางการทำการตลาดที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: พัฒนาการจังหวัด, พาณิชย์จังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3.4 โครงการจัด Roadshow สินค้าทางการเกษตรและเกษตรแปรรูปของจังหวัด

รายละเอียดเบื้องต้น: สนับสนุนการเดินทาง (Roadshow) เพื่อประชาสัมพันธ์และจำหน่ายสินค้าที่มีชื่อเสียงของจังหวัดภายในพื้นที่อำเภอต่างๆ ในจังหวัดราชบุรี รวมถึงหัวเมืองในจังหวัดใกล้เคียง โดยมีการสับเปลี่ยนผู้ประกอบการที่มีศักยภาพให้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมนี้อย่างทั่วถึง

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: พาณิชย์จังหวัด, พัฒนาการจังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3.5 โครงการจัดแสดง (Festival) สินค้าและอาหารที่เป็นผลิตภัณฑ์เด่นของจังหวัด

รายละเอียดเบื้องต้น: งานจัดแสดงสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์เด่นของจังหวัด เช่น Creative Food from Green Farmers Theme งานทางด้านสุขภาพ/อาหารพื้นบ้าน/ต่อยอดจากผลิตภัณฑ์เดิม)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: พาณิชย์จังหวัด, เกษตรจังหวัด, ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

4. ยกระดับมาตรฐานสินค้า โดยมีแนวทางในการพัฒนา 3 โครงการ ดังนี้

4.1 โครงการอบรมเกี่ยวกับพื้นฐานมาตรฐานสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป รวมถึงขั้นตอนที่จำเป็นในการขอรับรองมาตรฐานสินค้าในการผลิตและจัดจำหน่าย

รายละเอียดเบื้องต้น: ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ตระหนักถึงความสำคัญของมาตรฐานในการเพาะปลูก และผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป รวมถึงขั้นตอนที่จำเป็นในการขอรับรองมาตรฐานสินค้าในการผลิตและจัดจำหน่าย เช่น มาตรฐาน Q, มาตรฐาน GAP, มาตรฐาน GMP เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นจากผู้บริโภคและตลาด

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: เกษตรจังหวัด

4.2 โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้มีคุณภาพมาตรฐาน และมีความทันสมัยตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน

รายละเอียดเบื้องต้น: ส่งเสริมการปรับปรุงรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ให้มีความทันสมัย ดึงดูดผู้บริโภค และสามารถรักษาคุณภาพของสินค้าได้ยาวนานและมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งมีภาพลักษณ์ที่ดี และตรงกับความต้องการของกลุ่มลูกค้าในตลาดต่างๆ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: พาณิชย์จังหวัด, สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

4.3 โครงการสนับสนุนผู้ประกอบการให้ตรวจวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์

รายละเอียดเบื้องต้น: ประชาสัมพันธ์ และคัดเลือกผู้ประกอบการที่มีศักยภาพเข้าร่วมโครงการคูปอง OSMEP Voucher ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของจังหวัด โดยการนำ OSMEP Voucher ไปใช้บริการตรวจวิเคราะห์มาตรฐานผลิตภัณฑ์กับบริษัท ห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด หรือ Central Lab Thai

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: อุตสาหกรรมจังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.4.2.2 แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในจังหวัด

ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. พัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวและเชื่อมโยงการค้า โดยมีแนวทางในการพัฒนา 3 โครงการ ดังนี้

1.1 โครงการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยงภายในจังหวัด

รายละเอียดเบื้องต้น: พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวภายในจังหวัดที่มีความหลากหลาย ทั้งในด้านของรูปแบบ เช่น เส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เส้นทาง

ท่องเที่ยวเชิงศิลปะและสร้างสรรค์ และความหลากหลายในเชิงของ
ระยะเวลา เช่น ระยะเวลาครึ่งวัน, 1 วัน หรือ 2 วัน โดยเน้นให้มีการ
กระจายการเดินทางไปยังพื้นที่หลากหลายอำเภอภายในจังหวัด

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและ
ขนาดย่อม

1.2 *โครงการพัฒนารูปแบบและต่อยอดการบริการ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตใน
จังหวัด*

รายละเอียดเบื้องต้น: ส่งเสริมการให้บริการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ภายในพื้นที่ เช่น การเสิร์ฟ
สับปะรด หรือมะพร้าว ในโรงแรมภายในจังหวัด

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: พาณิชยจังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1.3 *โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport tourism)*

รายละเอียดเบื้องต้น: พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในพื้นที่ เช่น จักรยาน, วิ่ง trail
เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวให้เข้ามาในจังหวัดเพิ่มขึ้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด

2. *ยกระดับมาตรการบริการท่องเที่ยว โดยมีแนวทางในการพัฒนา 2 โครงการ ดังนี้*

2.1 *โครงการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานด้านโรงแรมและที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว*

รายละเอียดเบื้องต้น: ให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานด้านการบริการและมาตรฐานโรงแรมและ
ที่พักเช่น การอบรมพนักงานโรงแรม ทักษะด้านการติดต่อสื่อสารกับ
นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ การให้ข้อมูลทั่วไปและแหล่งท่องเที่ยว
มาตรฐานห้องพัก เป็นต้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: ท่องเที่ยวและกีฬา, กระทรวงมหาดไทย

2.2 *โครงการอบรมเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน*

รายละเอียดเบื้องต้น: คัดเลือกชุมชนที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว และอบรมสร้างความรู้
ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวให้กับชุมชน เพื่อเป็นอีก
ช่องทางหนึ่งของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการสร้างรายได้ จากการศึกษา
ดูงานของหน่วยงานภายนอกพื้นที่ หรือการพัฒนาให้เป็นพื้นที่การ
เรียนรู้จากภูมิปัญญาพื้นบ้าน เป็นต้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด, พัฒนาการจังหวัด

3. ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว โดยมีแนวทางในการพัฒนา 2 โครงการ ดังนี้

3.1 โครงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดผ่านสื่อออนไลน์

รายละเอียดเบื้องต้น: ส่งเสริมการตลาด โดยเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในจังหวัดอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ ผ่านช่องทางออนไลน์

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด

3.2 โครงการพัฒนาสินค้าที่ระลึกประจำจังหวัด

รายละเอียดเบื้องต้น: คัดเลือกสินค้าที่เป็นจุดเด่นของจังหวัด (Product Champion) หรือเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัด มาพัฒนาเป็นสินค้าที่ระลึกประจำจังหวัด เช่น ผลิตภัณฑ์จากเครื่องปั้นดินเผาที่มีลวดลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของแต่ละอำเภอ เป็นต้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด, พาณิชย์จังหวัด, พัฒนาการจังหวัด, พาณิชย์จังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.4.2.3 แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมบทบาทและกิจกรรมของกลุ่มผู้ประกอบการ

ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. สร้างความร่วมมือในการดำเนินธุรกิจ โดยมีแนวทางในการพัฒนา 2 โครงการ ดังนี้

1.1 ประชาสัมพันธ์ถึงประโยชน์ในการรวมกลุ่มทางธุรกิจ

รายละเอียดเบื้องต้น: ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการในจังหวัดตระหนักถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ และเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับกลุ่มผู้ประกอบการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: หอการค้าจังหวัด, สภาอุตสาหกรรมจังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1.2 สนับสนุนการรวมกลุ่มผู้ประกอบการที่มีความหลากหลายของประเภทธุรกิจ

รายละเอียดเบื้องต้น: สนับสนุนการรวมกลุ่มผู้ประกอบการที่อยู่ทั้งในห่วงโซ่ธุรกิจเดียวกัน เพื่อลดจำนวนพ่อค้าคนกลาง และลดขั้นตอนในการจัดจำหน่าย รวมถึงเพื่อกระจายรายได้ให้กับผู้ประกอบการชั้นต้น และการรวมกลุ่มที่มีความหลากหลายของประเภทธุรกิจ เพื่อเปิดโอกาสในการสร้างความร่วมมือ และเชื่อมโยงธุรกิจในพื้นที่

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: หอการค้าจังหวัด, สภาอุตสาหกรรมจังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2. พัฒนาสิทธิประโยชน์ให้กับสมาชิก โดยมีแนวทางในการพัฒนา 1 โครงการ ดังนี้

2.1 รับฟังความต้องการและพัฒนาสิทธิประโยชน์ให้กับสมาชิกแต่ละกลุ่ม

รายละเอียดเบื้องต้น: จัดการประชุมเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินธุรกิจแต่ละประเภทในจังหวัด และร่วมกันหาแนวทางการพัฒนาความร่วมมือ และสิทธิประโยชน์ต่างๆ ให้กับสมาชิกในกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นสิทธิประโยชน์ด้านการค้า ระหว่างสมาชิกในจังหวัด/จังหวัดอื่นๆ หรือสิทธิประโยชน์ด้านการเงิน จากความร่วมมือกับธนาคารต่างๆ เป็นต้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: หอการค้าจังหวัด, สภาอุตสาหกรรมจังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยมีแนวทางในการพัฒนา 1 โครงการ ดังนี้

3.1 พัฒนากลไกการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน

รายละเอียดเบื้องต้น: พัฒนาช่องทางการติดต่อ และการสร้างความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการภาคเอกชนและหน่วยงานภาครัฐ เพื่อสร้างความเข้าใจในการพัฒนาจังหวัดในทิศทางเดียวกัน และร่วมมือกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในจังหวัดได้อย่างรวดเร็วขึ้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: หอการค้าจังหวัด, สภาอุตสาหกรรมจังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.4.2.4 แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างองค์ความรู้แก่ผู้ประกอบการและพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน
ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาทักษะการประกอบธุรกิจแก่ผู้ประกอบการ โดยมีแนวทางในการพัฒนา 4 โครงการ ดังนี้

1.1 โครงการที่เลี้ยงธุรกิจสำหรับผู้ประกอบการใหม่

รายละเอียดเบื้องต้น: คัดเลือกผู้ประกอบการใหม่ เพื่อเข้าร่วมโครงการที่เลี้ยงธุรกิจ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาธุรกิจตลอด value chain ทั้งด้านการวิจัยพัฒนาสินค้า การบริหารจัดการกระบวนการผลิต การขนส่ง การศึกษาและกระจายสินค้าเข้าสู่ตลาด รวมถึงการบริหารจัดการด้านการเงิน เพื่อให้ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: สภาอุตสาหกรรมจังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1.2 โครงการจัดอบรมการบริหารกิจการและการขยายกิจการอย่างไม่มีหนี้สินให้แก่ผู้ประกอบการที่สนใจ

รายละเอียดเบื้องต้น: เน้นกลุ่มผู้ประกอบการที่ต้องการขยายกิจการแต่ติดปัญหาเรื่องขาดความเข้าใจในการบริหารจัดการงบประมาณ และไม่กล้าขยายกิจการ โดยเป็นพี่เลี้ยง (Mentor) ตั้งแต่เริ่มกู้เงินและให้คำปรึกษาการวางแผนผ่อนเงินเป็นงวดๆ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: พาณิชย์จังหวัด, สถาบันการเงินในพื้นที่, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1.3 โครงการสนับสนุนการเป็นผู้ประกอบการ SME สำหรับเกษตรกรยุคใหม่

รายละเอียดเบื้องต้น: ให้ความรู้ ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเข้าใจถึงการเป็นผู้ประกอบการ SME รวมถึงสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับ เพื่อให้มีผู้ประกอบการ SME ในภาคการเกษตรมากขึ้น พร้อมทั้ง ให้ความรู้ด้านการวางแผนด้านการจัดการต้นทุนการผลิต และพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า โดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง รวมถึงการต่อยอดผลิตภัณฑ์

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: แรงงานจังหวัด, เกษตรจังหวัด, พาณิชย์จังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1.4 โครงการยกระดับผู้ประกอบการรายย่อยสู่การเป็นนิติบุคคล

รายละเอียดเบื้องต้น: สร้างเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ประกอบการ SME รายย่อยให้จดทะเบียนนิติบุคคลมากขึ้น ทั้งด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี และการสนับสนุนทางการเงิน

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: พาณิชย์จังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2. พัฒนาทักษะฝีมือแรงงานตามความต้องการในจังหวัด โดยมีแนวทางในการพัฒนา 2 โครงการ ดังนี้

2.1 โครงการส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านงานศิลป์ในจังหวัด

รายละเอียดเบื้องต้น: ส่งเสริมการรวมกลุ่มและจัดกิจกรรมการพัฒนางานศิลปะในพื้นที่ เช่น การจัด workshop การปั้นดินเผา/โถง ภายในโรงงาน เพื่อสร้างบรรยากาศ และส่งเสริมให้ประชาชนในจังหวัดสนใจงานสร้างสรรค์ที่เป็นจุดเด่นของจังหวัดมากขึ้น พร้อมทั้งเปิดอบรม ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้ประกอบการใหม่ที่สนใจเพิ่มเติม

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: แรงงานจังหวัด, พัฒนาการจังหวัด, สถาบันการศึกษาในพื้นที่, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.2 โครงการจัดหลักสูตรฝึกอบรมพนักงานทั่วไป ในแต่ละประเภทของกลุ่มธุรกิจ

รายละเอียดเบื้องต้น: เน้นการฝึกทักษะฝีมือในกลุ่มแรงงานด้านเกษตรอินทรีย์/เกษตรแปรรูป และกลุ่มงานบริการทั้งด้านการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นกิจกรรมหลักของจังหวัด

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: เกษตรจังหวัด, แรงงานจังหวัด, พัฒนาการจังหวัด, สถาบันการศึกษาในพื้นที่, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.4.2.5 แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ที่ 5 เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการเงินแก่ผู้ประกอบการ

ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. จัดหาแหล่งเงินทุนที่หลากหลาย โดยมีแนวทางในการพัฒนา 2 โครงการ ดังนี้

1.1 โครงการจัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำให้แก่ผู้ประกอบการที่ประสบปัญหาทางการเงินในการเริ่มต้นกิจการ หมุนเวียนทางธุรกิจ หรือต้องการเงินกู้เพื่อขยายกิจการ

รายละเอียดเบื้องต้น: สสว. สร้างความร่วมมือกับสถาบันการเงิน เพื่อสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำให้แก่ผู้ประกอบการ โดยผู้ประกอบการจะต้องขึ้นทะเบียน SME กับทาง สสว. และให้ สสว. ทำหน้าที่เป็นผู้ให้การรับรอง โดยคัดกรองจากข้อกำหนดหรือเกณฑ์ต่างๆ ตามที่ สสว. กำหนด

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: สถาบันการเงิน, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1.2 โครงการส่งเสริมความรู้เรื่องแหล่งเงินทุนทางเลือกให้แก่กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่หรือผู้ประกอบการที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากสถาบันการเงินต่างๆ

รายละเอียดเบื้องต้น: ประชาสัมพันธ์แหล่งเงินทุนทางเลือกที่มีในปัจจุบัน ให้กับกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ โดยเฉพาะผู้ประกอบการด้านการประมง พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนทางเลือกดังกล่าวให้แก่ผู้ประกอบการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: สถาบันการเงิน, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการเงิน โดยมีแนวทางในการพัฒนา 2 โครงการ ดังนี้

2.1 โครงการอบรมด้านการวางแผนทางการเงินจากสถาบันการเงินในพื้นที่ สำหรับกลุ่มผู้ประกอบการ

รายละเอียดเบื้องต้น: สร้างความเข้าใจในเรื่องของการกู้ยืมเงิน/เงื่อนไขและรูปแบบของเงินกู้/สินเชื่อต่างๆ พร้อมทั้งอบรมขั้นตอน แนวคิด วิธีการวางแผนการเงินให้แก่ผู้ประกอบการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: สถาบันการเงิน, สถาบันการศึกษา, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.2 โครงการจัดการประเมินศักยภาพทางการเงินของผู้ประกอบการ และบริการที่เลี้ยง/ที่ปรึกษาทางการเงินแก่ผู้ประกอบการ

รายละเอียดเบื้องต้น: คัดเลือกกลุ่มผู้ประกอบการที่ประสบปัญหาทางการเงิน แต่ยังมีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจ เพื่อเข้าร่วมโครงการ โดยให้สถาบันการเงินในจังหวัดเป็นที่เลี้ยงในการวางแผน และการบริหารด้านการเงินให้กับผู้ประกอบการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: สถาบันการเงิน, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.4.3 โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการของจังหวัดราชบุรี

จากยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการที่ได้กล่าวถึงข้างต้น สามารถสรุปเป็นโครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนในการส่งเสริมผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดราชบุรีเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. **พัฒนาผลิตภัณฑ์เพิ่มมูลค่า** จากการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการในจังหวัดราชบุรี พบว่าผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ในพื้นที่เป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปขั้นต้นเท่านั้น แต่ยังมีขาดผลิตภัณฑ์ที่เป็นจุดเด่นและขาดการแปรรูปขั้นสูงหรือในขั้นอุตสาหกรรม ดังนั้น จึงควรส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามแนวทางใน 2 แนวทาง ดังนี้

1.1 **พัฒนาสินค้าประจำจังหวัด** เพื่อสร้างจุดเด่นในการดึงดูดผู้บริโภคให้เพิ่มมากขึ้น

1.2 **เชื่อมโยงผลิตภัณฑ์เข้ากับภาคส่วนอื่นเพื่อสร้างสินค้าใหม่** โดยการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการแต่ละประเภททั้งในและนอกพื้นที่ เพื่อสร้างสินค้าใหม่ เช่น การหาผู้ผลิตในการนำผ้าคูบัวมาตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าตามแฟชั่นที่ตรงกับความต้องการของตลาด

2. **ยกระดับมาตรฐานสินค้า** ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ในจังหวัดราชบุรีเป็นผลิตภัณฑ์ที่ค่อนข้างมีความคล้ายคลึงกัน ขาดความหลากหลายและขาดจุดเด่นในการดึงดูดผู้บริโภค ซึ่งในการพัฒนาผู้ประกอบการ SME ในพื้นที่ควรให้ความสำคัญกับการยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ตามแนวทางใน 2 แนวทางดังนี้

2.1 **พัฒนามาตรฐานสินค้า** ส่งเสริมการอบรมองค์ความรู้ด้านมาตรฐานที่จำเป็นเบื้องต้นในการผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า และมาตรฐานเพื่อการส่งออก เพื่อยกระดับผู้ประกอบการให้มีความรู้เพิ่มขึ้น

2.2 **พัฒนาบรรจุภัณฑ์** ให้ความทันสมัย มีเอกลักษณ์ และดึงดูดผู้บริโภค เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน

3. พัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวและเชื่อมโยงการค้า จังหวัดราชบุรีเป็นหนึ่งในจังหวัดที่นักท่องเที่ยวมักเดินทางมาเที่ยวในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ อย่างไรก็ตามในพื้นที่ยังขาดผลิตภัณฑ์เด่นหรือของที่ระลึกประจำจังหวัด ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมการนำผลิตภัณฑ์ขึ้นชื่อมาเชื่อมโยงกับภาคการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ โดยมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

- 3.1 พัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวและเชื่อมโยงการค้า สนับสนุนการนำผลิตภัณฑ์เด่นหรือผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพไปเชื่อมโยงกับภาคอื่นๆ เช่น การนำสับปะรด หรือมะพร้าว น้ำหอม ไปเสิร์ฟในโรงแรม เป็นต้น

ภาคผนวก การจัดลำดับของเมืองในรายภาค ปี พ.ศ. 2600

จากการศึกษาข้อมูลการจัดลำดับของเมืองในรายภาค ปี พ.ศ. 2600 ของกรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งได้มีการจัดลำดับเมืองสำคัญของประเทศไทยไว้ 5 ระดับ โดยมีรายละเอียดดังตาราง

ตารางภาคผนวก 1 การจัดลำดับเมืองจำแนกรายภูมิภาค

ลำดับเมือง	กทม. และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
ลำดับเมืองที่ 1 (*หมายเหตุ: เมืองศูนย์กลาง ภูมิภาค)	-นครปฐม	-สระบุรี -หัวหิน -ราชบุรี	-พัทธยา -ชลบุรี -ฉะเชิงเทรา -ระยอง	-เชียงใหม่* -พิษณุโลก -เชียงราย -นครสวรรค์	-นครราชสีมา* -ขอนแก่น* -อุดรธานี -อุบลราชธานี -มุกดาหาร	-หาดใหญ่* -ภูเก็ต* -สุราษฎร์ธานี -นครศรีธรรมราช -สงขลา -ปัตตานี
ลำดับเมืองที่ 2	-นนทบุรี -คลองหลวง -ปากเกร็ด -สมุทรปราการ -สมุทรสาคร -รังสิต -ท่าโขลง -สามพราน -บางปู -ปทุมธานี -บางเสาธง	-นครศรีอยุธยา -ลพบุรี -ชะอำ -สุพรรณบุรี -กาญจนบุรี -เพชรบุรี -สมุทรสงคราม	-แหลมฉบัง -มาบตาพุด -ตราด -นครนายก -ปราจีนบุรี -จันทบุรี -บ้านฉาง -เจ้าพระยาสุร- ศักดิ์ (อ่าวอุดม) -อรัญประเทศ	-ลำปาง -สุโขทัยธานี -อุดรดิตถ์ -แม่ฮ่องสอน -อุทัยธานี -เพชรบูรณ์ -แม่สอด -พะเยา -ตาก -ลำพูน -แม่สาย	-หนองคาย -สกลนคร -มหาสารคาม -นครพนม -บุรีรัมย์ -สุรินทร์ -ร้อยเอ็ด -เลย -ปากช่อง	-เกาะสมุย -ตรัง -ยะลา -นราธิวาส -ระนอง -ปัตตานี -กระบี่ -พังงา -ชุมพร -สุโขทัย -ปาดังเบซาร์
ลำดับเมืองที่ 3	-ลำโพงเหนือ -บางพลี -อ้อมน้อย -ธัญบุรี -บางเมือง -ลำโพงใต้ -บางบัวทอง -อ้อมใหญ่ -ลาดหลุม -ด่านสำโรง -พระประแดง -คูคต -ศาลายา -กำแพงแสน	-ประจวบคีรีขันธ์ -อ่างทอง -ชัยนาท -อโยธยา -สิงห์บุรี -พระพุทธบาท -หนองแค -สองพี่น้อง -อินทร์บุรี -แก่งคอย -มวกเหล็ก -ลูกแล -ลำน้ำราษี -บ้านหมี่	-แสนสุข -บ้านสวน -บ้านปลวกแดง -บ้านบึง -ศรีราชา -สระแก้ว -ห้วยใหญ่ -บางวัว -องครักษ์ -บ้านแพ -บางพระ -แหลมงอบ -อ่างศิลา -เมืองเก่า	-แพร่ -หล่มสัก -น่าน -กำแพงเพชร -เวียงเชียงของ -เวียงเชียงแสน -เขลางค์นคร (ชมพู่) -บ้านกาด -สวรรคโลก -แม่ใจ -ห้างฉัตร -ตะพานหิน -ข้างเฝือก	-กาฬสินธุ์ -หนองบัวลำภู -ยโสธร -ชัยภูมิ -ศรีสะเกษ -ชุมแพ -อุบล -นางรอง -อำนาจเจริญ -วารินชำราบ -เมืองพล -พิบูลมังสาหาร -บ้านไผ่ -หนองบัว	-พัทลุง -สตูล -เบตง -คลองแห -เหนือคลอง -ทุ่งสง -กันตัง -เทพกระษัตรี -คอหงส์ -ควนลัง -ปากพนัง -ตะกั่วป่า -ปากน้ำชุมพร -บ่อทอง

งานจัดทำยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมรายสาขา/รายพื้นที่/รายประเด็น:
การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่เมืองเล็ก (Hinterland)

ลำดับเมือง	กทม. และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
	-แพรक्षा -นครชัยศรี -ธรรมศาลายา -บางป่อ -สนั่นรักษ์ -บางกรวย -กระทุ่มแบน	-บ้านโป่ง -ท่าผา -ท่ายาง -ปรางบุรี -วิหารแดง -จอมบึง -สามชุก -โคกสำโรง -ปากท่อ -โพธาราม -ท่าเรือพระแท่น -เสนา	-นาจอมเทียน -เมืองแกลง -คลองตำหรุ -วัฒนานคร -พนัสนิคม -สุนทรภู่ -ขลุง	-พิจิตร -สันกำแพง -แม่จัน -ตากลี -เวียงฝาง -ศรีสำโรง -แม่ริม -หนองบัว -ยางน่อง -เมืองพาน -เกาะคา -เด่นชัย -วังทอง -วิเชียรบุรี -ชุมแสง -บางมูลนาก	-บัวใหญ่ -ท่าบ่อ -ธาตุพนม -โชคชัย -กันทรลักษ์ -สูงเนิน -กลางดง -ประโคนชัย -สีคิ้ว -ลำปลายมาศ -สว่างแดนดิน -น้ำพอง -พังโคน	-ท้ายเหมือง -สะเดา -บ้านพรุ -บ้านส้อง -กำแพง -อ่าวลึกใต้ -หนองจิก -คลองท่อมใต้ -กระบี่ -กะเปอร์ -ปะทิว -แฉ่ง -ปะนาระ -หลังสวน -ท่าข้าม -นาสาร
ลำดับเมืองที่ 4	เมืองที่เหลือทั้งสิ้น 921 แห่ง					

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจ
ขนาดกลางและขนาดย่อม

